

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Memorijalni centar
Faust Vrančić

BROJ
694

Subotica, 5. kolovoza 2016. Cijena 50 dinara

Mirko Sebić:
Poniznost nije vrlina

S linijskog na
programski proračun

Veleposlanstvo RH:
Raspoređena sredstva

INTERVJU
Ivo Kujundžić

Ustalasano tržište tovljenika

SADRŽAJ

AKTUALNO

5

Vodstvo Hrvata u Srbiji:
**RJEŠAVANJE OTVORENIH PITANJA
SMANJILU BI TENZIJE**

RAZGOVOR

19

Robert Gurbić, direktor turnira ITF Futures
Palić Open 2016
**ULAZNA KAPIJA U SVIJET PROFESI-
ONALNOG TENISA**

SUBOTICA

16-17

Tjedan prije završetka *Dužijance*
**ARANŽIRANJE IZLOGA – IZAZOV
ZA SUVREMENOST**

REPORTAŽA

26-27

Reportaža s Kosova:
**U POSJETU DON MATI PALIĆU,
STOŽERU JANJEVAČKIH HRVATA**

REPORTAŽA

34

Dužijanica u Maloj Bosni
ZAHVALA ZA NOVI KRUH

SPORT

51

Bojan Jozić, veslač
**REDOVITI SUDIONIK
NERETVANSKOG MARATONA**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić-Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** Sajnos doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Udoban kauč

Netko se najzad probudio i u HDZ-u. Novi lider stranke Plenković medije u svom programu naziva »važnim dijelom kreativnih industrija, veoma važnima za razvoj demokratskih i pluralnih društava«, zbog čega treba »razvijati politike koje će poticati pluralizam, profesionalnost i raznolikost medija, te inzistirati na poštovanju medijskih sloboda.« No, samo sekund-dva, vratimo se tek malkice unazad u nedavno vrijeme. Tako nije govorio ministar u sadašnjoj, tehničkoj vladi, HDZ-ovac Hasanbegović, koji se, među ostalim, istaknuo

pokušajem gašenja neprofitnih medija.

Kao i uvijek, rasponi među političarima postoje, a volio bih nešto slično čuti toj Plenkovićevoj izjavi i od srbijanskih političara. Ali! Ne moram sad stisnuti zube, dovoljno je tek stati na loptu, kako se to kaže – uštopati loptu, pa da napišem da je premijer Vučić ispunio svoje obećanje u vezi s financiranjem manjinskih tiskanih medija u APV. Nakon formiranja nove pokrajinske Vlade, na čelu sa SNS-om, manjinski tiskani mediji se i dalje, kao i ranije, redovito financiraju iz proračuna, bar za sada. Trebao sam ovo preskočiti? Znam da se ovo što sam napisao neće nekima svidjeti, ali nikada nisam ni pisao s predumišljajem da bi se to trebalo svidati mnogima.

Trebalo bi nam više plenkovića na obje strane, a dok ih ne bude u vladajućim većinama, bit će i dalje nota na note između Srbije i Hrvatske, ali ne onih glazbenih. Podizali su se i podižu se razni spomenici, kao što su se neki i rušili. Ljudi uvijek imaju odnos prema događajima, političkim idejama i društvenim idealima, kako onima iz prošlosti tako i onima iz sadašnjosti, na temelju kojih izgrađuju svoje svjetonazore. Tako ne mogu razumjeti zbog čega je otkriven spomenik Barešiću u Hrvatskoj, koji je jedan od dvojice sudionika ubojstva veleposlanika Rolovića u Švedskoj 1971. Trebam sad nešto objašnjavati? To se i nekada, a i sada se zove terorizam. Trebao sam i ovo preskočiti, pa da pišem o Trnoružici?

Nadam se da u bliskoj budućnosti neće nekome pasti »na pamet« da, primjerice, U Srbiji podiže spomenik Račiću, koji je u parlamentu Kraljevine SHS 1928., ubio zastupnike Pavla i Stjepana Radića, Basaričeka, a ranio Pernara i Grandu.

Sve dok imamo note na notu koje nisu glazbene, dotle će nam izgleda bit potrebni novi Woodstock koncerti u raznim varijantama, slični onome koji se dogodio u Americi 1969., sa sloganom – *Vodimo ljubav, a ne rat*. Ako se nekima taj prosvjed čini utopističkim, neka. Ali ostaje činjenica da to nije bio tek rock koncert, nego događaj obilježen vjerovanjem pola milijuna ljudi nesklonih nasilju kako je glazbom i riječima moguće promijeniti svijet i živjeti u ljubavi.

Papa Franjo je koncem srpnja u Krakovu gradskim tramvajem otišao na skup sa stotinama tisuća mladih katolika. Papu su mladi dočekali veselo, uz pobožne pjesme u modernom brzom ritmu, u karnevalskoj atmosferi, uz ples, mašući zastavama. Tijekom susreta u Krakovu, papa je razmjenjivao šale s mladima koji su se svake večeri okupljali pod njegovim prozorom, u atmosferi koju su mediji već nazvali *katoličkim Woodstockom*. Pa ipak, Papa je rekao i sljedeće: »Nismo došli na ovaj svijet kako bismo živjeli lako, kako bismo život pretvorili u udoban kauč na kojem možemo zaspati.« Jeste da sam se malkice uželio kauča, ali držeci se papinih riječi, napisao sam ovaj uvodnik.

Z. S.

POTPISANA DEKLARACIJA U ZAPEČKU

Note na note, ali ne glazbene

Primjer dobro odrađene diplomatske operacije je Deklaracija koju su potpisali **Grabar – Kitarović i Vučić**, tvrdi sugovornik *Jutarnjeg lista*.

»Odnosi sa Srbijom kreću se u pogrešnom smjeru, a najgore je to što su oni, ali i mi krivi za ovakvu situaciju. Trenutne svađe nikome ne koriste, jer vlast u Srbiji treba prihvatiti kako će se morati dogovoriti s Hrvatskom ako želi postati članica Europske unije, dok bi i za tehničku Vladu u Zagrebu bilo bolje da je otvorena pitanja rješavala diplomacijom, a ne javnim svađama koje su neproduktivne«, kaže za *Jutarnji list* neimenovani ugledni diplomat, koji je prema navodima tog lista dobro upućen u višeslojne odnose između te dvije zemlje.

Za tog stručnjaka neprestane svađe na relaciji Beograd – Zagreb obostrano su kontraproduktivne, pa i štetne, i bilo bi dobro da se prekinu. U što je, prema njegovima riječima, teško vjerovati prije nego Srbija i Hrvatska dobiju vlade, a recenatni događaji potvrđuju njegov pesimizam.

Hrvatski MVEP je uputio još prošloga ponedjeljka prosvjednu notu Srbiji zbog »neprihvatljivih izjava« srbijanskih dužnosnika o poništenju presude kardinalu **Alojziju Stepincu**, a dan poslije hrvatskom veleposlaniku u Beogradu **Gordanu Markotiću** uručena je nota srbijanskog Ministarstva vanjskih poslova u kojoj se najoštrije prosvjeduje zbog poništenja

osuđujuće presude nadbiskupu **Alojziju Stepincu**, što službeni Beograd smatra rehabilitacijom fašizma i ustaške NDH. Nakon toga, prošloga četvrtka, srbijansko je ministarstvo uputilo prosvjednu notu Hrvatskoj u povodu odluke Vrhovnog suda o ukidanju presude **Branimiru Glavašu**, a ministar **Ivica Dačić** ocijenio je da je riječ o »jasnoj politici Hrvatske koja ne samo da rehabilitira fašističku ustašku NDH, već i zločince iz posljednjeg rata.« Gotovo u isto vrijeme, Ministarstvo vanjskih poslova Hrvatske poslalo je priopćenje u kojem je odbacilo »pokušaj miješanja u unutarne stvari Republike Hrvatske i poziva najviše predstavnike državne vlasti Srbije da u komunika-

ciji s predstavnicima hrvatske državne vlasti ne koriste rječnik propalog jugoslavenskog komunističkog sustava i agresivne velikosrpske politike iz 90-ih godina prošlog stoljeća koja je vojno i moralno poražena«, glavni je naglasak izjave Ministarstva vanjskih poslova.

U prošlih tjedan dana neki od vodećih srpskih političara žestoko su kritizirali događaje u Hrvatskoj. Pritom su gotovo u istu razinu stavili **Alojzija Stepinca** i **Branimira Glavaša** i sadašnje hrvatske vlasti s ustaškim režimom u NDH. Osim što je netočno, takvo ponašanje službenih političara, sigurno nije pridonijelo međusobnim odnosima.

Z. S.

GRAD OTKLONIO PRIVREMENI KVAR U SLUŽBENOJ UPORABI JEZIKA:

Svi su jezici ravnopravni, osim...

Kao što je, hmmm, poznato, i bez odluke Skupštine grada, hrvatski je jezik u dijelu lokalne samouprave prošloga tjedna uspješno izbačen iz službene uporabe. S izuzetkom portala *Magločistač* i *Hrvatske riječi*, ovu su činjenicu lokalni i mediji na državnoj razini uspješno ignorirali, uostalom, kao i mnogo puta ranije kada se radi o pravima ovdašnjih Hrvata.

Naime, kako je već znano (bar onima koji čitaju spomenuti portal ili ovaj tjednik), subotički Media centar u nekoliko je navrata uputio pozive za praćenje događaja na srpskom i mađarskom jeziku, ali ne i na hrvatskom. Kako smo neslužbeno saznali, razlog za to i više je nego bizaran: lektorica za hrvatski jezik je na godišnjem odmoru (!), te stoga nije imao tko »prevesti« potrebne sadržaje sa srpskog

ili mađarskog jezika. Međutim, zahvaljujući upravo reakcijama dva spomenuta medija ovaj je »propust« ispravljen tako što je – dok je lektorica na godišnjem odmoru – za pomoć u sricanju nekoliko rečenica na hrvatski zamoljena osoba sa strane, te je tako ranija praksa Media centra vraćena u normalu, što će reći da od početka ovoga tjedna pozivi (opet) stižu na tri jezika koji su u službenoj uporabi na teritoriju Grada.

Veći problem, međutim, od ove samovoljne, privremene i – skloni smo u to vjerovati – nenamjerne promjene Statuta Grada predstavlja činjenica da se nitko od čelnštva lokalne samouprave, na čelu s gradonačelnikom **Bogdanom Labanom** i predsjednikom Skupštine grada **Tivadarom Bunfordom**, tim povodom nije oglašio niti jednom riječju.

Osim što je – najblaže kazano – nekulturno, ovakvo ponašanje pokazuje i kakav odnos nova vlast ima prema pravima građana koja su definirana najvišim lokalnim pravnim aktom, a za čiju je provedbu pozvana upravo i isključivo ona. Ovakvo ponašanje gradonačelnika i predsjednika Skupštine grada lako može navesti i na pomisao kakav će odnos lokalna samouprava ubuduće imati prema potencijalno mogućim sličnim ili istim propustima i u drugim institucijama kojima je osnivač ili su pod njenom nadležnošću (a koji je Media centar za razmjerno kratko vrijeme uspio ispraviti). Ovakvo ponašanje, konačno, otkriva i samu suštinu funkcioniranja lokalne samouprave, koja, istini za volju, nije tečevina nove strukture vlasti u Gradskoj kući (a, ako ćemo pravo, tako je i na svim ostalim

razinama države) – šlampavost i trapavost koju s granicom gluposti spaja upravo odnos prema »manje bitnim« stavkama iz Statuta, o čemu na najbolji način svjedoči primjer privremenog izbacivanja hrvatskog iz poziva Media centra.

Poučeni ovim iskustvom – koje u nekim detaljima podsjeća na ravnopravnost životinja na farmi u jednom Orwellovom djelu – a za nauk lokalnoj samoupravi, slobodni smo Labanu i Bunfordu uputiti dva pitanja: što će se dogoditi kada na godišnji odmor odu lektori za srpski ili mađarski jezik i znači li ovaj propust to da do sada lektorica za hrvatski godinama nije koristila isto pravo s obzirom na to da su godinama unazad pozivi Media centra u kontinuitetu stizali na sva tri jezika?

Z. R.

VODSTVO HRVATA U SRBIJI:

Rješavanje otvorenih pitanja smanjilo bi tenzije

Vodstvo hrvatske manjine pozdravilo je najavu budućega premijera Srbije **Aleksandra Vučića** o skom rješavanju nekih otvorenih pitanja statusa zajednice, i istaknulo kako bi to pridonijelo osjećaju sigurnosti u razdoblju zategnutih odnosa Srbije i Hrvatske, prenijeli su u utorak mediji na hrvatskom u Vojvodini.

Vučić je početkom tjedna na konferenciji za novinare u Beogradu izjavio da će Srbija brinuti o hrvatskoj manjini i da će to pokazati konkretnim potezima koji su nedavno dogovoreni s predsjednikom Hrvatske u Tavankutu – osiguravanjem novca za daljnje izlaženje *Hrvatske riječi*, asfaltiranjem ulica u Tavankutu, tiskanjem školskih udžbenika na hrvatskom i rasvjetljavanjem napada na hrvatskog mladića iz Sonte.

»Time pokazujemo da želimo najbolje odnose s Hrvatima i naša je politika da brinemo o njima. Hoćemo pokazati da se Srbija ponaša odgovorno i želimo se time hvaliti i ponositi«, rekao je Vučić.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** to je prokomentirao na twitteru: »Srbijanski mandatar jučer je izravno spomenuo i rješavanje nekih problema hrvatske zajednice u Srbiji, bez obzira na napetosti. To hrabri!«

To je pozdravio i predsjednik Hrvatskog nacionalnoga vijeća u Srbiji **Slaven Bačić** koji je međutim konstatirao kako na temelju tri riješena pitanja »zsigurno ne možemo smatrati kako su Hrvati u Srbiji u potpunosti zadovoljni i da su njihovi glavni problemi riješeni.«

»To je prije svega znak da stvari kreću u dobrom smjeru, te da se očekuju daljnji koraci. Prije svega, tu mislimo na osiguravanje izravne zastupljenosti u Skupštini Srbije, razmjernu zastupljenost u državnim tijelima, osiguravanje stabilnog financiranja hrvatskih medija u Vojvodini i na druge teme koje smo tijekom razgovora u Tavankutu otvarali«, naveo je Bačić, jedan od sudionika susreta predsjednice Hrvatske **Grabar – Kitarović** i budućega premijera Srbije 20. lipnja u Tavankutu.

»Jasno nam je kako se to ne može realizirati u dva ili tri tjedna, ali važno je da državna tijela poduzimaju konkretne korake u smjeru koji bi nas ohrabrio. Bio bi to otklon od prilično raširenog antihrvatskog raspoloženja u cijelom društvu i jedne laten-

tne antihrvatske histerije koja konstantno postoji u dijelovima vlasti Srbije, a koja se malo pomalo ispoljava opravdano ili neopravdano«, naveo je Bačić.

On vjeruje, kada bi se otvorena pitanja njihova statusa počela rješavati da bi to pozitivno utjecalo na splasnjavanje tenzija u odnosima dvije države i njihovih predstavnika.

Dodao je kako nema ozbiljnijega problema u službenoj komunikaciji s državnim tijelima Srbije, koja je gotovo svakodnevna, već u negativnom ozračju i osjećaju nesigurnosti pripadnika hrvatske manjine u manjim, ruralnim sredinama, uglavnom Srijema i zapadne Bačke, udaljenim od manjinskih institucija i većega broja svojih sunarodnjaka na sjeveru Bačke, prenosi Hina.

Subotica: Sredstva za hrvatske medijske sadržaje

Grad Subotica donio je rješenje o raspodjeli sredstava iz svog proračuna za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informiranja u 2016. godini. Od medijskih projekata na hrvatskom jeziku sredstava su dobili: Udruga Hrvatska nezavisna lista za projekt *Hrvatske novine – vijesti* (300.000 dinara) i Udruga novinara *Croinfo* za projekt *Hrvatska panorama* (500.000 dinara).

Što se tiče medijskih projekata na bunjevačkom, sredstva su dobila tri projekta u ukupnom iznosu od 950.000 dinara, što je za 150.000 dinara više od sredstava koja su dodijeljena projektima na hrvatskom jeziku.

Na natječaju su dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 19 milijuna dinara, dok preostalih 500.000 dinara ostaje neraspoređeno. Ukupno će biti sufinancirano 20 projekata (televizija, tisak, radio, internet).

Izbori u Hrvatskoj

Odluka predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović o raspisivanju prijevremenih parlamentarnih izbora objavljena je 30. srpnja, u *Narodnim novinama*. Izborni rokovi teku, a stranke, nezavisne

liste i kandidati mogu Državnom izbornom povjerenstvu podnositi kandidacijske liste za izbore koji će se održati u nedjelju 11. rujna.

Za prijavu imaju dva tjedna, odnosno krajnji rok je ponoć 13. kolovoza, a nakon toga DIP ima 48 sati za provjeru i objavu pravovanih lista. Kad liste budu objavljene, počinje službena izborna kampanja koja završava dan uoči izbora, odnosno u subotu 10. rujna, kada nastupa predizborna šutnja. Novi saziv Sabora u Hrvatskoj će se birati u nedjelju 11. rujna, a u hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima u inozemstvu u subotu i nedjelju 10. i 11. rujna.

Bit će to deveti parlamentarni izbori od stjecanja državne neovisnosti, a bira se 151 zastupnik, od toga 140 u deset izbornih jedinica u Hrvatskoj, tri bira dijaspora, odnosno hrvatski državljani s prebivalištem izvan Hrvatske, a osam zastupnika biraju pripadnici nacionalnih manjina u posebnoj 12. izornoj jedinici koju čini cijela Hrvatska.

HDZ će na izborima nastupiti samostalno, uz koaliranje s pojedinim partnerima u nekim od izbornih jedinica, SDP predvodi Narodnu koaliciju u kojoj su još HNS, HSS i HSU, a samostalno će na izbore izići i Most. Nova politička grupacija na izborima je koalicija Udruge Franak, Živoga zida i stranke Promijenimo Hrvatsku, koju su osnovala tri bivša Mostova zastupnika, a zajedno će na izbore izići i Narodna stranka - Reformisti i stranka Milan Bandić 365 - Stranka rada i solidarnosti. U koaliciji će biti i stranke ljevice Laburisti i Orah a, prema najavama, desnu koaliciju planiraju formirati pravaške stranke.

INTELEKTUALCI, OVDJE I SADA – MIRKO SEBIĆ, UREDNIK, NOVINAR, PISAC, ESEJIST:

Poniznost nije vrlina

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Poniznost nije vrlina, već potpora i to ona najgora u praksi ponižavanja. Osobna interiorizacija prakse ušutkivanja zove se autocenzura. Jer, oprostite, što bi trebao raditi netko tko piše za medije, nego da ne bude ušutkan? Ako je ušutkan, onda on ne radi ništa i vjerojatno bi bolje bilo da vozi taksi ili miješa žbuku na gradilištu, a vlasnici medija koji imaju potrebu za cenzuriranim sadržajima neka sami naprave svoje novine, tv emisije ili što god im je volja i tako oni jedini od toga imaju profit

U nastavku teme o intelektualcima, ovdje i sada, o odgovornosti intelektualaca za društvo u kome živimo, o odgovornosti za izgovorenu riječ, te o pitanjima zauzimaju li intelektualci kritičku poziciju u društvu i jesu li intelektualne elite u Srbiji marginalizirani socijalni akteri, razgovarali smo s **Mirkom Sebićem**, urednikom, novinarom, kritičarem i esejistom.

Sebić se bavi filozofijom medija, studijama kulture i socijalnom kritikom. Od 1988. godine uređivao je više magazina i specijaliziranih revija. Objavio je više od 400 tekstova različitih žanrova u brojnim publikacijama u Srbiji i regiji. Objavio je više znanstvenih radova iz oblasti filozofije medija i sudjelovao je na međunarodnim skupovima o medijskim temama.

Glavni je i odgovorni urednik časopisa za suvremenu kulturu Vojvodine *Nova misao*.

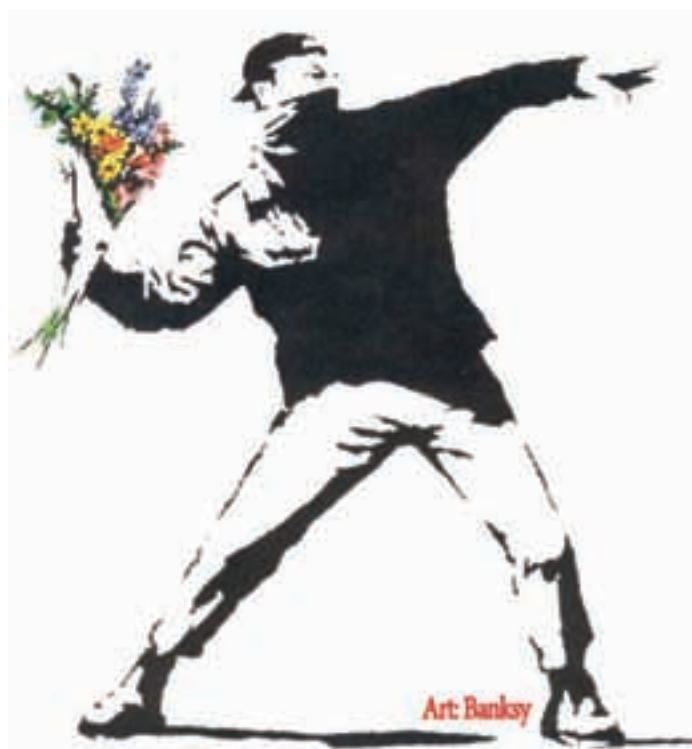
Objavio je knjigu eseja *Hotel Panonija* (2007.), knjigu eseja *Manifesti ravnice* (2014.), te uredio više knjiga, među ostalim i izbor iz djela **Piera Paola Pasolinia** *Svi smo u opasnosti* (2015.) i izbor iz djela **Kathy Acker** *Anarhija anđela* (2016.).

Razgovor o intelektualcima započinjemo pričom o jednom događaju u Francuskoj, koji je uzburkao tadašnju javnost, pa od Francuske u vezi s ovom temom stižemo u ovo naše podneblje.

Zola je napisao znameniti tekst 1894., *Optužujem*, koji je rezultirao revizijom procesa u kojem je časnik francuske vojske; Dreyfus, osuđen na doživotnu robiju zbog lažne optužbe za špijunažu u korist Njemačke. Na kraju afere je oslobođen optužbi i rehabilitiran. Bio je osuđen u stvari samo zbog toga što je Židov. Zola je stao u njegovu obranu. Je li priča o Zoli školski primjer javnog angažmana intelektualca, koji je ustao u obranu svojih uvjerenja? Je li tako nešto danas moguće u Srbiji? Može li danas riječ intelektualca promijeniti tijek političkih zbivanja?

Hajde da se najpre zapitamo šta bi danas termin »intelektualac« mogao značiti? Ta riječ bi prije svega u jeziku morala biti utemeljena, učvršćena i postavljena. A nje u jeziku, dakako, nema. Ona umjesto da zvuči, tek zveči. Prazno. A zašto je to tako? Zašto su **Emile Zola** ili **Dimitrije Tucović** ili **Karl Kraus** ili recimo **Miroslav Krleža**, zašto su oni mogli ono što mi ne možemo? Da riječju, izgovorenom ili napisanom, u javnoj sferi pokrenu stvari. Očito se nešto dogodilo: ili su se promijenile riječi ili su stvari postale tvrdoglavije, tvrdokornije. Meni se čini da mi danas u Srbiji, ali i bilo gdje drugdje u Europi, živimo posljednji čin velike predstave utemeljene na iluziji o lingvističkom univerzalizmu. Zapravo sisamo lilihip

posljednje zablude prosvjetiteljstva. Dakle, postoji jedan jezik koji je mimetičan i koji odražava jednu jedinstvenu i za sve ljude spoznatljivu stvarnost. I u tom kontekstu potrebno je samo pronaći univerzalni način iskazivanja, pronaći »pojačalo« koje će glas intelekta, što znači uma, dovesti do svih ljudi. Onda će se oni, ljudi, pokrenuti i promijeniti nešto, što u njihovom okruženju ne štima. Ali to nije tako. Istina, nije zaključak i logičko-lingvistički obrazac. Njega čak nije uvijek ni moguće smjestiti

u jezik. Što je onda istina na koju bi se trebao oslanjati taj univerzalni autoritet kog intelektualac predstavlja? Netko će reći čin, djelo. Zapravo to upravo intelektualci i rade, oni djeluju u javnosti, zalažu se za stvar opću i svima potrebnu, mada svi ljudi još ne znaju za tu njihovu opću potrebu u trenutku kad intelektualac podiže svoj proročki glas. No, saznat će.

Može li danas riječ intelektualca promijeniti tijek političkih zbivanja?

Nije svaki čin istinit, nije svaka aktivnost djelotvorna iako ima posljedice u realnosti. Istina bi trebala biti događaj i kao takva

morala bi nužno, po definiciji, kao i svaki događaj, mijenjati sve oko sebe. Preobražavati i stvari i riječi. Zapravo, budimo patetični do kraja: istinu ne bi trebalo opisivati, nju bi trebalo živjeti. Pogubnost mimetičke paradigme istine i jezika najbolje se može očitovati danas i ovdje, a pod ovim »ovdje« ne mislim dakako samo na Srbiju već na cijeli kulturni krug koji je proistekao iz europske civilizacije, jer i danas smo prepuni činova koji liče na Zolin, samo što su oni čisto teatarski činovi,

zum. Možda je tišina najpoželjnije stanje komunikacije.

Imamo li danas situaciju u kojoj su intelektualci prihvatili stav da je pametnije šutjeti, umjesto onog Zolinog – Optužujem?

Ma nemamo, dapače. Danas oni koji sebe hoće predstaviti intelektualcima brbljaju bez prestanka, napadaju vlast ili kritiziraju ovo ili ono, ali vi sad imate mnoge oblike izražavanja, imate disperziju i rasprskavanje i u tom silnom brujanju nema ni milisekunde tišine. Dok mi ovo govorimo milijuni njih sastavljaju kritičke opsake o sustavu vlasti, imenuju stanje svijesti i sebe proglašavaju ovim ili onim otporašem nekom sustavu koji njima nije po volji. Ali to nema nikakve veze sa stvarnim događajima. Predložiti ću vam jedan eksperiment, i sam sam ga provodio više puta. Uzmite, recimo, dva teksta objavljena u bilo kojoj medijskoj formi, ali neka budu različitih vrijednosnih pozicija: recimo, izaberite gorljivog zagovornika europskih integracija i ljutog nacionaltradicionalistu koji se protivi Europskoj uniji i divi, recimo, Ruskoj Federaciji, Republici Kini ili Uzbekistanu, **Pol Potu**, narodnoj uniji ili bilo čemu vrijednosno suprotnom. Dakle, uzmite te tekstove, otisnite ih na papiru, a zatim isijecite na kaiševе rečenica. Zatim izmiješajte te isječke i poredajte kako vam je volja vodeći računa da rečenice smisaono mogu biti povezane. Začinite iluzijom linearne naracije. Kuhajte dva minuta. Dobit ćete jednu veoma kompaktnu smisaonu cjelinu. Probao sam. Vrlo je jestivo, mada se teško vari. Što nam to govori? Jezik ne pruža nikakvu sigurnost, ali ga mi doživljavamo kao utočište. I kad se nema što reći, jezički podsvjesno govorimo vam: govorite, dakle važni ste.

Što je uzrok da je riječ književnika, slikara, filmskih ili kazališnih redatelja nekako u zapečku, nekako skrajnuta? Što je uzrok takvom stanju?

U Vašem pitanju moramo razlikovati dvije stvari: »biti

skrajnut« može imati značenje da naprosto riječi književnika, umjetnika, pisaca itd. nema u dominantnim main-stream medijima. Da ih ne možete slušati, gledati ili čitati u nekoj od uobičajenih medijskih platformi. Na to je vrlo lako odgovoriti: mediji su postali merkantilni strojevi koji proizvode profit i ne žele se više baviti, jer njihove gazde to ne žele, drugim stvarima osim zarađivanjem novca svojim gazdama. Još od **Svetog Augustina** poznato je da će ljudi uvijek radije pogledati neku gnusobu, nego okrenuti glavu od nje. To nije moralna činjenica već antropološka. Dakle, bolje se prodaju priče o ubojicama i silovateljima, nego priče o kreiranju i stvaranju nekog umjetničkog djela. To je jedno značenje skrajnutosti, dakle puko odsustvo iz medija. Drugo značenje skrajnutosti bilo bi da iako oni, umjetnici, progovaraju, njihove riječi padaju tupo i ostaju bez odjeka. U velikoj mjeri se s tim suglašavam, a razlog tome je, po mom mišljenju, koncepcija jezika i uloga riječi koju sami umjetnici kreiraju i prihvaćaju. Što je za njih jezik? Neka vrsta surrogata, zamjene za moć. Većina umjetnika teži tome da posjeduje vlastiti jezik, autentičan, važan, bitan. I svatko od njih traži način da se njegova riječ na neki način sluša kao vrhovna riječ, najbolja riječ. U početku bijaše riječ i riječ bijaše kod mene. Poput malih bogova. Ali to je samo lijek za jednu frustraciju: kad već ne mogu biti političari i vladati državama i narodima, pokretati milijune ljudi na razne samoubilačke činove, hajde onda barem da vladaju kroz vlastite umjetničke tvorevine. Ali upravo zbog tog shvaćanja jezika oni postaju ovisni o moći i nisu ništa drugo nego nusproizvod moći, kolateralna šteta moći, i stoga njihovi pokušaji ostaju prazni a oni sami su po potrebi korisni ili beskorisni. Ali što razlikuje umjetnike od političara? Umjetnik vjeruje da vjeruje u nenasilje. On, iako priželjkuje moć, ne zago-

vara nasilje. To je dirljivo. Ali je potpuna besmislica i paradoks po sebi, jer tko želi moć mora prihvatiti i nasilje. Onaj tko moć već posjeduje neće sam sebe od nje razriješiti. A onaj tko moć

medija u kojima se može objaviti kritički osvrt na aktualne događaje u politici, zaista nisam prebrojavao. Ali ako je tome tako, može to značiti samo dvije stvari: cenzuru ili autocenzuru.

Budimo patetični do kraja: istinu ne bi

trebalo opisivati, nju bi trebalo živjeti.

Jezik ne pruža nikakvu sigurnost, ali ga mi

doživljavamo kao utočište. I kad se nema

što reći, jezički podsvjesno govori vam:

govorite, dakle važni ste.

Ne daje se cvijeće policajcima i vojnicima

kad dođu da te hapse. Osim ako je cvijeće

u saksiji bačenoj na njihove glave.

Nije moguća pobuna javnosti, pa ni preobražaj kroz

javnu riječ. To su iluzije. Moguće je samo promijeniti

ono što je duboko u našoj vlastitosti.

želi, mora je oteti (nasilno), a ne dobiti na lutriji. Ne daje se cvijeće policajcima i vojnicima kad dođu da te hapse. Osim ako je cvijeće u saksiji bačenoj na njihove glave.

Zbog čega je sve manje novinara koji pišu autorske tekstove koji se kritički osvrću na rad političara?

Recimo da ih je sve manje ili da možda ima sve manje

Ali to je zapravo samo jedna stvar. Od NATO bombardiranja Srbije na ovim prostorima nema službene cenzure, nema cenzora, onda je to bio navodni imperativ ratnog stanja, dakle cenzora kome se nose tekstovi na odobravanje. Ali ipak ima cenzure. Jer, kao što je to rekla meni draga američka spisateljica **Kathy Acker**, u jednom tekstu koji je pisan kao odgovor na

optužbe da je plagirala nekog petparačkog pisca, iako je bilo poznato da je ona rodonačelnik, uz **Burrougha**, naravno, cut-up metoda pisanja. Dakle, ona kaže fenomenalnu rečenicu: »U svakom društvu zasnovanom na klasnim podjelama poniženje je politička realnost. Ponižavanje je metoda kojom se politička moć transformira u društvene ili personalne odnose. Osobna interiorizacija prakse ponižavanja zove se poniznost.« Dakle, poniznost nije vrlina, već potpora i to ona najgora u praksi ponižavanja. Osobna interiorizacija prakse ušutkivanja zove se autocenzura. Jer, oprostite, što bi trebao raditi netko tko piše za medije, nego da ne bude ušutkan? Ako je ušutkan, onda on ne radi ništa i vjerojatno bi bolje bilo da vozi taksi ili miješa žbuku na gradilištu, a vlasnici medija koji imaju potrebu za cenzuriranim sadržajima, neka sami naprave svoje novine, tv emisije ili što god im je volja i tako oni jedini od toga imaju profit.

Imamo li danas stanje obamrle javnosti, neke vrste moralne pustoši ili ne?

Ta **Kantovska** priča o vezi javnosti i morala razbucana je davno. »Božanstveni markiz«, **de Sade**, o tome je dovoljno govorio, ali ga je upravo taj javni moral u sprezi s državnim pravom držao tridesetak godina u zatvoru. Dakle, nije moguća pobuna javnosti, pa ni preobražaj kroz javnu riječ. To su iluzije. Moguće je samo promijeniti ono što je duboko u našoj vlastitosti. Ali istraživati unutarnji kozmos, unutarnje biće – i mijenjati ga – znači samo istražiti spoljašni svemir. Jedno bez drugog i ne postoji.

Ali upravo tu su nam podmetnuli kukavičje jaje govoreći nam da to nije tako i da povlačeći se u sebe bježimo od svijeta, od stvarnosti. Gluposti. Upravo time potkopavamo tu vanjstinu, taj svijet za koji nam govore da ga je nemoguće promijeniti.

IVO KUJUNDŽIĆ, VRŠITELJ DUŽNOSTI GLAVNOGA UREDNIKA MEĐUNARODNIH MULTIMEDIJSKIH PROGRAMA GLAS HRVATSKE HRT-A

Živimo u povezanome svijetu

*Planiramo »pod jednom kapom« objediniti sve radijske, televizijske i internetske sadržaje za Hrvate izvan Hrvatske * Hrvatska zajednica u Vojvodini, odnosno Srbiji, vrlo je dobro organizirana, uzimajući u obzir okolnosti u kojima djeluje * Manjinski mediji nisu i ne trebaju biti komercijalni, pa zato moraju imati potporu države*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Novinar, urednik i diplomat, podrijetlom iz Subotice, **Ivo Kujundžić** krajem je lipnja imenovan vršiteljem dužnosti glavnoga urednika međunarodnih multimedijских programa *Glas Hrvatske* Hrvatske radio-televizije (HRT).

Rođen je 1959. godine u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Subotici, a diplomirao je novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Novinarskim se poslom profesionalno počeo baviti 1984. godine u *Subotičkim*

novinama, a od 1991. zaposlen je na Hrvatskoj radio-televiziji. Bio je prvi stalno akreditirani dopisnik Hrvatske radio-televizije iz Budimpešte, novinar Vanjskopolitičke redakcije HTV-a, te urednik tjedne emisije za hrvatske manjine u europskim zemljama *Korijeni*. Bio je pokretač i prvi urednik emisije *Pogled preko granice – Hrvati u BiH*. Hrvatima izvan Hrvatske pomagao je i kao hrvatski diplomat u Mađarskoj, te na dužnosti veleposlanika Republike Hrvatske u Makedoniji. Prije odlaska u Skopje bio je član Pododbora za

hrvatske manjine u europskim zemljama Hrvatskoga sabora, a aktualni je član Međuvladina mješovitoga odbora za zaštitu manjina između Hrvatske i Srbije kao predstavnik Hrvatske radio-televizije i drugih hrvatskih medija.

Za promicanje suradnje i dijaloga među narodima 2013. godine dobio je značajno međunarodno priznanje *Europsku medalju* u Budimpešti.

HR: Nedavno ste imenovani za vršitelja dužnosti glavnog urednika međunarodnih multimedijских programa *Glas Hrvatske*. Na početku razgovora predstavite nam ukratko *Glas Hrvatske*?

Glas Hrvatske danas je veliki pogon s 46 zaposlenika čiji je

osnovni cilj informiranje Hrvata izvan Hrvatske i međunarodne javnosti o Hrvatskoj i to putem triju medija – radija, televizije i interneta. Radijski program organiziran je u redakciju na engleskom, njemačkom i španjolskom jeziku koja proizvodi osam informativnih emisija dnevno, a redakcija na hrvatskom jeziku proizvodi devet emisija tjedno, tematski ponajprije vezanih za život i djelovanje Hrvata u svijetu. Preuzimamo i vijesti na talijanskom jeziku HRT – Radija Rijeka, vijesti na mađarskom HRT – Radija Osijek, te *Novosti dana* Radija Žepče iz Bosne i Hercegovine. Specijalizirane tjedne emisije na španjolskom jeziku šaljemo u pojedine južnoameričke radijske postaje. Upravo je u tijeku

reorganizacija *Glasa Hrvatske* u smislu jačanja televizijskih i internetskih sadržaja, pa tako uz skoru izradu nove internetske stranice ujesen pripremamo i nekoliko zanimljivih televizijskih dokumentarnih serija zanimljivih za Hrvate izvan Hrvatske i za domaću javnost. Ukratko, planiramo »pod jednom kapom« objediniti sve radijske, televizijske i internetske sadržaje za Hrvate izvan Hrvatske kako bi informacije o njima i za njih bile vidljivije i bolje plasirane u svim trima medijima Hrvatske radio-televizije.

HR: U kojim emisijama možemo doći do informacija o Hrvatima iz Srbije; gdje i kada ih možemo slušati, gledati, čitati...?

Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu i to u stvarnom vremenu. S pomoću naše nove multimedijske usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske uz jak informativni dio, što se vidi iz podatka da svakoga sata emitiramo kratke vijesti na hrvatskom jeziku, a dvaput dnevno i na engleskom. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati u našoj radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija. Veliki dio tih sadržaja može se naći i na našoj internetskoj stranici, a tjedna televizijska emisija *Glas domovine* također ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji.

HR: Stupajući na ovu dužnost najavili ste iskorake koje će HRT napraviti u smislu jača-

nja proizvodnje i emitiranja novih programskih sadržaja namijenjenih Hrvatima izvan Hrvatske. Hoće li se to odraziti i na Hrvate u Srbiji, hoćemo li ubuduće biti medijski vidljiviji u matici?

Aktualno vodstvo Hrvatske radio-televizije itekako je svjesno važnosti informiranja Hrvata izvan Hrvatske, jer živimo u povezanome svijetu i većina naših sunarodnjaka iz inozemstva itekako prati što se zbiva u matičnoj zemlji. Mnogi od njih imaju nekretnine u Hrvatskoj ili dolaze ovdje na odmor, pa je

je vrlo zanimljiva naša usluga HRTi, jer se s pomoću nje naš program može pratiti uživo, a svaka emisija može se vidjeti i u rubrici *Televizija na zahtjev*, onda kad to gledatelju odgovara. Što se tiče *Glasa Hrvatske*, namjeravamo pojačati suradnju s hrvatskom redakcijom Radio-televizije Vojvodine, a naravno i s drugim medijima u Srbiji, napose na hrvatskom jeziku. Rekao bih da se novinari iz dviju država puno lakše i učinkovitiije dogovaraju nego političari, premda moram istaknuti odličnu suradnju s Državnim ure-

organizirana, uzimajući u obzir okolnosti u kojima djeluje, a koje joj blago rečeno ne idu na ruku. Dva su velika problema: prvi je mačehinski odnos Srbije prema hrvatskoj manjini u smislu poticanja podjela toga korpusa na Hrvate i Bunjevce, a drugi veliki problem je odlazak mladih. Ovo drugo nažalost nije problem samo u Srbiji, nego i u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i drugim državama jugoistočne Europe. Što se, pak, tiče odnosa Srbije prema hrvatskoj manjini, on će se morati poboljšati ako Srbija doista želi što prije završiti pri-

zato danas teško praviti razliku između jednih i drugih. Posao javne radio-televizije je da ih korektno i politički neutralno informira, pa u tom smislu i namjeravamo stalno povećavati broj emisija za Hrvate izvan Hrvatske, posebno na televiziji. Što se tiče Hrvata iz Srbije ne bih rekao da nisu medijski vidljivi u Hrvatskoj, posebno u programima Hrvatske radio-televizije. Njihovi čelnici u posljednje su vrijeme nekoliko puta bili u *Dnevniku*, nedavno i u *Otvorenom*; stalno su prisutni u specijaliziranim radijskim i televizijskim emisijama, ali ipak su događaji ti koji diktiraju sadržaje vodećih informativnih emisija. Dodao bih i kako

dom za Hrvate izvan Republike Hrvatske u Zagrebu. Prepoznali su naš entuzijazam za ovaj posao i daju nam punu potporu, jednako kao i vodeći ljudi Hrvatske radio-televizije.

HR: S obzirom na to da ste odrasli u Subotici, te imajući u vidu Vaše novinarsko i diplomatsko iskustvo, odličan ste sugovornik kada je u pitanju pogled izvana na ono što se ovdje događa. Drugim riječima, kako vidite događanja u zajednici Hrvata u Vojvodini, odnosno Srbiji? Ima li napretka ili nazadujemo?

Ja bih rekao sljedeće: hrvatska zajednica u Vojvodini, odnosno Srbiji, vrlo je dobro

stupne pregovore s Europskom unijom. Službeni Beograd morat će osigurati prava hrvatskoj manjini prema europskim standardima i svakako bar približno statusu Srba u Hrvatskoj. Primjerice, za razliku od Hrvata u Srbiji koji nemaju svojega zastupnika u Skupštini Srbije nego mogu osvojiti zastupničko mjesto samo na listi pojedinih stranaka, srpska manjina ima tri zajamčena zastupnička mjesta u Hrvatskome saboru. Nitko ih ne pokušava dijeliti na Srbe i krajišnike, kao što se Hrvate u Srbiji dijeli na Hrvate i Bunjevce. I nama u Hrvatskoj je svakako interes da Srbija što prije postane članicom Europske unije, jer će to biti dodatno jamstvo mira

i napretka u regiji, ali kriteriji za ulazak se moraju poštovati, a jedan od njih je i odnos prema manjinama.

HR: Sada već poma-
lo daleke 1998.
godine, na HRT-u ste inicirali pokretanje emisije *Korijeni posvećene hrvatskim manjinama u Europi. Koliko se život Hrvata u Srbiji razlikuje od života hrvatskih manjinskih zajednica u drugim europskim državama (Austrija, Mađarska, Rumunjska, Makedonija, Crna Gora, Italija, Slovenija, Slovačka i Češka)?*

Kao televizijski urednik, ali i predstavnik Hrvatske radio-televizije i drugih hrvatskih medija u Međuvladinu mješovitome odboru za zaštitu manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije mogu reći da nam je zajednički cilj sastajati se jednom na godinu u Hrvatskoj odnosno Srbiji i rješavati probleme. Posljednji je sastanak bio u Zagrebu, posjetili smo i jedno selo u kojemu žive Srbi u Hrvatskoj i obostrano smo se složili da je bilo uspješno. Otvoreno razgovaramo o svim problemima, a daju se i konkretne preporuke vladama dviju zemalja kako poboljšati status manjina. U Srbiji su nedavno bili izbori, u rujnu će i u Hrvatskoj, pa vjerujem da ćemo se ove jeseni ponovno sastati, ovoga puta na redu je Beograd. Što se tiče razlika u položaju hrvatskih manjina u raznim zemljama, rekao bih da je njihov status posebno dobro riješen u srednjoeuropskim državama poput Austrije i Mađarske, ali nažalost imamo i primjer Slovenije, gdje Hrvati nemaju status manjine, a trebali bi ga imati. Što se tiče Srbije, Hrvati su institucionalno priznati kao manjina, ali ima i otvorenih problema, koji će, nadam se, biti riješeni.

HR: Budući da se bavite novinarstvom, kako vidite ulogu manjinskih medija?

Uloga manjinskih medija jest da čuvaju nacionalni identitet i kulturnu baštinu onih koje

predstavljaju. Ona je vrlo bitna i u političkome smislu i treba je negovati i razvijati. Manjine treba gledati kao bogatstvo svake države, a ne kao problem. Konkretno, Hrvati su u Srbiji lojalni građani države u kojoj žive, ali i odličan »most« za gospodarsku i svaku drugu suradnju sa svojom matičnom hrvatskom državom. U tom smislu velika je i uloga manjinskih medija koji takvu suradnju trebaju poticati i promovirati, a na državama u kojima djeluju je da im osiguraju materijalnu i drugu potporu za rad. Manjinski mediji nisu i ne trebaju biti komercijalni, pa zato moraju imati potporu države. Naravno, u svojoj uređivačkoj politici trebaju i poštovati državu koja ih financira.

HR: Pratite li ovdas-
nje medije na hrvatskom jeziku? Kakvim ih ocjenjujete?

Mislim da hrvatski mediji u Srbiji dobro rade svoj posao, napose imajući u vidu uvjete u kojima djeluju. Redoviti sam čitatelj *Hrvatske riječi* i mislim da se vaš tjednik profilirao u ozbiljno i kompetentno glasilo koje se često citira i u Hrvatskoj. Što se tiče radijskih i televizijskih emisija na hrvatskome jeziku, Hrvatska radio-televizija će im u budućnosti sigurno još više pomagati u smislu profesionalne suradnje.

HR: Kako komentirate privatizaciju Radio Subotice, uslijed koje je došlo do nestanka uvjeta za realizaciju programa na hrvatskom jeziku, koji je emitiran u prijašnjih 17 godina?

Program na hrvatskome jeziku Radio Subotice definitivno treba opstati, jer je to u duhu bilateralnoga ugovora o međusobnoj zaštiti manjina između Hrvatske i Srbije. Namjera je jačanje manjinskih medija, a ne njihovo gašenje, pa je slijedom toga na Srbiji obveza da nađe način kako u konkretnome slučaju to provesti. Nije naše da se u to miješamo, ali svakako bismo željeli da se taj radijski program na hrvatskom jeziku održi.

HR: Mogu li Hrvati u Srbiji, prema Vašem mišljenju, biti zadovoljni potporom koju dobivaju iz matične države – od političke do potpore školstvu, kulturnim i informativnim projektima?

To je pitanje na koje bi trebali odgovoriti predstavnici Hrvata iz Srbije. Hrvatska radio-televizija nastoji u svojim radijskim i televizijskim programima što više pomoći očuvanju nacionalnoga identiteta svih Hrvata izvan Hrvatske, te razvoju suradnje s državama u kojima oni žive. U ovom konkretnome slučaju radi se o susjednoj Republici Srbiji u kojoj živi značajna i važna hrvatska manjina i ustavna je obveza Republike Hrvatske skrbiti o očuvanju njihovih manjinskih prava i to kroz projekte na području kulture, informiranja, školstva i ono što je po meni posebno važno – gospodarstva.

HR: Prema Vašim iskustvima, posebice iz onih tzv. svakodnevnih situacija, koliko »obični« Hrvati u Hrvatskoj znaju o svojim sunarodnjacima u Srbiji?

Danas su ljudi puno bolje informirani nego prije deset ili dvadeset godina, pa stoga mislim da je važnije pitanje kako zaustaviti veliki odljev mladih i iz Hrvatske i iz Srbije. Danas više ne odlaze kao nekad samo muškarci koji se namjeravaju jednoga dana vratiti, već se trajno sele cijele obitelji mladih, obrazovanih ljudi, i to isključivo u potrazi za boljom zaradom, a djeca koju vode sa sobom naći će novi dom i rijetko će se vraćati. Razgovarao sam nedavno o toj temi s dužnosnicima u entitetu Republika Srpska u Bosni i Hercegovini, pa je bilo govora o slaboj želji za povratkom protjeranih Hrvata iz Bosanske Posavine. Iz tih je krajeva tijekom posljednjeg rata protjerano više od 150 tisuća Hrvata, a danas se vraćaju samo umirovljenici, jer im je život jeftiniji nego u zemljama Europske unije. Rekao sam gospodi iz Republike Srpske kako je bolje

da im se na prekrasne prostore Bosanske Posavine i drugih dijelova toga entiteta napokon počnu vraćati Hrvati koji su im sigurno puno sličniji i bliži nego da se ondje nasele neki drugi. Jer ti plodni i ekološki očuvani prostori sigurno neće još dugo biti prazni. Slično je i sa Srbijom: bolje da se vrate u ratu protjerani Hrvati i Mađari nego da se počnu doseljavati oni koji s tim krajem nemaju baš nikakve veze, a trenutno ih možemo vidjeti jer su u prolazu.

HR: Koliko je »vojvođansko-hrvatska dijaspora« jaka u Zagrebu, gdje se, kao što znamo, donose sve važnije odluke? Hrvati su iz Bosne i Hercegovine, primjerice, mnogo utjecajniji...

Ne bih to stavljao u isti koš, jer Hrvati su u Bosni i Hercegovini jedan od triju konstitutivnih naroda, za razliku od Hrvata u Srbiji koji su manjina. Osim toga, Hrvata u Bosni i Hercegovini prema popisu iz 2013. ima više od pola milijuna i slijedom Daytonskoga mirovnog sporazuma razmjerno su zastupljeni u vlasti. Njihov predstavnik dr. Dragan Čović jedan je od triju članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine, pa je stoga jasno da su u drukčijemu položaju od hrvatskih manjina u susjednim zemljama, pa tako i Srbiji. Što se tiče Zagreba, mislim da je prošlo vrijeme zavičajnih klubova, jer mladi danas u borbi za ekonomski opstanak nemaju vremena za taj oblik društvena rada već gotovo sva komunikacija ide elektroničkim putem. Zato ne bih stavljao na vagu tko je trenutačno u Zagrebu utjecajniji ili manje utjecajan. Sve su to naši ljudi kojima je u srcu razvoj i napredak hrvatske države, ali i očuvanje nacionalnoga identiteta onih koji trenutno žive izvan njezinih granica. Kako u Bosni i Hercegovini, gdje su konstitutivan narod, tako i u Austriji, Mađarskoj ili bilo kojoj drugoj zemlji gdje su se Hrvati doselili ili su autohtono stanovništvo koje ondje živi stoljećima – poput Hrvata u Srbiji.

USTALASANO DOMAĆE TRŽIŠTE TOVLJENIKA

Zašto su domaće svinje tražene i na cijeni?

Đurić: Poskupljenje mesa nerealno, jer je cijena napravljena na bazi cijene od 200 dinara za kilogram tovljenika * Maroj: Europska unija rješenje za svoje viškove tovljenika i mesa našla na azijskom tržištu, pa je povećana cijena domaćih svinja, ali problem domaće proizvodnje treba dugoročno rješavati

Sve one koji su primorani da se mesom opskrbljuju u mesnicama ili trgovinama ovih dana neugodno je iznenadila vijest da je cijena mesa povećana za čak 200 dinara po kilogramu. Klaničari tu korekciju cijene pravdaju povećanjem otkupne cijene tovljenika koja je naglo povećana na 180, 190, pa i 200 dinara po kilogramu. S druge strane, proizvođači tovljenika ne vide razlog za povećanje cijene mesa u maloprodaji i kažu da je prijašnja cijena već bila formirana na osnovu cijene tovljenika od 200 dinara, pa ovim povećanjem cijene klaničari i trgovci žele dodatno zaraditi. Oni koji tove svinje zadovoljni su cijenom od 200 dinara po kilogramu žive mjere, ali ističu da to nije rezultat neke dugoročne politike u ovoj oblasti već posljedica toga što je Europska unija našla novo tržište na azijskom istoku, gdje prodaje svoje nagomilane viškove. Što se to događa na tržištu i kako je izvoz mesa iz Unije u Aziju, a prije svega Kinu ustalasio domaće tržište?

KINEZI POJELI EUROPSKE TOVLJENIKE

Odgovor smo potražili u Uniji poljoprivrednih proizvođača.

»Kada je riječ o novom izvoznom tržištu Europske unije treba reći da je tu u pitanju izvoz više desetaka milijuna tovljeni-

ka, prije svega na kinesko tržište. Cijene tovljenika na europskom tržištu i na Produktnoj burzi u Modeni je trenutačno 195 dinara, što znači da naši klaničari nemaju više ekonomskog interesa da uvoze svinje, jer bi ih taj uvoz stajao najmanje dva eura po kilogramu. U takvoj situaciji oni su se okrenuli domaćim proizvođačima, a ta povećana tražnja za tovljenicima razlogom je skoka otkupne cijene za 30-40 dinara po kilogramu i to za kratko vrijeme«, kaže predsjednik Unije poljoprivrednih proizvođača **Zlatan Đurić**.

Unatoč povećanju cijene sirovine Đurić ne vidi razlog za korekciju cijena u trgovinama.

»Bilo kakvo povećanje cijene mesa je neopravdano, jer je dosadašnja cijena mesa bila formirana na bazi cijene tovljenika od 220 dinara. Više mjeseci unazad pljačkali su seljake i svinje su plaćali 120 dinara, punili lagere, a novu cijenu tovljenika brže-bolje iskoristili su kao pokriće za nove cjenike. Na

to bi trebale reagirati državne institucije i to tako što će preispitati trgovačke marže koje dostižu i do 40 posto maloprodajne cijene«, kaže Đurić i navodi da bi jedno od rješenja mogla biti intervencija uz Robnih rezervi.

Trenutačno otkupnom cijenom tovljenika proizvođači su zadovoljni, a i pored višegodišnjeg smanjenja svinja u tovu na tržištu ih ima dovoljno.

»U regiji mačvanskog i srijemskog okruga svinja ima koliko hoćete i mislim da nije nikakav problem da se iz domaće proizvodnje pokriju potrebe našeg tržišta. Mislim da će ova događanja na tržištu tovljenika utjecati na to da proizvodnju povećaju i oni proizvođači koji su smanjivali broj svinja u tovu, pa i da se proizvodnji vrate oni koji su od nje odustali. Nadamo se da će se ova trenutačna cijena tovljenika zadržati barem naredna tri-četiri mjeseca koliko traje jedan tovniki ciklus. Za naše proizvođače velika pomoć i poticaj

bilo bi iznalaženje načina da se izvozi na rusko tržište, jer bi to značilo sigurnu proizvodnju u narednih nekoliko godina«, kaže Đurić.

On ogorčeno priču skreće na problem uvoza, i to mesa problematične kvalitete koje stoji zamrznuto nekoliko godina. Takvo meso se uvozi po znatno nižim cijenama. Unija poljoprivrednika zatražila je zato od Ministarstva poljoprivrede da spriječe takav uvoz, jer je, kažu, nedopustivo da na naše tržište

(NE)POTREBAN UVOZ

Srbija je prošle godine u tovu imala oko 1,6 milijuna svinja i proizvela je 278.000 tona svinjskog mesa. I pored toga više od 120 milijuna dolara dano je na uvoz oko 350.000 komada živih svinja te svježeg, smrznutog mesa i osušenog mesa. Inicijator tog upravo asocijacija proizvođača među kojima dominira klanična industrija. Tu inicijativu je podržala Vlada i sadašnja situacija je danak toj pogrešnoj uvoznoj politici.

stiže meso staro nekoliko godina iz robnih rezervi europskih država.

ŽALOSNA PRIČA

Predsjednik Udruge odgajivača svinja iz Bajmaka **Antal Cindel** kaže da se u ovom mjestu tovljenici trenutačno plaćaju 180 dinara po kilogramu, ali je danas teško naći tovljenike u Bajmaku.

»Dugo je ova proizvodnja bila neisplativa i proizvođači su smanjivali broj tovljenika u turnusu. Isplativije im je bilo prodati kukuruz nego tovti

ISPRAŽNjeni OBORI

Od 1980. godine broj svinja smanjio se s 4,5 milijuna na četiri milijuna koliko je proizvedeno 2000. godine, odnosno na 3,1 milijuna 2013. godine. Posljednjih 15 godina posebno su bile problematične za stočarsku proizvodnju, a posljedica toga je da se stočarstvo Srbije danas nalazi na nivou 1910. godine.

ramenima i dodaje da je za proizvođače rentabilna cijena od 200 dinara. S tom cijenom mogli bi ulagati u novu genetiku i nove tovne kapacitete.

Iako odgajivači svinja trenutačno mogu biti zadovoljni cije-

šenje, a to je po meni nacionalni program svinjarske proizvodnje. Ali kako da pravite takav program kada nemate ni Vladu ni ministra poljoprivrede? S kim i da razgovarate o takvom programu?» pita se Major. On kaže da je na području Bačke Topole proizvodnja tovljenika smanjena za oko 40 posto, pa onda i ne čudi što se sada kada se svinje više traže otkupljivači doslovno otimaju za tovljenike, pa čak su spremni otkupiti i one ispod mjere. Samo prije tjedan-dva ti isti otkupljivači ucjenjivali su poljoprivrednike i nudili im tek 105 dinara po kilogramu žive mjere. Major kao najveći problem u domaćoj proizvodnji svinja ističe činjenicu da je sav kapital u ovoj proizvodnji u rukama otkupljivača.

»Trgovci na svakom otkupu zarađuju 10 do 20 posto. Od seljaka oni uzmu svinje i plate ih za dan-dva, a onda te svinje po višoj cijeni prodaju klančarima, s tim što njih kreditiranju, jer isplatu čekaju i po dva mjeseca. Dakle, sav kapital je u rukama trgovaca kojima je interes samo zarada, a ne ulaganje u proizvodnju«, pojašnjava Major.

TKO (NE)KONTROLIRA UVOZ?

Jedan od onih koji se pretao nadati da će u ovoj proizvodnji biti boljih dana, koji će i potrajati je **András Cseke** iz Kikinde. Godišnje je predavao 1.500 tovljenika, a onda je 2010. godine odustao od svega i ispraznio obore.

»Mnogi su uradili isto što i ja i u Ruskom Selu, gdje mi je bila farma, ljudi sada drže svinje samo za vlastite potre-

be. A problem se jednostavno može riješiti, treba samo uvesti kontrolu uvoza. Kako uvezenih količina tako i kvalitete onoga što se uvozi. Naša genetika nije ništa lošija od europske, meso je čak ljepše i mesnatije, ali na to se ne gleda već je samo cilj uvesti što više za što manje novaca, a kakva je kvaliteta koga briga. Ali očigledno je naša država slaba da se izbori s tim«, kaže Cseke.

»Do prije nekoliko dana cijena je bila prava katastrofa, a tovljenike nitko nije ni kupovao. Od kraja prosinca pa do prije tjedan-dva cijena prasadi bila je 120-130 dinara, dok je **Matijević** plaćao 150, ali utovara nije bilo tri mjeseca. Towljenici su od prosinca do kraja travnja stajali 105 dinara i ja sam svoj tov rasprodao po toj cijeni, i to jedva. Trenutačno tovljenika nemam, jer sam s tom cijenom od 105-110 dinara po komadu na tovljeniku imao gubitak od 105 dinara«, kaže **Bojan Jozić** iz Nenadića.

On kaže da su od toga odustali mnogi mali proizvođači koji godišnje isporučuju oko 50 tovljenika, jer im se više isplati prodati kukuruz po cijeni od 20 dinara.

»Sve je to posljedica uvoza svinja. Točno se zna tko uvozi i odakle i to po istoj cijeni koliko staju i naši tovljenici. Kakva je to igra i zašto država to dopušta pitanja su koje svatko razuman postavlja. Ja više ne planiram neki veći tov, držat ću krmače i prodavati prasad, a tovljenike hraniti samo za svoje potrebe«, kaže Bojan, koji je unatoč trenutačno dobroj cijeni izgubio nadu da će se dugoročno u ovoj proizvodnji nešto mijenjati na bolje.

A kako reče jedan od naših sugovornika, ništa oni ne traže osim da zarade barem stotinu dinara koje će uložiti u novu proizvodnju i od toga napraviti 1.000 dinara. Ostaje im onda samo nada da će istočno tržište biti što duže gladno europskih svinja i da će otkupljivači i klančari biti primorani sirovinu tražiti u domaćoj proizvodnji.

Zlata Vasiljević

svinje i samo gomilati gubitke. Trgovcima je svejedno da li uvoze svinje ili ih kupuju na domaćem tržištu, jer njima je bitna samo zarada. Zato bi država trebala ograničiti uvoz i uvesti kontrolu ilegalnog uvoza. To bi bila pomoć nama odgajivačima«, kaže Cindel i dodaje da je posljednjih godina proizvodnja tovljenika u Bajmaku smanjena za oko 60 posto. Na naš upit kakvoj se cijeni tovljenika nada u narednom razdoblju sliježe

nom i izgledima da će svinje iz domaće proizvodnje ipak trebati prerađivačima **Ferenc Major** iz Bačke Topole to vidi kao jednu žalosnu priču. »Europska unija je našla rješenje za svoje viškove koje zbog sankcija nije mogla prodati Rusima. Novo tržište za njih su Azija, a prije svega Kina. To je za nas dobro, jer nema više viškova jeftine svinjetine i trgovci i klančari primorani su okrenuti se domaćem proizvođaču. Ali nama treba dugoročno rje-

MIRO KOVAČ, MINISTAR VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE

Dio stvaranja bolje budućnosti jeste i rješavanje pitanja iz prošlosti

Na nedavno održanoj obljetnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova **Miro Kovač** je istaknuo kako je DSHV jedina prava stranka vojvođanskih Hrvata koja trenutačno ima svoga predstavnika u Narodnoj skupštini ali da je Srbija obvezna poštovati bilateralni sporazum po kojemu se treba osigurati zajamčeni mandat isto kao što u Hrvatskoj to ima srpska nacionalna manjina.

U posjet Hrvatima u Subotici došao je ne samo kao ministar vanjskih poslova nego i kao izaslanik predsjednice Republike Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović**.

»Izuzetno sam se lijepo osjećao na obljetnici osnutka DSHV-a u Vojvodini, jedine prave političke organizacije Hrvata u Vojvodini, u Srbiji. Važno je da Hrvati budu u Srbiji adekvatno politički zastupljeni«, kaže Kovač.

Kada je riječ o ostvarivanju prava Hrvata u Srbiji na političko predstavljanje, kako ocjenjujete sadašnju situaciju?

Gospodin Žigmanov je izabran u Narodnu skupštinu, on je predstavnik hrvatske zajednice u Srbiji u narodnoj skupštini, a naša je želja, a ako hoćete i dužnost je Srbije da provodi sporazum o zaštiti manjina koji je prije dvanaest godina potpisan, ratificiran i potvrđen u Narodnoj skupštini Srbije i Hrvatskom državnom saboru. Sukladno tom sporazumu hrvatska zajednica u Srbiji mora imati zajamčen mandat u narodnoj skupštini kao što imaju i Srbi u Hrvatskoj tri zajamčena

mandata u Hrvatskom državnom saboru. Uvjeran sam da ćemo u ovom narednom razdoblju doživjeti i ostvarenje te obveze koju Srbija ima, koja proistječe iz tog Sporazuma, a olakšat će provedbu toga Sporazuma i približavanje Srbije Europskoj uniji jer je jedan od kriterija u ovom famoznom poglavlju 23 i provedba pravnog okvira Srbije na području manjinskih prava a to uključuje i Sporazum između Hrvatske i Srbije o zaštiti manjina.

U kojoj mjeri ste zadovoljni dosadašnjom provedbom postojećeg pravnog okvira?

Do sada ne možemo biti zadovoljni jer još uvijek nemamo zajamčeni mandat. Bit ćemo zadovoljni onda kada se dogodi da Srbija provodi Sporazum a ja osjećam da bi to moglo u narednom razdoblju biti slučaj.

Jesu li problemi manjina u Hrvatskoj i Srbiji posljedica rata ili neostvarivanja manjinskih prava?

Do sada nismo imali ovakav način diskursa političkog govora kada je riječ o odnosima između Hrvatske i Srbije. Do sada smo uglavnom slušali o tome kako ima puno manje Srba u Hrvatskoj nego što ih je bilo prije 25 godina i to je točno ali ima i puno manje Hrvata u Srbiji nego što ih je bilo prije 25 godina. Prema tome idemo razgovarati otvoreno u cilju rješavanja problema Hrvata u Srbiji i o problemima Srba u Hrvatskoj, tako da se Hrvati u Srbiji dobro osjećaju da imaju sva prava, da nisu diskriminirani, a jasno i da se i Srbi u Hrvatskoj dobro osjećaju. Mi smo u Hrvatskoj usvojili Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i prema

tom ustavnom zakonu Srbi u Hrvatskoj imaju tri mandata u Hrvatskom saboru, a u dva mandata su bili iz redova srpske manjinske stranke zastupljeni u hrvatskoj vladi. Želim tim reći da moramo stvari gledati bez kompleksa i moj dolazak ovdje je ohrabrenje Hrvatima u Srbiji da budu aktivni u traženju svojih prava, da ih ostvaruju i da se dobro osjećaju u Srbiji kako bi mogli pomoći sami sebi i kako bi mogli razvijati sa svim drugim građanima Srbije društvo koje se orijentira prema EU. Želimo da se i sva njihova prava mogu ostvarivati i da budu adekvatno financirani iz proračuna Republike Srbije i proračuna Vojvodine.

Uvijek se govori ne gledajmo u prošlost, gledajmo u budućnost. Ali čini se da problemi u odnosima iz Hrvatske i Srbije nastaju zbog različitih pogleda na tu prošlost. Očekujete li da će se to izmijeniti?

Ja očekujem da zaista bude-mo usmjereni prema budućnosti, to smo mi dužni građanima Hrvatske kada sam ja u pitanju, to su jasno i kolege u Srbiji dužni svojim građanima ovdje u Srbiji. Da budemo orijentirani prema budućnosti a da u ovoj sadašnjosti koja je bremenita razgovarano otvoreno i bez kompleksa. A dio stvaranja bolje budućnosti jeste i da ona pitanja iz prošlosti a tiču se na žalost rata u Hrvatskoj da ta pitanja rješavamo u interesu Hrvatske, u interesu Srbije, u interesu Hrvata i u interesu Srba. To je vrlo važno i ja ću se tome posvetiti. Uvjeran sam da i ovaj proces približavanja Srbije EU pruža jedan okvir koji će olakšati rješavanje tih pitanja koja

su proistekla iz rata u Hrvatskoj.

Puno je pažnje bilo posvećeno u medijima obje zemlje otvaranju poglavlja 23 i 24 i zahtjevima Hrvatske. Što otvaranje poglavlja znači i što sad predstoji?

Ova dva poglavlja su ključna poglavlja jer se radi o vladavini prava i ta dva poglavlja će biti dva najteža poglavlja u pregovaračkom procesu Srbije jer su bila dva najteža poglavlja i u pregovaračkom procesu Hrvatske, prema tome to je analogno tome tako. Neće to ići glatko ima tu puno kriterija koje treba ispunjavati – to su mjerila. Imamo sada mjerila koja su prijelazna među koje spadaju i manjinska prava i zakon o univerzalnoj jurisdikciji koji će se morati mijenjati i koji se neće moći na Hrvatsku primjenjivati, zatim primjenjivanje odluka Haaškog suda, traganje za nestalima i razmjena podataka i traganje za posmrtnim ostacima. Sve su to stvari koje će se morati rješavati i u okviru pregovaračkog procesa Srbije. To neće ići preko noći a budući da je Srbija orijentirana prema EU ja očekujem da će biti agilna u ispunjavanju tih kriterija.

Jasminka Dulčić

REFORME I U NACIONALNIM VIJEĆIMA NACIONALNIH MANJINA

Prelazak s linijskog na programsko budžetiranje

Novi način kreiranja proračuna, po riječima Darka Sarića Lukendića, stavlja pred uposlenike HNV-a, ali i drugih nacionalno-manjinskih vijeća, više izazova

Jedna o reformi na europskom putu Srbije je i prelazak državnog aparata s linijskog na programski proračun. To treba donijeti promjenu poslovanja većine proračunskih korisnika, od onoga koji se bavi administriranjem i kontrolom, u ono koje upravlja učinkom, tj. ono koje je orijentirano k rezultatima. Primjena programskog proračuna pridonosi i većoj transparentnosti korištenja proračunskih sredstava.

Od prošle su godine na ovaj model prešle lokalne samouprave i ministarstva, a u budućnosti – probno od iduće 2017. a konačno od 2018. – na programsko budžetiranje trebaju prijeći i nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Tim je povodom u organizaciji OESS-a i Ureda za ljudska i manjinska prava Republike Srbije u Kovačici nedavno održan seminar s temom izrade financijskih planova nacionalnih vijeća sukladno načelima programskog i rodno budžetiranja.

INDIKATORI I IZVORI VERIFIKACIJE

Na seminaru je sudjelovao i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) **Darko Sarić Lukendić**.

»Na seminaru smo simulirali izradu proračuna za neku aktivnost, pokušali za nju definirati tzv. indikatore i izvore verifikacije tih indikatora. Kod programskog budžetiranja, naime, za svaku se programsku aktivnost mora definirati cilj, moraju se definirati indikatori – mjerljive veličine i izvori verifikacije.

Ako, primjerice, govorimo da će neku manifestaciju posjetiti 300 ljudi i da je ona i zbog toga značajna, onda je indikator i izvor verifikacije za nju broj prodanih karata. Dakle, za svaku aktivnost trebamo predvidjeti koji je njezin efekt, odnosno na koji će način položaj nacionalne manjine, skupine njezinih pripadnika, biti poboljšana u kontekstu ostvarivanja manjinskih prava u četiri oblasti – obrazovanja, kulture, informiranja i službene uporabe jezika i pisma. Od nas će se očekivati da u izradi Financijskog plana za 2017. primijenimo neke mehanizme i kriterije programskog financiranja. To je 'nulta' godina za prelazak na ovaj model, te će se od nas očekivati da ta struktu-

ra bude primjenjivana samo u osnovnim elementima», pojašnjava Sarić Lukendić.

DODATNA EDUKACIJA I DODATNI LJUDI

Programski proračun je složeniji od ostalih metoda budžetiranja, napose u domeni definiranja ciljeva i objektivnom mjerenju njihovog ostvarenja. Iako je novi način kreiranja proračuna prilika da se sredstva koriste efektivnije, programsko budžetiranje pred uposlenike HNV-a, ali i drugih nacionalno-manjinskih vijeća, stavlja nekoliko izazova.

»Na članovima Izvršnog odbora HNV-a je da definiraju indikatore i izvore verifikacije

za aktivnosti. Opis, a moguće i način realizacije pojedinih aktivnosti će se mijenjati sukladno zahtjevima. Za sva nacionalna vijeća ovo je nov, neistraženi teritorij. Edukacija koju smo dobili na seminaru je dobra u smislu informativnosti, ali nije dovoljna ako je promatramo u kontekstu osposobljavanja da se ovaj posao uspješno privede kraju. Upravo iz tih razloga, ocjena svih sudionika seminara je bila da je potrebno dodatno poraditi na osposobljavanju kadrova iz nacionalnih vijeća, a moja je sugestija bila da se u daljnju edukaciju, a nadamo se da će je biti, uključe svi članovi izvršnih odbora nacionalnih vijeća, odnosno sve osobe koje rade na izradi proračuna. Poseban izazov je i potreba za dodatnim angažmanom osoba koje bi odgovorile zahtjevima ovoga posla. Naime, uposlenici HNV-a su već u punoj mjeri angažirani na realizaciji tekućih aktivnosti i poslova. Za angažman dodatnih ljudskih resursa nemamo ni materijalnih sredstava niti formalnih uvjeta zbog zabrane zapošljavanja u javnom sektoru i državnim službama. To će biti specifična vrsta izazova, kako za HNV tako i za ostala nacionalna vijeća i mislim da je to nešto o čemu bi država trebala voditi računa«, kaže Darko Sarić Lukendić.

Prelazak na programski model budžetiranja, kako napominje, neće utjecati na autonomiju nacionalnih vijeća glede određivanja prioriteta u trošenju proračunskih sredstava.

D. B. P.

RODNO BUDŽETIRANJE

Jedan element novog pristupa je i rodno budžetiranje. »Za neke od aktivnosti očekuje se da indikator bude spolna struktura. Na primjer, ako mi financijski pomažemo neku likovnu koloniju, a indikator nam je broj likovnih umjetnika na toj manifestaciji, očekuje se da imamo ujednačeni broj muških i ženskih sudionika. U izradi proračuna za 2017., od nas će se tražiti da barem jednu aktivnost rodno senzibiliziramo«, kaže Darko Sarić Lukendić.

TJEDAN PRIJE ZAVRŠETKA DUŽIJANCE

Aranžiranje izloga – izazov za suvremenost

Planeta u Strossmayerovoj

Svi izlozi su slični, ali ipak i različiti, i svaki je na svoj način jako dobar

Tko god i malo obraća pozornost na izgled subotičkih izloga može zapaziti da je dosta njih dekorirano u skladu sa sezonom ili aktualnim događanjima u gradu. Ipak, lice grada u izlozima dobiva posebno ruho tjedan prije *Dužijance*. U to se vrijeme svake godine desetak izloga aranžira u duhu proslave završetka žetvenih svečanosti.

Za takvo uređenje svoje izloge su ove godine ustupili prodavaonica obuće *Planeta* u Strossmayerovoj, prodavaonica tekstila, te izlozi butika *Fara*, *Veruška*, *Lisca* u Rudić ulici, butik *Mondo* na uglu Rudić i ulice Matka Vukovića, *Perspective* na Korzu, prodavaonica namještaja *Simpo*, *McDonalds* i Javno poduzeće *Pogrebno*.

U DUHU DUŽIJANCE

»Uvijek imamo stalne aranžere, neki odustaju, ali imamo i novih. Sada se pojavljuje veći broj mladih aranžera koji se u tome žele oprobati«, kaže članica organizacijskog odbora zadužena za aranžiranje izloga **Jelena Piuković**.

»Neki vlasnici izloga se već tradicionalno sami javljaju jer im je čast ustupiti svoj prostor, a

neke kontaktiramo i pitamo želi li da se njihov izlog ukrasi u duhu *Dužijance*. Svi aranžeri se moraju pridržavati zadane teme u duhu *Dužijance* s jasnom porukom. Mlađe generacije imaju suvremeniji pristup u aranžiranju i rekvizitima koje prikazuju i to treba podržavati, a usmjeravati da ne odstupa od zadane teme *Dužijance* i da budu u etnološkim okvirima što je jako bitno. Nova je možda samo koncepcija, način osmišljavanja. U novije vrijeme izlozi znaju biti obogaćeni slikama na temu *Dužijance* i slikama od slame. Ove će godine biti dvije lutke, izložene u *Simpu* za koje je aranžerka sama šlingovala moderno dizajnirane haljine. Također, ima prodavaonica koje same ukrase svoje izloge, ali se ne žele natjecati«, kaže Jelena Piuković.

Izlozi moraju biti ukrašeni u duhu *Dužijance*, a postoji i pravilnik o tome koji je sastavio **Alojzije Stantić**. Prema tom pravilniku moraju biti zastupljeni likovni, etnološki i umjetnički element, koje žiri ocjenjuje ocjenama od 1 do 5 zbirno. Nagrađuju se tri izloga, a nagrade se uručuju na tamburaškoj večeri.

Zašto bi se vrjednovalo samo starinsko viđenje? Mene je Jelena Piuković pozvala da aranžiram, ali da nije, nisam bila sigurna pripadam li tamo, smijem li se prijaviti ili ne, tko tamo ide, je li samo stariji, samo oni koji imaju svoje rekvizite? Mislila sam da postoji neki krug ljudi koji to inače radi, nisam znala kako sve to funkcionira, kaže Tanja Dulić

McDonalds na Trgu slobode

aranžman Tanje Dulić u butiku Mondo

POTICATI ARANŽIRANJE

Jedna od onih koji ove godine prvi puta aranžiraju izlog je studentica matematike u Novom Sadu **Snežana Nović** koja je uređila izlog butika *Fara*. Kao bivša bandašica, poticaj za sudjelovanje u aranžiranju dobila je na sastanku dosadašnjih bandaša i bandašica na kojemu su pozvani sudjelovati i uključiti se u aktivnosti *Dužijance*.

»Kazali su mi da to triba bit onako kako je kadgod bilo. Ja baš ne znam kako je to kadgod

bilo, pa sam smislila da moja tema bude *Od žetve do kruva*. Krenila sam od tog da vidim šta ja u stvari možem, jel ne možem napraviti štogod s rekvizitima koje nemam. Zato sam prvo pogledala šta imam i kako bi to mogla uklopiti u svoju ideju«, kaže Snežana Nović.

»Baš volim pogledat uređene izloge u povodu *Dužijance* i obađem svaki za koji znam da je uređen. Mislim da su tako uređeni izlozi interesantni i za mlade«, kaže Snežana Nović.

Tanja Dulić je prošle godine samo revijalno sudjelovala u aranžiranju izloga, a ove godine je uredila izlog butika *Mondo*. Njena podtema su *Vodonoše*, a poseban naglasak je na djeci vodonošama.

»Za mene uređivanje izloga ima veliki značaj i to treba održati«, kaže Tanja Dulić. »Nije toliko značajno da to bude natjecanje s obzirom na to da je tako malo aranžera. Možda bi se svi sudionici na neki način trebali nagraditi, makar simbolički, jer kad bih ja bila u žiriju, ne znam

koji bih izabrala. Svi izlozi su slični, ali ipak i različiti, i svaki je na svoj način jako dobar

Povjerenstvo od tri člana će proglasiti najbolje aranžiran izlog u duhu *Dužijance* na Tamburaškoj večeri u petak, 12. kolovoza, kada se predstavljaju bandaš i bandašica, te izabiru njihovi pratitelji. Najuspješnijima slijede nagrade, novčani iznos, slike koje daruje Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* i knjige NIU *Hrvatska riječ*.

Nela Skenderović

aranžman Snežane Nović u butiku Fara

Simpo u ulici Matka Vukovića

Kako na obične ljude djeluju zategnuti odnosi Hrvatske i Srbije?

ZVONIMIR LUKAČ,
Sombor

Gdje će se zaustaviti bujica?

Nedavni susret predsjednice **Kolinde Grabar - Kitarović** i premijera **Aleksandra Vučića** bila je neka nada se će se ubuduće odnosi Srbije i Hrvatske kretati uzlaznom putanjom. To sam i ja očekivao, mada sam imao i neku rezervu, jer su te njihove izjave dane poslije susreta i potpisivanja Deklaracije djelovale nekako neuvjerljivo. I rekao bih da je taj susret bio sasvim drugačiji od onog prije nekoliko godina kada su se susreli tadašnji predsjednici **Boris Tadić** i **Ivo Josipović**. Rekao bih čak i da taj susret predsjednice Grabar - Kitarović i premijera Vučića i nije bio njihova odluka. Ubrzo nakon toga uslijedio je susret ministara vanjskih poslova Srbije i Hrvatske i umjesto da taj susret bude na tragu popravljanja međusobnih odnosa, po onome što su obojica rekli, bio je to, rekao bih, početak ovog što se sada događa. Prosto je to krenulo kao jedna bujica, koja ne znam kako će se i gdje zaustaviti. I sve je posve drugačije od onoga što su prije nekoliko tjedana govorili Vučić i predsjednica Hrvatske. U situaciji zategnutih odnosa najviše trpe Srbi u Hrvatskoj i Hrvati u Srbiji. Naš Hrvatski dom već skoro godinu dana čuva policija i nadam se da ovo sada neće biti povod za neke nove incidente. Očekujem da će se ipak situacija smiriti poslije formiranja Vlade u Srbiji i izbora u Hrvatskoj, mada ukoliko Vladu budu ponovno formirali HDZ i Most retorika, bojim se, neće biti mnogo drugačija. Mislim da nam je svima u interesu da imamo što bolje odnose, kao susjedne države i kao države koje pripadnike svoje zajednice imaju i s one strane granice.

Z. V.

DUŠICA ERDEŠI,
Sonta

Dolijevanje ulja na vatru

Stjecajem okolnosti suprug i ja imamo srodbine i prijatelja i u Srbiji i u Hrvatskoj. Vjerujte, nebitno nam je tko je koje vjere i nacije, jer smo oboje mješanci, pa u šali kažemo da smo pripadnici nacionalnih manjina gdje god da živimo. Vidim samo da i u Srbiji i u Hrvatskoj veliki dio žitelja živi loše, da je običan, mali čovjek, bez obzira tko je, prepušten sebi i svojem snalaženju. Valjda je u podsvijesti svakog ljudskog bića traženje krivca za svoje loše stanje. To političke elite i Srbije i Hrvatske obilato koriste i retorikom neprimjerenom politici, a osobito diplomaciji; međusobno se optužuju nimalo biranim riječima. Njihovi timovi očito jako dobro poznaju psihologiju mase, pa razvijaju strategiju u kojoj te međusobne optužbe nailaze na plodno tlo među velikim brojem žitelja i jedne i druge države. Umjesto što jedni drugima prebrojavamo krvna zrnca, što mladost obiju zemalja žrtvujemo na oltarima prošlosti i tjeramo ju u tuđinu, bili bismo puno bolji ljudi ukoliko bismo spustili loptu na zemlju i uspostavili normalnu, najobičniju ljudsku komunikaciju. Krajnje je vrijeme da prošlost ostavimo povijesti, zločine nadležnim tijelima. Dosta mi je već i četnika i ustaša, rane od devedesetih su još uvijek svježije i bolne, ne trebamo ih još dosoljavati četrdesetima, to je samo dolijevanje ulja na vatru. Sve dok se to događa na ovim prostorima neće biti iskrenog mira. Niti hrvatska manjina u Srbiji, niti srpska u Hrvatskoj neće se osjećati lagodno, bez obzira na sve političke dogovore i nagodbe, sve dok se sustavno ne počne mijenjati svijest svijtu nas.

I. A.

GORAN KAURIĆ,
Zrenjanin

Ista prava

Nedavno smo svjedočili susretu predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar - Kitarović** i mandataru Srbije **Aleksandra Vučića**, a potom susreli su se i ministri vanjskih poslova vlada ovih dviju država **Miro Kovač** i **Ivica Dačić**. Izrečeno je puno lijepih riječi, obećano puno toga, ali je ubrzo sve palo u vodu. Već nekoliko dana nakon susreta dvaju ministara i s jedne i s druge strane putem medija započelo se s najprizemnijim prepucavanjem, koje se prenijelo na politiku i na diplomaciju. Najveći gubitnici političkih i diplomatskih prepucavanja između Hrvatske i Srbije zapravo smo mi, pripadnici hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Za naš svakidašnji život dobri odnosi naše matične i domicilne države od izuzetne su važnosti, jer samo ukoliko su ti odnosi korektni, mi se u punoj mjeri možemo osjećati zaštićeno. U ovoj situaciji napetosti ne vidim kako će se naši problemi rješavati. Tko će nam pomoći? U okolnostima u kojima Srbija nema funkcionalnu Vladu ili ima Vladu koja o statusu nacionalnih zajednica brine samo pro forme i koliko je u obvezi radi pristupanja Europskoj uniji, a u vrijeme sve žešćih prepirki s Hrvatskom, položaj pripadnika hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji ne može biti povoljan. Svaki pokušaj brige o problemima pripadnika naše zajednice od strane Hrvatske ovdje se tumači kao dodatni pritisak na Srbiju i onda tu zajedničkog rješavanja problema nema. Tek kada Hrvati u Srbiji dobiju ista prava koja imaju Srbi u Hrvatskoj, a morali bi ih dobiti, moći ćemo govoriti o nekom normalnom statusu pripadnika naše zajednice u ovoj državi.

I. A.

**RAZGOVOR POVODOM ITF FUTURES
TURNIRA PALIĆ OPEN 2016:**
ROBERT GURBIĆ, DIREKTOR TURNIRA

Ulazna kapija u svijet profesionalnog tenisa

Trinaestu godinu zaredom najstariji teniski klub u državi TK Palić 1878 organizira ženski profesionalni turnir pod nazivom *Palić Open* koji se igra za nagradni fond od 10.000 USD. Kroz punu kvalifikacijsku tablu i glavni ždrijeb na terenima pokraj najvećeg vojvođanskog jezera zaigralo je gotovo stotinu tenisačica iz brojnih država, a prirodne ljepote ovog panonskog bisera i dobra organizacija natjecanja odlična su turistička preporuka za dolazak na sjever Bačke. Prvi puta u ulozi prvog čovjeka *Palić Opena* našao se **Robert Gurbić**, profesor tjelesnog odgoja i trener u klubu.

Teška su vremena i sve je teže osigurati dovoljno financija za organiziranje sportskih manifestacija. Kako izgleda organizacija jednog profesionalnog teniskog turnira?

Organizacija izgleda, jednostavno rečeno, tako da mi iz kluba prije turnira odlučimo kako ćemo ga 'na mišić' nekako organizirati. Sljedeća faza se ogleda u činjenici kako imamo puno obećanja u pogledu financijske pomoći oko organizacije, dok u konačnici slijedi finalno realiziranje svega navedenoga i onoga što uspijemo u stvarnosti uraditi, preciznije što uspijemo od obećanoga dobiti.

Veliki dio sredstava pokriva Teniski savez Srbije i Grad Subotica, a ostali dio pokrivaju sponzori koji su u biti članovi i prijatelji našeg kluba.

No, i pored svih teškoća trinaesti puta zaredom se igrao Palić Open, a najstariji teniski klub je ponovno ugostio profesionalne tenisačice iz brojnih svjetskih država. Tko je sve nastupio ove godine u kvalifikacijama i glavnom ždrijebu?

Moram istaknuti kako smo ove godine prvi puta imali punu tablu u kvalifikacijama (64 tenisačice), pa smo čak bili primorani odbiti 20 igračica koje su se željele prijaviti za nastup u kvalifikacijskom turniru. Interes je bio zbilja velik, a na popisu smo imali tenisačice iz 19 zemalja i to ne samo iz bližih, susjednih zemalja nego iz udaljenih država

poput Kine, Japana i SAD. To je zbilja velika stvar za jedan manji profesionalni turnir poput *Palić Opena* i vrlo smo ponosni zbog činjenice kako su one prevalile veliki put i došle zaigrati baš kod nas.

Kako su igračice zadovoljne organizacijom turnira?

Sve je proteklo u odličnom redu i nije bilo nikakvih pritužbi niti od jedne sudionice turnira. To nam je osobito drago, jer se trudimo maksimalno biti na dispoziciji prema svima i sve je išlo ustaljenim tijekom, postavljenim temeljem iskustva iz svih prijašnjih godina. Zanimljivo je spomenuti kako se među brojnim igračicama koje su prvi puta zaigrale na Paliću bila i jedna, malo starija povratnica, Bugarka *Evtimova*. Ona je, primjerice, prije deset godina 2006. godine, kao mlada igračica, osvojila ovaj turnir i svojevremeno se spustila čak do 145. pozicije svjetske ranking ljestvice, a sada je vjerojatno iz simpatije i dobrih uspomena odlučila ponovno doći i igrati.

Poslije dugo godina ovoga puta u glavnom ždrijebu nema niti jedne igračice iz Hrvatske?

Bilo je nekoliko hrvatskih tenisačica u kvalifikacijama, ali niti jedna nije uspjela izboriti mjesto u glavnom ždrijebu.

Koliko je ova najniža profesionalna razina natjecateljskog tenisa važna za mlade igračice koje tek započinju svoju karijeru?

Ovakvi turniri su ulazna kapija u profesionalni tenis i ona se jednostavno ne može izbjeći ukoliko se netko želi profesionalno baviti ovim sportom. Nažalost, u našoj zemlji ima vrlo malo ovakvih turnira za žene, pa je turnir na Paliću jedna od rijetkih prilika gdje se uz mnogo manje troškova može doći u priliku za osvajanjem prvih profesionalnih bodova.

Na koji način ovaj turnir unaprjeđuje daljnji rad teniskog kluba koji ga s uspjehom organizira iz godine u godinu?

Osim promocije samoga kluba i sredine u kojoj se nalazi, turnir je izuzetno važan i za

našu djecu, koja nemaju prilike uživo vidjeti kako izgleda tenis na profesionalnoj razini, a osim mečeva tu je mogućnost gledanja njihovih treninga i upijanja brojnih detalja koje bi ih mogle dodatno motivirati za njihovo daljnje tenisko usavršavanje.

Što organiziranje jednog ovakvog turnira znači za turističku promociju Palića i Grada Subotice?

Za jednu multietničku sredinu kakva je Subotica i njezina okolica izuzetno je važno da ima goste iz brojnih svjetskih zemalja, a primjer *Palić Opena* to u najboljoj mjeri potvrđuje. Podatak da su na ovom turniru igrale tenisačice sa svih pet kontinenata, koje su došle u pratnji svojih roditelja, trenera i pratitelja, najbolje oslikava veliki potencijal turističke promocije ovoga kraja, jer pozitivni dojmovi koje su ponijele s Palića predstavljaju most prema brojnim drugim gostima koji bi u narednom razdoblju mogli doći njihovim stopama.

Dražen Prčić

Drugi život Ljetne terase

Ljetna terasa na ulazu u Muški štrand na Paliću postoji više od pola stoljeća, ali je malo godina zbilja živjela. Podignuta nad vodom, s pogledom koji puca preko jezera, podijelila je i sudbinu jezera i desetljećima tavorila bez gostiju. Za razliku od Palićkog jezera, koje još čeka bolje dane i razloge za povratak kupaca, terasa je ovog ljeta konačno primila goste, poslije duge, duge pauze. Nekako je u javnosti blijedo praćena vijest o važnom događaju za Palić i povratku restorana koji je za svoga postojanja više bio obrastao u travu i neuredan nego što je obavljao funkciju za koju je napravljen.

U katalogu s izložbe *Arhitektura u Subotici 1944. – 1984.* iz 1984. godine ovaj objekt na jezerskoj obali nazvan je *Restoran (Palić)*, nastao 1963. godine, projektant je arhitekt **Baltazar Dulić**. No, *Subotičke novine* svjedoče o njegovom postojanju već i 1962. godine (broj 37), možda još ne u zamišljenom obliku, ali bilo ga je: »Podimo od restorana na 'Štrandu'. Dovršen je pred sam početak sezone, u pravi čas, i bio otvoren. Međutim, samo onda kada je živa u termometru obećavala brojnu posjetu u njemu ste mogli biti posluženi. Noću restoran nije radio. Najavljeno je bilo da će na njegovim terasama uz glazbu iz džuboksa mladi moći provoditi ugodne ljetne večeri. I to je izostalo. Džuboks, naime, nije nabavljen...«

Tih prvih godina objekt s terasama još je i radio, ali je uskoro s ekološkom katastrofom jezera krenuo u zaborav, s povremenim pokušajima obnove. Ovoga ljeta terase pokraj vode nakon dugo vremena primaju i imaju goste.

NEKAD
i
SAD

K. K.

Biti glavni inženjer, nekad i sad

Jedna rečenica iz sjećanja nekadašnjeg glavnog inženjera grada Subotice **Istvána Frankla** potaknula me na razmišljanje, i to ona kada kaže: »nisam se mješao u lokalnu politiku, i zato nisam imao neprijatelje.« Ova rečenica posebno dobija na značaju ako znamo da je on službovao za mandata dva gradonačelnika ukupno 30 godina. Počeo sam razmišljati, jer ja, kao glavni arhitekt nisam uspio ni jedan cijeli mandat, četiri godine »izvući« i to samo s jednim gradonačelnikom, a također sam nastojao ne miješati se u »veliku politiku«, osim što se lokalne graditeljske politike tiče. Na prvom sastanku glavnih arhitekata u Kruševcu (2006.) konstatirali smo da svi mi imamo slične probleme, političari nam pokušavaju nametnuti svoje zamisli, što je često bilo u suprotnosti s arhitektonsko-urbanističkom logikom. Znači, nije u nama bio problem, nego u sustavu, kako je ta funkcija glavnog arhitekta postavljena. Uostalom, nakon četiri godine, izmijenjen je zakon o lokalnoj samoupravi i funkcija glavnog arhitekta je ukinuta. Izgleda da smo i s vrlo malo ovlasti ipak smetali, bili smo »kočnici« razvojnih planova visokih ili nižih političara. Izgleda da je Frankl u ovom pogledu imao sreću, jer na jednom mjestu ovako piše: »gradski glavni župan **Endre Schmausz** je nakon devet godina službovanja otišao u mirovinu. Ja osobno poštovao sam u njemu glavnog župana koji se toplo interesirao za graditeljske pothvate i za javne radove, inženjere nije smatrao običnim majstorima, njihovo stručno mišljenje je prihvaćao s razumijevanjem, kao pravnik nije htio biti i inženjer,

što je u tadašnjem upravnom životu bilo uobičajeno.« Moja sjećanja su, nažalost, drugačija. Često sam morao samo unutar vlastite stranke voditi »borbu prsa u prsa« s predsjednikom, gradonačelnikom i ostalim partijskim drugovima. O članovima koalicijske Demokratske stranke

Slika Kazališta, iz doba Istvána Frankla
kada je bila »zastarjela«

da ne govorim, bile bi potrebne stranice i stranice.

NOVI GRADONAČELNIK, NOVI LJUDI

Prve godine rada novog gradonačelnika **Károlya Bíróa** prošle su u konsolidiranju gradskog proračuna. Glavni moto je bila štednja, jer: »na graditeljsko djelovanje prijašnje vlasti potrošili su milijune, za konvertiranje i sređivanje ovih obveza se prihvatio gradonačelnik, tako da u njegovom programu za razvoj grada nisu bila predviđena veća ulaganja« piše Frankl. Ne znam zašto, ali danas slušajući našeg vodećeg političara(e), imam osjećaj da smo se vratili u prošlost, »jer oni su nas zadužili, sve su potrošili, pa mi moramo štedjeti (napose na umirovljenicima i na nekima u javnoj službi), naša financijska situacija

je sjajna, imat ćemo veći rast nego Njemačka, gradimo infrastrukturu itd.«, a nova vlada je još u formiranju. Frankl ovakvom usporedbom počinje svoj novi ciklus službovanja: »kada se negdje stvara novo gospodarstvo, prvi posao novog gazde je da promijeni cjelokupno oso-

blje, svima daje otkaz, uzima nove ljude, eventualno od starih zadrži nekolicinu... takva je bila situacija i u Gradskoj kući, mnogo je bilo novih ljudi... nas dvojica: **Mátyás Szalai**, gradski kapetan policije i ja, kao postavljeni službenici (postavio ih je gradski glavni župan, prim. a.), preuzeti smo kao inventarski predmeti od prethodnog režima.« Mogu samo zamisliti, koje se sve kombinacije događaju s radnim mjestima na svim nivoima, počevši od Republike, preko Pokrajine i u općini danas. Uostalom, naš gradski kapetan policije je već smijenjen, čekamo sljedeće smjene.

PRVI SUKOB OKO NADLEŽNOSTI

»Jedan od poslova nove vlasti bio je i donošenje ili dopuna novih pravilnika, umjesto

zastarjelih. Tako je izrađen – umjesto novog kazališta – novi pravilnik o kazalištu i kazališnom savjetu«, kaže Frankl. Tada je u gradu prevladavalo mišljenje da je postojeće kazalište zastarjelo i treba graditi novo, već je bila predviđena i nova lokacija i očito da se s ovim planovima slagao i Frankl. Ovaj prijedlog novog Kazališnog pravilnika je već skoro prošao sve zakonske instance kada su nekolicina, među njima i Frankl, uložili žalbe na predloženi tekst kod ministarstva unutarnjih djela. S čime se nije slagao Frankl? »Jedna točka novog pravilnika kaže da je član kazališnog savjeta i glavni gradski inženjer, ali samo u tom smislu da se pred savjetom mora pojaviti i dati obvezno stručno mišljenje. Ali – za razliku od prošlosti – nema pravo glasovanja... Ovo rješenje sam smatrao kršenjem mojih službenih ovlasti i smatrao sam ga podcjenjivačkim u odnosu na inženjersku struku«. U cilju promjene ove odredbe on je i putovao u Peštu da razgovara s nadležnim tajnikom, gdje mu je rečeno da je njegova žalba već usvojena, treba samo da stigne rešenje. Frankl je opet imao, recimo »zakonske sreće«. Zahvaljujući zakonu o lokalnoj samoupravi kao glavni arhitekt i ja sam bio član Komisije za planove koja je odobravalala sve planove gradnje. U ovoj komisiji sam imao pravo izlaganja svog mišljenja, ali nisam imao pravo glasa, a na zakon se nisam mogao žaliti. Uostalom, u to vrijeme projekt rekonstrukcije i dogradnje kazališta nije ni dospio na raspravu pred Komisiju tako da se nisam mogao ni žaliti na eventualnu odluku, a bez tog mišljenja nije se mogla početi gradnja.

EMERKA ZVONAR JOŠ UVIJEK RADI ŠOKAČKE NARODNE NOŠNJE

Vješte ruke vez vezu

Ovih dana završava nošnju koja je radila tri mjeseca, a naručena je čak iz Kanade

U Sonti živi još samo nekoliko žena koje su vične izradi starinske šokačke narodne nošnje i pratećih detalja. Za ovu vrstu posla potrebno je oštro oko, mirna ruka, a ponad svega vrijeme. Žene mlađe dobi najčešće nisu imale vremena ili htijenja učiti te vještine od svojih majki i baka. Tako danas, ukoliko želite izraditi novu narodnu nošnju sončanskih Šokaca, u velikom ste problemu, jer maltene da ju nemate kod koga poručiti. Starije žene, koje to znaju, izgubile su oštrinu oka i mirnoću ruku, mlađe, koje bi to mogle, nisu stekle potrebno znanje. Na sreću, izuzetak ipak postoji.

BOGOM DANA ZA RUČNE RADOVE

Pedesetšestgodišnja **Emerka Zvonar**, članica etnosekcije KPZH-a *Šokadija*, u završnoj je fazi izrade replike starinske ženske narodne nošnje, poručene čak iz Kanade. Ova okretna, oniska žena zaljubljenica je u sve vrste ručnih radova. Šije, štrika, hekla, veze, radi goblene od rane mladosti, a u posljednjih nekoliko godina izrađuje i dijelove šokačke narodne nošnje, sada i cjelovite nošnje.

»Ručni radovi zanimali su me od malih nogu. Dok su se ostale curice iz susjedstva igrale lutkicama i krpicama, ja sam oblijetala oko majke, a i oko starijih žena iz mogega okruženja, koje su u to vrijeme po prelima radile ručne radove. Kasnije, kad sam već poodrasla, pa sam i sama znala otići kod tetke **Marice Zec** kod nje sam provodila svaki slobodan sat. Tetka Marica je bila na glasu

po izradi raznih ručnih radova, tkala je, šila i što sve ne. Sve joj je išlo za rukom. Upijala sam svaki njezin pokret, a i ona je bila duša od žene, pa mi je sve potrebno podrobno pojašnjavala i mogu reći da sam najviše naučila od nje. I ne samo naučila, nego i bezgranično zavoljela. U ranom djetinjstvu najviše me je privlačilo štrikanje s dvjema iglama. Divila sam se mustrama koje su ukrašavale džempere i ostale odjevne predmete. Nevješt

vremena za moje omiljene rukotvorine, a opet, morala sam kako srce hoće. Uzeli smo se, izrodili dvojicu sinova, **Maria**, koji danas živi u Osijeku i **Damira**, koji je još uvijek s nama. Uz sve obiteljske obveze, za ručne radove mi je odjedanput ostajalo više vremena nego u vrijeme djevojaštva, ni danas ne znam kako. Devedesetih godina, u vrijeme najveće inflacije, najviše sam i radila. Suprug Jakob i ja danju smo radili u poljoprivredi, a do

znanja u izradi ručnih radova, zainteresirala se za izradu starinskih narodnih nošnji sončanskih Šokaca. U sekciji je radilo nekoliko starijih žena, za koje nije bilo tajni u toj vrsti posla.

»Sad odjedanput i Jakob i ja imamo dovoljno vremena za sve. I danas po potrebi radim sve vrste ručnih radova, ali bez pritiska. Od u članjenja u *Šokadiju* sve više se okrećem izradi šokačkih narodnih nošnji. Veliko mi je zadovoljstvo

ručicama pokušavala sam si naštrikati šal, no, igle su bile prevelike, pa nije išlo tako jednostavno. Ali, bila sam uporna, štrikala sam i parala i mojoj sreći nije bilo kraja kad sam ga završila. I, kolikogod bio nesavršen, satisfakcija mi je bila što sam ga naštrikala sama«, priča Emerka.

Godine su prolazile, ljubav prema ručnim radovima nije jenjavala. Rodila se i ljubav prema uvijek nasmijanom, crnpurastom, dobrodušnom momku **Jakobu Zvonaru**.

»Uvijek se s radošću sjećam svojega djevojaštva. Eto, zbog Jakoba mi je i ostajalo manje

duboko u noć radila sam ručne radove po porudžbini. To nam je bila osjetna popuna kućnoga proračuna«, prisjeća se Emerka teških dana.

Srećom, i vrijeme zla je prošlo.

U ŠOKADIJI

Dječaci su odrasli, uposleni su obojica, u ozbiljnim su vezama, pa se krug polako zatvara. U krugu – Emerka i Jakob. U međuvremenu su se u članili u KPZH *Šokadija*. Emerka je sebe našla, gdje dalje, nego u etno sekciji. Uvijek gladna novih

raditi i učiti od pravog najstora, **Ane Miličić Bradvarove**. Vidim da je i ona prezadovoljna što svoje veliko znanje može preneti na mlađe, jer je u godinama kad slabi i vid i prsti postaju nesigurniji. Počela sam sustavno, od popravki i izrade najjednostavnijih dijelova, prema sve kompliciranijim zahvatima, a na taj način baka **Ana** me je osposobila i za samostalnu cjelovitu izradu najkompliciranije nošnje djevojaka i mladih žena. Osobito volim raditi dijelove nošnje s mustrama. Vezene dijelove, koje se kasnije prišivaju na plećak i skute – pulanku, sama

sam osmislila, *natrukovala* i izvezla. Mentorica mi kaže da su savršeni, a bila sam vrlo ponosna kad mi je rekla da sam njezina nasljednica. To mi je najveće priznanje», kaže Emerka pokazujući nam izrađene dijelove nošnje.

PORUDŽBINA IZ KANADE

Upravo nošnja o kojoj je riječ u završnoj je fazi izrade. Poručena je od Sonćanke **Agice Poznanović**, rođene **Mihaljev**, prije dva i pol desetljeća iseljene u Kanadu. Nakon tolikih godina javio se u njoj zov predaka, našla je vremena za rad u jednom od iseljeničkih KUD-ova, ali se nije htjela odijevati u drugu nošnju, nego u nošnju rodnoga sela. Izdvojila je za običnog čovjeka nemale novce, želja je bila prejaka da bi ju ignorirala. Izbor za izradu pao je na Emerku.

»U početku sam se pomalo i plašila, nije to mala zadaća. No, kad

je posao krenuo, straha je bilo sve manje, a evo, kako je vidljivo, posao će biti urađen i prije ugovorenoga roka. Najveći problem bio je pribaviti potrebne materijale. U Sonti je više nemoguće naći *srvijana na meter*, teško je pronaći i odgovarajuće pamučne konce, a osobito *pule*. No, teškom mukom smo uspjeli pronaći sve potrepštine, Agica je potrebnih 10.000 *pula* pronašla u Kanadi, iako su proizvedene u Njemačkoj. Nošnju sam radila puna tri mjeseca, gotovo svakodnevno. Zнала sam raditi i do 2 ili 3 sata poslije ponoći, tada je najmirnije, nitko me ne ometa. Nije to mali posao, trebalo je ručno ušiti sve te *pule*, trebalo je sve ručno izvesti, isheklati potrebne čipke, opet sve ručno. No, meni je to zadovoljstvo, taj posao jednostavno volim. A da se ne lažemo, svaka dopuna kućnog proračuna uvijek je dobro došla», završava priču Emerka.

Ivan Andrašić

Exit organizira festival u Umagu

Direktor *Exit* festivala **Dušan Kovačević** najavio je nedavno kako će *Exit* tim sljedeće godine organizirati još jedan festival u okviru *Exit* avanture, i to u Umagu u Hrvatskoj.

Tako će se *Exit* avantura sastojati od *Revolution* festivala u Rumunjskoj, *Sea Dance* festivala u Budvi, *Exita* u Novom Sadu i novog festivala u Umagu.

»Naš san je da povezujemo regiju kao najatraktivniju i jednu od najznačajnijih destinacija za omladinski turizam u svijetu. Sigurno je da regija Jugoistočne Europe ima sve kulturološke i prirodne prednosti to postati«, kazao je Kovačević.

Prema njegovim riječima, više detalja o dogovoru koji je postignut između *Exita* i turističkih organizacija u Umagu bit će poznato u rujnu, a festival u Istri planiran je za kraj svibnja ili početak lipnja.

Predstavnik *Istraturista* Umag **Ronald Korotaj** kazao je da veze između Vojvodine i Istre postoje već dugo, kao i da je cilj *Exita* da povezuje ljude. Predstavnik Turističke zajednice grada Umaga **Milovan Popović** najavio je kako će festival biti održan u kompleksu *Stella Maris* u kojem se održava poznati teniski turnir.

TJEDAN U BAČKOJ

Običan svijet

Silom prilika ili bolje rečeno obiteljskih nepriklipa svakodnevni sam posjetitelj somborske bolnice. Ne, neću ovoga puta o liječnicima, medicinskim sestrama, odnosu prema pacijentima, bolničkoj hrani već o nečem drugom, što me je moram reći iskreno obradovalo. A obradovalo me je to što sam u rukama jedne od pacijentica vidjela *Hrvatsku riječ*. Donijela joj obitelj da prekrati bolničke dane. A ti bolnički dani, pa još kada si bolestan, traju itekako dugo i nikako da prođu. A ako će ti bolnički dani biti nešto kraći uz naše novine i to je nešto. I zapravo uvijek se obradujem kada *Hrvatsku riječ* vidim u rukama onih običnih ljudi, koji možda i nisu aktivni članovi hrvatskih udruga, nisu dionici programa koji se organiziraju, ali prate što se događa i piše o zajednici, jer se smatraju njenim dijelom. Obraduje me i kada na nekom kiosku dalje od centra grada vidim izloženu *Hrvatsku riječ*, obraduje me kada pri kraju tjedna novina nema više za kupit na kioscima (vjerovali ili ne ponekad se i to dogodi), obraduje me kada mi trafikantica sa strane ostavi moj primjerak novina. Obraduje me kada čujem da netko kaže pročitao sam to i to u *Hrvatskoj riječi*. Obraduje me, jer to znači da netko čita ono što smo napisali, da netko čeka petak da bi uzeo svoj primjerak radoznao da dozna o čemu mi to izvještavamo i pišemo. Obraduje me kada se neki obični ljudi iskreno obraduju što su baš oni i njihov rad zanimljivi za izvještavanje. To je taj naš običan svijet, radan i šutljiv kakav je stoljećima bio živjeti i radeći na ovoj ravnici, koja mnogo daje, a još više traži. I možda ih je baš to što mnogo traži naučilo da budu strpljivi, uporni, bez prevelike buke i galame, pa ako ih se netko sjeti, sjeti, ako ih netko primijeti, primijeti. Nisu danas više vremena za takve ljude. Danas se sve pokušava postići na brzinu, preko noći uz mnogo galame i halabuke. Ali što će, takvi su kakvi jesu..

I tog običnog svijeta, tih običnih ljudi koji žive svoj običan život ima svugdje oko nas. Paze što će reći, jer još uvijek vjeruju u onu narodnu: »Čovjek se za riječ drži.« Paze što će uraditi, jer vjeruju da sve ono loše urađeno jednoga dana stigne na naplatu. Možda djeluje kao da su iz nekog drugog svijeta, drugog filma. Svijeta i filma koji se ne prima u ovo današnje vrijeme, pa zato i ne čudi što su se ti obični ljudi negdje skrili, učahurili svjesni da nemaju puno veze s ovim današnjim vremenom i njegovim vrijednostima. Uče svoju djecu da se svoje ne stvara na tuđoj muci, da uspjeha nema preko noći, sve nadajući se običnim vremenima za obične ljude.

Z. V.

BORKOVAČKO JEZERO

Meta brojnih ribiča

Kraj srijemskog grada Rume nalazi se Borkovačko jezero, omiljeno mjesto mnogih ribiča, a u ovim vrelim ljetnjim danima i brojnih kupača. Jezero je udaljeno 70 kilometara od Beograda, 50 od Novog Sada i 15 kilometara od Srijemske Mitrovice.

Za Borkovačko jezero se kaže da je skrovito srijemsko jezero, koje pruža pravi ribolovni doživljaj, bogat izletnički sadržaj i komforni smještaj. U njemu, osim Srijemaca, danas uživaju i Beograđani i Novosađani, a na obalama ovog jezera često sreću okušavaju i ribiči iz inozemstva.

Umjetno akumulacijsko jezero zahvaljujući redovnom poribljavanju, posjeduje do 30.000 primjeraka šarana, a, osim krupnih amura i tolstolobika, u njemu se nalazi babuška i bijela riba. Ovo akumulacijsko jezero izgrađeno je 1970. godine, prostire se na 42 hektara. Dugo je dva i pol

kilometra i široko oko 300 metara. Ljetna temperatura vode u jezeru dostiže i do 29 stupnjeva Celzija, a voda ima zelenkastu boju jer je bogata planktonima, što nesumnjivo govori da je izuzetno čista. Na samom jezeru nalazi se aqua kamp kako bi ribiči, ljubitelji prirode i izlet-

nici mogli uživati u ljepotama ovog gorskog jezera. Njega krase četiri kućice, a svaka od njih ima spavaću sobu, mokri čvor, čajnu kuhinju, dvije terase za sunčanje i sportski ribolov. Vodovodna mreža koristi vodu iz jezera, a pitka voda može se uzeti s česme gradskog vodovoda s obližnje plaže.

OMILJENO MJESTO KAMPERA

Borkovačko jezero, omiljeno je mjesto okupljanja i kampera koji ovaj prostor koriste potpuno besplatno, a osim njih tu svake godine borave i brojni reprezentativci Srbije u kajaku, pripremajući se za svoja natjecanja.

idealno mjesto za odmor i rekreaciju, posebno Srijemaca koji tijekom ljetnih vrelih dana svoj odmor provode na Borkovačkom jezeru u okruženju borkovačkih šuma smještenih na padinama Fruške gore.

RAJ ZA RUMLJANE

Kako navode Rumljani, Borkovačko jezero je ipak najbolje »živjelo« davnih sedamdesetih godina prošloga stoljeća kada je rumsko poduzeće *Venac*, koje je bilo jedno od financijera izgradnje ovog jezera, predviđenog za navodnjavanje okolnih plantaža, vodilo brigu o njemu. Davne 1975. godine tu se nalazio

Prije nego što je postalo omiljeno mjesto boravka ljubitelja prirode, to mjesto bila je divljina, zapušten prostor i prije nego je netko od kampera mogao zauzeti mjesto i postaviti šator, morao je najprije raskrčiti prostor. Danas je sve mnogo ljepše i uređenije, a Rumljani kažu da sve to mogu zahvaliti **Slavku Hadžiću**, nekadašnjem bokseru, koji održava kamp i prostor na plaži, a ujedno je i organizator kuhanja riblje čorbe *Zlatni kotlić*, jedne od značajnih rumskih manifestacija. Na ovom mjestu nalazi se danas i restoran *Borkovac* koji je izgrađen na mjestu starog restorana u kojem se nalazi bazen, fitnes, sauna i drugi sadržaji. Jedan dio Borkovačkog jezera je i ribnjak, o kojem brigu vodi *Ribolovački savez* koji ga poribljava i održava. Riječju,

prvi restoran, ponton koji je plutao jezerom i slušala se muzika tamburaša. Ipak, i danas su mirna voda, mali čamac, pribor za pecanje i želja za dobrim ulovom dovoljni razlozi za posjete desetak svakodnevnih ribiča na Borkovačkom jezeru. Borkovac je za Rumljane njihov ribički raj, a poput brojnih kupača koji ljetne dane provode na ovom jezeru, ribiči kažu da ga ne bi mijenjali ni za što na svijetu. Osim njih, mnogima je prostor oko Borkovačkog jezera idealan za izlete, druženje, pripremu i degustiranje srijemskog paprikaša. A redovni posjetitelji Borkovaca su i članovi HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume, koji u ovom raj u rumske prirode često tijekom godine organiziraju druženje.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Grad za primjer

Itako se govori da je gospodarstvena slika u Srijemu u usponu, rijetko koja se lokalna samouprava može pohvaliti da je vidno napredovala u proteklih nekoliko godina. Čast izuzecima. Ono što je mene potaknulo pisati o dobroj gospodarskoj klimi u jednom od gradova Srijema za koji se kaže da »uvozi radnike«, jest Općina Stara Pazova koja se može pohvaliti brojnim investicijama u proteklih četiri godine. U tom razdoblju otvoreno je 5.000 radnih mjesta što je za neke lokalne samouprave nezamisliva brojka.

Za Staru Pazovu se kaže da je u velikoj ekspanziji. Staropazovačka općina je jedna od rijetkih sredina u kojoj nezaposlenost iz godine u godinu opada, a trenutačno je ispod pet posto. Prosjek plaća u ovom gradu je iznad republičkog, a osim realiziranih mnogobrojnih investicija u proteklom razdoblju i ove se godine očekuje završetak nekoliko poduzeća. Tako, primjerice, *Lidl* gradi objekt od 85.000 četvornih metara u kom će biti smješten veliki distributivni centar i sjedište kompanije u Srbiji.

Prema riječima prvog čovjeka Općine Stara Pazova **Đorđa Radinovića**, općina se u proteklom razdoblju mnogo razvila ali se i dosta ljudi doselilo u Staru Pazovu koji su gradili svoje domove po obodima naselja. Za stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta kažu da je glavni »krivac« realiziranje velikog projekta na principu javno-privatnog partnerstva. Na temelju toga urađeno je 40 kilometara cesta, 114 asfaltiranih ulica, a u planu je izgradnja kanalizacije u cijeloj općini.

Stara Pazova je jedna od rijetkih općina koja je izdavanjem municipalnih obveznica sakupila sredstva. Emitiranjem obveznica u vrijednosti 120 milijuna dinara, koje su kupile kompanije i građani, izgrađen je vrtić u Belegišu, sportska dvorana u Golubincima i uređen je centar Nove Pazove. Ulagano je i u objekte Katoličke Crkve i u aktivnosti udruga Hrvata na teritoriju općine. Uspostavljena je suradnja s Vukovarsko-srijemskom županijom, a Radinović kaže kako vjeruje da su time u velikoj mjeri pridonijeli toleranciji i suživotu na tim prostorima. Osim toga, ulagano je i u vjerske objekte Slovaka, kao i objekte Srpske pravoslavne Crkve. Ali svakako da ovakav reprezentativni primjer može biti uzor drugim lokalnim samoupravama u Srijemu, napose onima koje već duže razdoblje »tapkaju u mjestu«, a ništa ne poduzimaju kako bi građanima bilo bolje.

S. D.

S PUTA NA KOSOVO

U posjetu don Mati Paliću, stožeru janjevačkih Hrvata

*Konflikt je živ u sjećanju, ali se živi normalno * Bijeda u selima * KFOR ima životnu važnost*

Don Mato Palić

Odlazak do Janjeva uopće nije tako strašan kao što bi se moglo činiti. Dvije trećine puta protiče autocestom oko Beograda pa do Niša. Odatle se regionalnom cestom preko Prokuplja i Kuršumlije spušta do graničnog prijelaza Merdare. Administrativna granica izbija odjednom, bez najave. Slično onoj kod starog graničnog prijelaza Horgoš. Jedino je ipak više prostora između dvije strane, tridesetak metara. Ali, ima samo jedna kolona, kroz koju se puštaju i kamioni, ali oni idu brže nego na državnim granicama. I jedni i drugi policajci su profesionalni i opušteni. No, srpski policajac nas upozorava da se na Kosovu pridržavamo prometnih pravila jer su kazne neumoljive.

Nakon prelaska granice, brzo se stiže do Podujeva i zatim do Prištine. Nikoga nije briga za nas. Prolazimo nezapaženi. Pauza u Prištini služi vježbanju

engleskog jezika. Dosta ljudi, poglavito mladih lako komunicira ovim glavnim svjetskim jezikom. Čini se kako su mnogi bili vani, Priština mi se čini više zapadnom od Sarajeva. Nisam vidio žene u konzervativnoj muslimanskoj odjeći, Kosovo se ne srame svoje ljepote, pažljivog stila i istaknutog make-up-a. Dosta muškaraca je u odijelima. Voze se dobri auti, dosta je novih zgrada i pogona. Sve je normalno. Na molbu da nas upute do odredišta, nekima je lakše odgovoriti na srpskom nego li na engleskom.

USPUTNA SRPSKA ENKLAVA

Put nastavljamo u smjeru Gračanice. Ne znam što očekivati. Imajući u vidu medijske izvještaje, koji se skoro uvijek odnose na incidente i probleme, očekujem policijsku blokadu ili makar kontrolu u ulazu na selo. Usporavam.

Ali, nema potrebe. Sve je opušteno. Gračanica je drugo selo do Prištine. Između je jedino Hajvali Ajvajlija, selo veličine Crvenog sela. Upadaju u oči ploče s natpisima ulica. Cara Lazara, Stefana Dečanskog, Arsenija Černojevića... Nove i očuvane su. Vidim parkirane aute srpskih pločica. U kavanjima primaju dinare. Kao da smo s druge strane granice, kao da smo još uvijek u Srbiji. Nerealno je. Ipak, na ulazu u manastir stoji zaostali dio bodljikave žice. Malo niže se propinje spomenik **Milošu Obiliću**, junak sjedi na konju s visoko podignutim mačem okrenutim k Prištini. Rijeka vozila kosovskih registracija prolazi. *Panta rei*. U dućanima roba sa subotičkog buvljaka. U centru su kladionice, lijepi kafići. Predivno uređen Dom kulture ispred kojeg nelagoda, dvometarska čelična slova MISSING s licima osoba koje se vode kao nestale. Konflikt

nije zaboravljen. Ali, živi se u sadašnjosti.

ULAZAK U JANJEVO

Iduće selo je Sušica, nakon toga izbijamo pred Janjevo. Ploča ispred sela je neupečatljiva. Tu je zapis o selu na engleskom, albanskom i srpskom jeziku. Selo vrvi napuštenim domovima, kućama u kojima nitko ne živi. Ulice su uske, na nekim dijelovima slične na dalmatinske. Ulice krivudaju, lako mi je pogriješiti put. U centru je kafić, pa me upućuju pored džamije i policije uzbrdo k župi i crkvi sv. Nikole. Zanimljivo im je vidjeti novinara iz Subotice. Rado me upućuju k don **Mati Paliću**. Kažu za njega kako je dobar čovjek koji puno pomaže ljudima. Svi ga znaju i cijene.

Dolazim bez konkretne najave, zapravo je srpska kolegica iz Gračanice večer ranije javila kako bi se voljeli sresti s

u dvorištu župe

na ulazu u Janjevo

njim, ali tada se činilo kako će don Mate biti odsutan. Kolegica **Aleksandra Jovanović** nerijetko odlazi do Janjeva, piše vijesti i snima emisije koje dolaze odatle. Iznenadila me kako je spontano velečasnog pozdravila s Hvaljen Isus. Don Mateja uživa veliko poštovanje.

Zatičem ga u župnom dvoru u subotnje jutro, uz kavicu. Za stolom mu je i mještаниn iz okolice **Branko Lazić**, Srbin i pravoslavac koji je došao pomoći u poslovima oko crkve i župe. Kosi travu, sprema, pomaže. Upoznali su se tijekom hodočašća do Letnice gdje do Crne gospe odlaze ljudi svih nacionalnosti kako bi uputili svoje molitve za dobivanje potomstva. Don Mateja se moli za njih. Neuspjele trudnoće se pretvaraju u Božji blagoslov. Branko je ovim zagovorom dobio sina **Bogdana**.

Inače, Don Mate ima 9 braća i sestara u Zagrebu. Kaže kako bi želio otići u šumu odmoriti se među borovima, razmišljati o Kraljevstvu Nebeskom.

»PREŽIVLJAVAMO«

Razgovor teče u smjeru društvenih tema. Priča kako im mnogo znače vojnici Hrvatske

vojske stacionirani u sklopu KFOR na Kosovu. Selo je zabučeno, pljačke su česte, domovi Hrvata Janjevaca koji su otišli u Hrvatsku su laka meta provalnika. Dolazak pripadnika HV ih ohrabruje. Ima oko 600 praznih kuća koje su napustili Hrvati koji su otišli tijekom i netom nakon sukoba na Kosovu 1999. godine. Don Mateja upućuje pisma Vladi Kosova, traži obnavljanje kuća. U svibnju ove godine ih je posjetio pred-

sjednik Kosova **Hashim Thaçi** i nagovijestio poboljšanje na više razina. Najavio je zastupanje Hrvata u tijelima vlasti, bolju infrastrukturu i školovanje. Čak se govorilo i o renoviranju unutrašnjosti crkve. Pomoć sunarodnjacima je tijekom svog posjeta par tjedana prije toga najavila i hrvatska predsjednica **Kolinda Grabar Kitarović**.

Nešto je pokrenuto. Don Mate kaže kako će se nakon Bajrama popločavati ulica ka

crkva sv. Nikole

katoličkom groblju, postaviti kanalizacija, urediti cesta. Zapravo, ne očekuje skoru pomoć hrvatske Vlade, jer je pala. Prati događanja u matičnoj zemlji i vrlo je realan. Kao vođa svoje župe okrenut je donatorima iz Hrvatske i odseljenim Janjevcima. Veliku pomoć ne očekuje ni od međunarodnih humanitarnih organizacija, izuzev što ističe pomoć Kraljevine Norveške. Iskusio je kako mnogi donatori obećavaju, ali ne ispunjavaju. Infrastruktura je jako loša, noću nema svjetla, struja je loša, očekuje se izmjena bandera. Priznaje, teško je i Hrvatima, i Albancima i Srbima, i Romima, i Turcima. U selu više nema ni Doma kulture, ni knjižnice, ni općine ni tvrtke *Metalac*. Ostala je samo policijska postaja.

»Poseban problem je pronaći uposlenje. Dvadesetak mladih je otišlo raditi sezonske poslove u Hrvatsku, pojedini se neće ni vratiti. Nađu posao, nađu dečke ili cure, žene se«, kaže on. »Preživljavamo«, dodaje. U selu je ostalo oko 230 Hrvata.

Vjerojatno je najkonkretnija pomoć koja ih dotiče upravo pomoć hrvatskih, slovenskih, talijanskih i pojedinih njemačkih vojnika KFOR-a. Oni se odriču svojih obroka i donose ih Janjevljanima.

»Donesu šećer, brašno, mlijeko, ulje, salame, makarone... Mnoge obitelji su zimus time spašene. Ne kažem da bi umrli, ali bi im bilo jako jako teško skrpiti kraj s krajem«, pojašnjava.

Don Mate održava dobre odnose i s hodžom i svećeništvom Srpske pravoslavne Crkve.

»Narodu treba puno svjedočanstava. Imali smo Deklaraciju za mir i toleranciju koju smo čitali na glas, pozivali ljude na dobro. Pamtit i gajiti zlo ne vodi napretku, ne vodi društvu ljudskosti«, pojašnjava.

Don Mate dobija hitan telefonski poziv. Mora žuriti, potreban je drugdje. Odlazi nasmiješen. Svoj i križ svojih sunarodnjaka, cijele pastve te svojeg sela nosi s radošću.

Nikola Perušić

Nagrade za Ištvančićev dokumentarac

ZAGREB – Dokumentarni film *Sve je bio dobar san* **Branka Ištvančića** pobjednik je 7. festivala hrvatskih katoličkih filmova *Trsat 2016.* koji je održan u Rijeci. Film je dobio tri nagrade: *Grand Prix* za najbolji film festivala, Nagradu za najbolju režiju (Branko Ištvančić) i Nagradu za najbolju glazbu (**Dalibor Grubačević**).

Film govori o mladom Francuzu Francuza **Jean-Michelu Nicolieru** koji se borio kao dobrovoljac u ratu u Hrvatskoj te stradao na Ovčari. Ova je priča ispričana iz vizure njegove majke **Lyliane Fournier**.

Inače, film *Sve je bio dobar san* uvršten je u natjecateljski i glavni službeni program na 1. Međunarodnom festivalu dokumentarnog filma *Beyond the Borders* (Preko granica) koji će se održati na otoku Castellorizo u Grčkoj od 28. kolovoza do 3. rujna ove godine, gdje će se natjecati za jednu od nagrada u kategorijama *Best History Documentary* (Najbolji povijesni dokumentarac) i *Best Socio-political Documentary* (Najbolji socio-politički dokumentarac).

Film Mirjane Karanović nagrađen u Motovunu

MOTOVUN – Nagradu žirija FIPRESCI na 19. Motovun film festivalu dobio je film *Dobra žena* srpske glumice i rediteljice **Mirjane Karanović**.

Glavnu nagradu Motovun film festivala osvojio je irsko-kubanski film *Viva Paddy Breathnacha*, a posebno priznanje dodjeljeno je ruskom filmu *(M)učenic*, u režiji **Kirila Serebrenikova**.

Čišćenje žita za Dužijancu

SUBOTICA – Kao i ranijih godina, u župi sv. Roka, kolijevci subotičke *Dužijance*, održana je radionica čišćenja žita od kojeg se prave ukrasi i *kruna* te žetvene manifestacije. Radionicu je vodio **Grgo Piuković**, a okupila je dvadesetak mladih polaznika.

Kako bi središnja proslava *Dužijance* bila što ljepša i dostojnija zahvala Bogu, tom se prigodom ukrašavaju ulazna vrata na crkva-ma, pletu se vijenci, krune i razni drugi simboli *Dužijance*. Svaki

sudionik *Dužijance* dobiva za uspomenu blagoslovljeni klas novog žita. Od istog se tog žita plete bandašev vijenac, zatim *kruna* za Dužijancu, klas koji nosi momak okružen djevojkama u bjelini, a pletenim se vijencima ukrašavaju karuce u kojima voze bandaša i bandašicu.

Ove je godine održana i radionica pravljenja *perlica* koju je držala 86-godišnja **Katica Bedeković** iz Tavankuta.

Matija svira Arsena u Novom Sadu

NOVI SAD – Koncert pijanista **Matije Dedića** pod nazivom *Matija svira Arsena*, kojim će ujedno biti predstavljen istoimeni album, bit će održan u Novom Sadu, večeras (petak, 5. kolovoza) u Vrtu Srednjoškolskog doma (Ul. Nikolajevska br. 1), s početkom u 21 sat. U slučaju lošeg vremena koncert će biti održan u Sinagogi, s početkom u 21 sat. Organizator koncerta je Muzička omladina Novog Sada.

Dužijance u Đurđinu i Mirgešu

SUBOTICA – U okviru programa *Dužijance 2016.* u nedjelju, 7. kolovoza, bit će održane dvije seoske dužijance – u Đurđinu i Mirgešu.

Sveta misa zahvalnica u Đurđinu bit će služena u 10 sati u crkvi sv. Josipa Radnika, dok će navečer, od 19 sati, u toj župi biti priređena svečana akademija i *Bandašicino kolo*. Sveta misa zahvalnica u Mirgešu bit će služena kod križa u centru sela, u 18 sati.

U okviru programa *Dužijance 2016.*, u četvrtak, 11. kolovoza, bit će održana Književna večer u organizaciji Katoličkog društva *Ivan Antunović*. Ova će program biti održan u Svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 19 sati.

Slijedi središnja proslava *Dužijance*, koja će biti održana od 12. do 14. kolovoza.

Izložba slika s kolonije Bunarić 2015.

SUBOTICA – Izložba radova nastalih na XIX. sazivu Međunarodne likovne kolonije *Bunarić 2015.* bit će otvorena u srijedu 10. kolovoza u Svečanoj dvorani HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici. Otvorenje je u 19 sati. Izložbu otvara likovni kritičar **Mile Tasić**.

Javni poziv za izbor pratilaca bandaša i bandašice

SUBOTICA – Organizacijski odbor *Dužijance 2016.* poziva mlade na natjecanje za izbor pratilaca bandaša i bandašice. Izbor će biti održan u petak, 12. kolovoza, s početkom u 20 sati na Trgu slobode. Na izbor se dolazi u svečanoj bunjevačkoj narodnoj nošnji po vlastitom izboru. Molimo zainteresirane djevojke i momke starije od 16 godina da se na natječaj jave do 10. kolovoza, osobno u ured UBH *Dužijanica*, na adresi Beogradski put 52 u Subotici, ili putem telefona na broj 024/525-045, ili na mail Udruga: ubh.duzijanica@gmail.com ubh.duzijanica@gmail.com. Izabrani će biti predstavljeni na glavnom gradskom trgu, a na središnjoj proslavi u nedjelju, 14. kolovoza, ići će u pratnji bandaškog para na karucama.

HKPD MATIJA GUBEC TAVANKUT

Ljetovanje u Novom Vinodolskom

Članovi Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta ljetovali su i ove godine u Novom Vinodolskom, od 25. srpnja do 1. kolovoza. Nakon trodnevnog sudjelovanja na 50. Međunarodnoj smotri foklora u Zagrebu, produžili su svoj boravak u Hrvatskoj sedmodnevnim odmorom u *Vila Rustici* u Novom Vinodolskom. Boravak je organiziran uz

Milan Bandić

potporu Grada Zagreba i Gradskog društva Crvenog križa iz Zagreba.

Tijekom sedmodnevnog boravka u Novom Vinodolskom s članovima *Gupca* susrela se **Đurđa Adlešić**, predsjednica udruge *Hrvatska pomaže*, s kojom je tavan-kutsko društvo početkom godine dogovorilo projekte koji se planiraju realizirati do konca tekuće godine.

O oblicima daljnje suradnje predstavnici tavan-kutske udruge razgovarali su i s gradonačelnikom Zagreba **Milanom Bandićem**, koji je također posjetio članove *Matije Gupca* u Novom Vinodolskom. Gradonačelnik Bandić ugostio je članove ove udruge u Zagrebu, prilikom povratka iz Novog Vinodolskog, dogovoren je i Bandićev dolazak u Tavankut početkom rujna.

I. D.

5. kolovoza 2016.

KULTURAMA

Turbofolk

Da se u Hrvatskoj sluša turbofolk nije nikakva vijest. Poznate su žurke, »nezaboravni provodi« po klubovima uz primjerice **Seku Aleksić**, **Gogu Sekulić**, **Dadu Polumentu**, **Sandru Afriku**, **Acu Lukasa**... Nanovo zaoštreni srpsko-hrvatski odnosi donijeli su i medij-sku prozivku nekih od njih zbog nastupanja u Lijepoj Našoj (inače, prozivka je počela s **Đorđem Balaševićem** zbog nastupa u pulskoj Areni).

Imajući u vidu regionalnu popularnost »estrarnjaka«, nije me mnogo iznenadila ni vijest da je u Splitu za vikend održan dvodnevni (turbo) folk festival pod imenom *Ringišpil* najavljujući »kao najbolji glazbeno-vizualni spektakl na Balkanu«. Neki mediji, poput »lokalne« *Slobodne Dalmacije* izvijestili su da festival nije prošao uspješno, dok neki pišu da je uspio okupiti nekoliko tisuća fanova.

U čemu je tajna turbofolka – zbog čega dio mladih u Hrvatskoj sluša taj *dance* izdanak narodnjaka uvezen iz Srbije i BiH?

Njihova sklonost prema turbofolku tumači se i kao sindrom konzumiranja »zabranjenog voća«, karakterističan za adolescenciju. S druge strane, poznato je i da »dobar ukus« i »masovno« ne idu skupa. A »mase« (kao »mnogštva nepovezanih pojedinaca«) ima svugdje, u svakoj državi.

Turbofolk u Hrvatskoj ima i svoje ljute protivnike. Od političkih do »estetskih«. Ovi drugi tvrde kako je nekad bilo drukčije, kako je velika većina mladih slušala pop i *rock* glazbu. Posebice za vrijeme 80-ih u SFRJ, kada je domaća glazbena produkcija bila na »svjetskoj razini«.

Možda po pitanju turbofolka, pak, ne bi trebalo praviti slona od muhe. Etnolog koji je doktorirao upravo na temu turbofolka **Aleksej Gotthardi Pavlovsky** kaže da ovu vrstu glazbe ne valja brkati sa politikom i da je u pitanju čisto komercijalna stvar: »Zbog čega se čudimo popularnosti te glazbe u Hrvatskoj, kad je ona posve logična? Pa, na čitavom ćete svijetu naći nekakve oblike *trash*a, tj. komercijalne glazbe, koja je vrlo šablonizirana i, pritom, nimalo kontemplativna, već, dapače, vrlo »prizemljena«, upravo zbog toga, i vrlo popularna. Zbog čega bi Hrvatice i Hrvati na ovome svijetu bili iznimka?«

Kao i obično, stvari se mogu promatrati na više načina, što nije povod za relativizaciju. Turbofolk je tu, baš kao i stara ideja o jedinstvu (vezi) estetskog i etičkog. Koja ipak nije bezazlena.

D. B. P.

MEMORIJALNI CENTAR FAUST VRANČIĆ NA OTOKU PRVIĆU

Čudesne inovacije hrvatskog polihistora

Na otoku Prviću, prvom od grada Vodica na kopnu, nalaze se dva naselja: Prvić Šepurine i Prvić Luka. Ondje je djetinjstvo proveo hrvatski polihistor, jezikoslovac, pronalazač, diplomat, inženjer, svećenik i biskup – **Faust Vrančić** (Šibenik, 1551. – Beč, 1617.). Ljetnikovac njegove obitelji nalazi se i dan danas u naselju Prvić Šepurine, gdje žive posljednji potomci te poznate šibenske plemićke obitelji. U drugom naselju na istom otoku, Prvić Luci u crkvi sv. Marije od Milosti, smješten mu je grob, a samo nekoliko

metara dalje Memorijalni centar *Faust Vrančić* posjetiteljima pruža izuzetan doživljaj života i djela ove znamenite ličnosti. U Memorijalnom centru možete upoznati Vrančićev život i djela, čovjeka kojeg svijet danas najvi-

še pamti kao izumitelja *Homo Volansa* – letećeg čovjeka, a on je bio puno više... Naime, u vrijeme Faustova života tehničke znanosti fizika, mehanika pa i matematika bile tek u povojima te su njegova inovatorska rje-

šenja najvećim dijelom nastala intuitivno. Načinio je nacрте 56 uređaja, koja uključuju inovativna rješenja izrade mlinova na vodeni i na vjetreni pogon, raznih naprava za prenošenje teških konstrukcija, mostova,

od kojih je najzujbudljiviji onaj izrađen od bronce, mnogo različitih satova... Ove je izume sakupio u zbirku **Machinae Novae**. U MC-u možete vidjeti zbirku modela njegovih izuma, od kojih su neki u pravoj veličini. Na multimedijalnim displejima nalaze se i edukativne igre namijenjene najmlađima.

Ne treba zaboraviti ni Faustova povijesna, filozofska pa i lirski djela pisana na latinskom jeziku. Primjerice, njegov petojezični rječnik pod nazivom *Rječnik pet najplemenitijih jezika Europe* (*Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, latinae, italicae, germanicae, dalmaticae et ungaricae*) koji je bio, ne samo prvi hrvatski, već i prvi mađarski rječnik.

Skupina roditelja i djece iz Vojvodine mogla je uživati u postavci MC *Faust Vrančić* tijekom boravka na duhovnoj obnovi koja je održana u samostanu smještenom tik do muzeja.

N. Sudarević

Temeljem članka 7. Pravilnika o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine (KI: 011-02/15-03/01; Urbroj: 537-03-02/1-15-01 od 13. ožujka 2015. godine) i točke 6. Javnog natječaja za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2016. godinu (KI: 016-02/16-12/1; Urbroj: 521-SRB-01-16-2 od 22. travnja 2016. godine), te slijedom suglasnosti predstojnika Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (KI: 016-02/16-12/40; Urbroj: 537-03-01/4-16-02 od 27. lipnja 2016. godine) VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU donijelo je:

ODLUKU O RASPODJELI SREDSTAVA

programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji za 2016. godinu

1. Društvo hrvatske mladeži Zemuna, Zemun

Za projekte:

- Obilježavanje Dana državnosti RH u Zemunu
- Proslava devete obljetnice malonogometnog turnira
- Dokumentiranje građevina hrv. arhitekata u Zemunu
- Poticanje osoba na upis u posebne biračke spiskove - **20.000,00 kn**

2. Hrvatska likovna udruga CroArt, Subotica

- VI. saziv umjetničke kolonije „Stipan Šabić 2016“ - 3.000,00 kn
- V. saziv umjetničke kolonije „Panon - Subotica 2016“ - 2.000,00 kn
- Ukupno: - 5.000,00 kn**

3. HKC Srijem - Hrvatski dom, Srijemska Mitrovica

- Škola tambure - **33.000,00 kn**

4. Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest, Žednik, Subotica

- X. Hosana festival „Milost na milost“ - **12.000,00 kn**

5. Subotički tamburaški orkestar, Subotica

- Tradicionalni Božićni koncert 2016 - 1.000,00 kn
- Obilježavanje 125-te obljetnice rođenja Tumbas Pere Haje - 5.000,00 kn
- Ukupno: - 6.000,00 kn**

6. Udruga hrvatske mladeži KROV, Subotica

- Sudjelovanje predstavnika udruge na međunarodnim skupovima asocijacije YEN (Youth of Eu. Minorities) - **2.000,00 kn**

7. KPZH Šokadija, Sonta

- „Šokačka kuća“ - završno opremanje, održavanje i promocijske aktivnosti: - **10.000,00 kn**

8. UG Tragovi Šokaca, Bač

- Stručni skup „Žensko tradicijsko češljanje i oglašava Hrvatica u regiji“ - **5.000,00 kn**

9. ZHZ Ilija Okrugić, Zemun

- Pomoć Zajednici Hrvata Zemun, knjižnici i čitaonici „Ilija Okrugić“, Zemun (povećanje broja članova, nabavka novih knjiga i sl.) - 5.000,00 kn
- Pomoć pjevačkoj sekciji zbora „Odjek“, ZHZ „Ilija Okrugić, Zemun“ - 10.000,00 kn
- Ukupno - 15.000,00 kn**

10. Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović, Subotica

- Podizanje spomenika Ivanu Antunoviću (prva faza - autorski rad) - 10.000,00 kn
- Organiziranje izložbe „Bunjevačko momačko kolo“ - 1.000,00 kn
- Ukupno: -11.000,00 kn**

11. HAŠK Zrinski, Subotica

- Sudjelovanje i organiziranje šahovskih turnira, suradnja sa šahovskim klubovima iz Hrvatske: - **4.000,00 kn**

12. Društvo Široko, Niš

- Hrvatska nacionalna zajednica iz Niša i dostupnost za ostvarivanje prava njenih pripadnika: - **7.000,00 kn**

13. HKUD Vladimir Nazor, Sombor

- Što se radilo 80 godina u Hrvatskom domu u Somboru (prezentacija djelovanja društva) - 4.000,00 kn
- 80-ti rođendan HKUD-a „Vladimir Nazor“, Sombor - 2.000,00 kn
- Međunarodna likovna kolonija „Colorit 2016“ - 2.000,00 kn
- Dužionica 2016. (žetvene svečanosti u Somboru) - 8.000,00 kn
- Veliko bunjevačko šokačko prelo 2016.
- „Divojački vašar 2016“ (revija narodnih nošnji i običaja) - 2.000,00 kn
- Dramske večeri 2016-međunarodni dramski festival - 3.000,00 kn
- Miroljub 2016 - izdavanje kvartalnog lista - 3.000,00 kn
- Ukupno: - 24.000,00 kn**

14. HGU Festival bunjevačkih pisama, Subotica

- XVI. Festival bunjevačkih pisama - 14.000,00 kn
- XII. Smotra dječjih pjevača i zborova - 4.000,00 kn
- Tambura instrumental Festival - 5.000,00 kn
- Godišnji koncert - 3.000,00 kn
- Ukupno: - 26.000,00 kn**

15. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica

- prezentacija hrvatske kulture i baštine 2016. - **25.000,00 kn**

16. HKD Šid, Šid

- Izrada otvorene bine - pozornice (metalna konstrukcija, limeni krov, oluci) - **10.000,00 kn**

17. HKPD Tomislav, Golubinci

- škola tambure - 15.000,00 kn
- kupovina računala - -----
- Ukupno: - 15.000,00 kn**

18. Hrvatska ekološka udruga CRO-ECO, Subotica

- „Bijeli vez“ - tradicija bunjevačkih Hrvata - **3.000,00 kn**

19. UG Urbani Šokci, Sombor

- Dani hrvatske kulture 2016. - **5.000,00 kn**

20. HKUPD Stanislav Preprek, Novi Sad

- Zbirka kratkih priča i manifestacija „Preprekova jesen 2016“ - 4.000,00 kn
- Internet stranica HKPD „Stanislav Preprek“ - 2.000,00 kn
- Zbirka poezije i manifestacija „Preprekovo proljeće 2016“ - 3.000,00 kn
- Ukupno: - 9.000,00 kn**

21. KUDH Bodrog, Monoštor

- Izdavanje monografije KUDH „Bodrog“ - 10.000,00 kn
- Manifestacija „Šokci i baština“ - 25.000,00 kn
- Manifestacija „Divanim šokački“
- Nabavka narodne nošnje - 2.000,00 kn

- Festival Marijanskih pjesama (Marijansko pučko pjevanje) - 5.000,00 kn
Ukupno: - 42.000,00 kn

22. Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, Tavankut
- XXXI. Saziv Prve kolonije naive u tehnici slame - 14.000,00 kn

23. HKUPD Matoš, Plavna
- VIII. Dani A.G. Matoša i dr. Josipa Andrića - 10.000,00 kn

24. HKUD Sveta Barbara, Vrdnik
- Dani blagdane „Svete Barbare“ - 5.000,00 kn

25. HPD Franjo Štefanović, Petrovaradin
- Manifestacija „Dani Franje Štefanovića“ - 3.000,00 kn

26. HKPD Matija Gubec, Tavankut
- V. Seminar bunjevačkog stvaralaštva - 14.000,00 kn

27. NIU Hrvatska riječ, Subotica
- Besplatna podjela tjednika „Hrvatska riječ“ i podlistaka „Hrcko“ i „Kužiš“ - 10.000,00 kn

28. HKD Vladimir Nazor, Stanišić
- Produkcija radijske emisije „Glas Hrvata“ - 4.000,00 kn
- VIII. Saziv likovne kolonije „Ivan Gundić Čiso – Dalmata“ - 2.000,00 kn
- Manifestacija „Ikavica – govor hercegovačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata“ - 3.000,00 kn
- Manifestacija „Obilježavanje 71. obljetnice Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH“ - 2.000,00 kn
- Kupovina muške dalmatinske narodne nošnje iz Cetinske krajine - 2.000,00 kn
Ukupno: - 13.000,00 kn

29. Hrvatsko akademsko društvo, Subotica
- Tiskanje knjige Matije Evetovića „Život i rad Paje Kujundžića“ - 0,00 kn
- Godišnje održavanje internetske stranice - 2.000,00 kn
- Aktivnosti na unapređenju položaja i prava Hrvata u RS u procesu euro-integracija (sredstva se odobravaju uz uvjet redovitog kvartalnog izvješćivanja VRH u Beogradu o rezultatima njegove provedbe) - 27.000,00 kn
Ukupno: - 29.000,00 kn

30. Udruga novinara Cro-info, Subotica
- Televizijski program na hrvatskom jeziku „Hrvatska panorama“ - 30.000,00 kn

31. Hrvatsko nacionalno vijeće, Subotica
- Nabava udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku - 63.000,00 kn
- Izrada nacionalnih dodataka za udžbenike na hrvatskom jeziku - 0,00 kn
Ukupno: - 63.000,00 kn

32. ZHB Tin Ujević, Beograd
- Dokumentarni film „A.G. Matoš u Beogradu“ - 5.000,00 kn
- Biografski leksikon Hrvata Beograda - 0,00 kn
Ukupno: - 5.000,00 kn

33. HKPD Matija Gubec, Ruma
- Koncert povodom Dana HKPD „Matija Gubec“ - 5.000,00 kn
- Sudjelovanje na Festivalu tamburaških orkestara Srbije u Rumi - 2.000,00 kn
- Cjelovečernji koncert u Požegi RH - 3.000,00 kn

- Sudjelovanje na 14. Susretima KUD-ova „Matija Gubec“ u Fojnici - BiH - 3.000,00 kn
- Godišnji koncert Velikog tamburaškog orkestra - 3.000,00 kn
- Rad malonogometne sekcije HKPD „Matija Gubec“ - 1.000,00 kn - Maškare 2016. - 0,00 kn
- Škola tambure - 8.000,00 kn
Ukupno: - 25.000,00 kn

34. Hrvatska nezavisna lista, Subotica
- Izdavanje knjige „Hrvatski glas iz Vojvodine“ - 2.000,00 kn
- Izdavanje knjige „Hrvatski glas iz Vojvodine – DSHV - institucija hrvatskog naroda“ - 0,00 kn
- Izdavanje mjesečnika „Hrvatske novine“ - 1.000,00 kn
- Održavanje portala „Hrvatske novine-vijesti“ - 2.000,00 kn
Ukupno: - 5.000,00 kn

35. Matica hrvatska, Subotica
- Izdavačka djelatnost - 5.000,00 kn

36. Hrvatski kulturni centar, Novi Sad
- Kazališna predstava „Pohvala ludila“ - Erazmo Roterdamski (napomena: nije pronađena poveznica projekta s ciljem očuvanja hrvatskog identiteta, tradicije i kulture) - 0,00 kn

37. Hrvatska udruga Cro-news, Subotica
- Održavanje Internet stranice vijesti „CrOnline“ - 15.000,00 kn

38. Hrvatska čitaonica, Subotica
- XV. Dani Balinta Vujkova - dani hrvatske knjige i riječi - 12.000,00 kn
- Redovita djelatnost udruge - 5.000,00 kn
- Nakladnička djelatnost - 10.000,00 kn
Ukupno: - 27.000,00 kn

39. Pučka kasina 1878, Subotica
- Izdavanje Glasnika pučke kasine - 2.000,00 kn

40. HKC Bunjevačko kolo, Subotica
- Nabavka slavonske i bunjevačke narodne nošnje - 9.000,00 kn
- Manifestacija „Djeca u Dužijanci 2016“ - 14.000,00 kn
Ukupno: - 23.000,00 kn

41. HKPD Jelačić, Petrovaradin
- Izvedba dječje opere „Šumska kraljica“ u Zagrebu - 5.000,00 kn
- Redovite aktivnosti društva - 7.000,00 kn
- Obilježavanje 10. Obljetnice tamburaškog društva - 10.000,00 kn
- Koncert za dušu Arsena Dedića - 5.000,00 kn
Ukupno: - 27.000,00 kn

42. Udruga Naša djeca, Subotica
- Hrvatska, bunjevačko-šokačka priča (tko čuva prošlost ima i budućnost) - 8.000,00 kn

43. Udruga bunjevačkih Hrvata Dužijanica, Subotica
- „Dužijanica 2016“ (niz kulturnih manifestacija) - 15.000,00 kn
- „Natjecanje risara 2016“ (jedna od manifestacija žetvenih svečanosti) - 8.000,00 kn
Ukupno: - 23.000,00 kn

Sveukupno raspodijeljeno: - 645.000,00 kn

DUŽIJANCA U MALOJ BOSNI

Zahvala za novi kruh

Dužijanca u Maloj Bosni proslavljena je u nedjelju 31. srpnja, misom zahvalnicom u mjesnoj crkvi Presvetog Trojstva. Kruh od novoga žita na oltar donijeli su bandaš **Igor Babičković** i bandašica **Kristina Francišković**, mali bandaš **Nebojša Matković** i bandašice **Martina Stantić** i **Ana Marija Horvacki**, koji su pred župnu crkvu stigli na *karucama*, zajedno s drugim mladima u narodnim nošnjama.

Misu zahvalnicu je predvodio bikovački župnik preč. **Julije Bašić**, uz koncelebraciju mjesnog župnika vlč. **Dragana**

Muharema i msgr. **Andrije Anišića**, koji je ujedno i predsjednik UBH *Dužijanica*. Uz novi kruh na oltar je prinesena i ovogodišnja *kruna-slika*, koja prikazuje ovu crkvu izgrađenu 1931. godine. Autorica rada je **Katarina Skenderović**, slamar-

ka iz Male Bosne.

Misi su uz mještane nazočili i konzul generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**.

Župnik **Dragan** Muharem se ovom prigodom zahvalio Sanji i Velimiru Pleši, generalnom kunzulu, na darovanom vitražu sv. **Leopolda B. Mandića**, te Tomislavu Žigmanovu na svesrdnoj suradnji u obnovi sakralne

baštine u toj župi.

U večernjim je satima održana akademija u čijem su programu nastupili Ženska klapa *Pannona* iz Đakova pod vodstvom mo. **Ivana Rakonce**, a nakon toga uslijedilo je druženje uz ples u *Bandašicinom kolu*.

N. Sudarević

»Malo« proštenje u Lemešu

Osmo po redu obnovljeno »malo« proštenje kapele Blažene Djevice Marije Posrednice milosti na lemeškoj kalvariji održat će se u subotu, 6. kolovoza, na blagdan Preobraženja Gospodnjeg. Program počinje u 9 sati molitvom križnog puta. U 9.45 biti će prigoda za svetu ispovijed. Koncelebrirana svečana sveta misa počinje u 10 sati iza koje slijedi molitva otajstava krunice.

Ž. Z.

**PAPA PRED 2,5 MILIJUNA
VJERNIKA U POLJSKOJ:**

Downloadajte link na dobro srce

Papa **Franjo** poručio je u nedjelju u Krakovu mladima cijelog svijeta neka im u životu molitva bude »chatanje«, a evanđelje njihov GPS, prenosi AFP i ističe da je Sveti Otac na golemom Polju milosrđa, Campus Misericordiae, slavio završnu misu s oko 2,5 milijuna hodočasnika na kraju višednevnog katoličkog festivala mladih.

Papa se u svojoj homiliji na misi u povodu Svjetskog dana mladih hodočasnici obratio njihovim, »informatičkim« jezikom i kazao da »Božja memorija nije tvrdi disk koji bilježi sve naše podatke, već sućutno, nježno srce koje sreću traži u brisanju svih naših tragova zla«.

Papa je mladima poručio da budu sanjari koji vjeruju u »novu čovječnost«, onu koja »odbacuje mržnju između ljudi« i koja »odbija vidjeti granice i prepreke«.

Cijeli stari dio Krakova cijeli je tjedan prepun skupina mladih iz cijelog svijeta, od Kine do Samoe i Meksika, koji su uživali između misa na koncertima, nogometnim utakmicama i nadmetanjima u breake-danceu.

Papa je posjetivši koncentracijski logor Auschwitz-Birkenau, u kojem je ubijeno preko milijun ljudi, mladima poručio da je njihova zadaća boriti se protiv ksenofobije i »naučiti nas kako živjeti u raznolikosti i dijalogu«. Također se sastao s preživjelim u holokaustu i katolicima koji su spašavali Židove. On je treći papa koji posjećuje Auschwitz, koji su prije njega posjetili i **Ivan Pavao II.** i **Benedikt XVI.**

Jutarnji list

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Čovjek u ovom životu teži za sigurnošću. Osjećaj sigurnosti pruža mu pripadnost većoj zajednici jer se u njenom okrilju osjeća zaštićeno, ili kada radi u većoj firmi, jer mu njena veličina govori o njenoj stabilnosti. Također, osjećaj sigurnosti pruža mu i materijalno bogatstvo, zato čovjek kroz život teži što više zaraditi. No, suprotno ovim čovjekovim težnjama i osjećaju sigurnosti Isus »malom stadu« poručuje da se ne plaši, ali i od svojih sljedbenika traži da se odreknu onog materijalnog što posjeduju.

MALO STADO

Kroz cijelu biblijsku povijest Bog je svoj narod, koji je bio mali i slab u odnosu na druge narode, hrabrio da se ne boje obećavajući im svoju zaštitu. Nije bilo potrebno da sklapanju saveze s većim i moćnijim narodima, ako su se u Boga pouzdavali, jer je Bog njihovo pouzdanje uvijek nagrađivao svojom zaštitom i svaku opasnost okretao na dobro. Isto je i zajednica Isusovih sljedbenika bila »malo stado« u odnosu na mnoštvo Židova koji ga nisu prihvatili. On je znao kako se jedna malobrojna zajednica osjeća nesigurno i nezaštićeno u sredini u kojoj je mnogo više onih koji misle drugačije. Zato ih hrabri, kao nekoć Bog svoj narod. Nije potrebno da se udružuju s nekim, da traže sigurnost u okrilju većih zajed-

Sigurnost i odgovornost

nica, jer je izvor njihove sigurnosti u Božjoj odluci da im da Kraljevstvo (Lk 12,32).

Članovi male zajednice koja slijedi Isusa i kojoj Bog obećava zaštitu su oni koji su se odazvali njegovom pozivu da ostave sve i idu za njim. Oni su se u svom životu odrekli ljudski poimane sigurnosti i čvrsto se oslonili na Boga. Zauzvrat im Isus obećava »blago neraspadljivo na nebesima« (12,33), tj. obećava im jedinu sigurnost koju čovjek treba, a koja se nalazi u Bogu.

Još od starozavjetnih vremena Bog je pozivao ljude i davao im teške zadatke, ali te je pozive uvijek pratio odjek Božjeg »Ne boj se!« zabrinutom i preplašenom čovjeku. Tako Bog ovim riječima ohrabrenja šalje Mojsija faraonu da zatraži oslobođenje svog naroda. Na isti način hrabri proroka Jeremiju koji se ne osjeća sposobnim za poslanje koje mu je Bog odredio i boji se. Hrabri i Mariju koja ne razumije svoje poslanje i ne zna što se s njom odgađa. Bog na isti način hrabri svakog vjernika. On vodi i čuva one koji njemu pripadaju, koji radi njegove volje prihvaćaju što se ljudskim očima čini neprihvatljivo.

Crkva je danas mnogobrojna, rasprostranjena po svim kontinentima, ali je malo stado onih koji zaista slijede Isusa i žive po Božjem naumu. Ali, Isus nam poručuje da se ne bojimo i ne činimo ustupke svijetu kako bi se uklopili. Naprotiv, trebamo učiniti sve da ostanemo dio Isusovog stada, za to ćemo dobiti plaću na nebesima.

BITI PRIPRAVAN

Truditi se pripadati malom stadu Isusovih najvjernijih učenika zapravo znači biti budan

i pripravan. Isus uz ohrabrenje svojoj maloj zajednici dodaje i poziv na budnost (usp. Lk 12,43-48). Taj Isusov poziv na budnost nije strah od budućnosti, strepnja nad onim što će biti sutra, on se odnosi na sadašnjost kršćanskog života. Ono što vjernik sada radi, kako živi i kakve odnose s Bogom i ljudima gradi pokazuje je li budan ili nije, jeli pripravan za susret s Gospodinom ili ne.

Kao što sluga iz Isusove prisposode treba raditi onako kako mu je gospodar naredio te ga on neće iznenaditi, tako i kršćanin treba raditi ono što mu je Gospodin povjerio i onda ne treba strahovati od susreta s njim. Čovjek od susreta s Bogom strepi, boji se posljednjih vremena, boji se smrti, ali ako vrši volju Božju taj strah je suvišan, jer je u svakom trenutku za taj susret spreman. Svakako treba imati na umu da se ta pripravnost proteže na sva područja našeg života, jer svaki je čovjek od Boga primio posebno poslanje. Dakako da ona znači biti dobar vjernik, primati redovito sakramente, duhovno se izgrađivati, biti aktivan član svoje župne zajednice... Međutim, ona se odnosi i na ono što nije direktno vezano za vjeru. Naime, svatko od nas ima obitelj u kojoj mu pripada nezamjenjiva uloga, ima krug svojih prijatelja, obavlja određenu vrstu posla. Na svim tim područjima imamo od Boga povjerenu odgovornost. Stoga biti pripravan znači truditi se biti dobar vjernik, ali jednako tako biti odgovoran na svom poslu, dati sve od sebe u svojoj obitelji, biti što bolji prema ljudima koje nam je Bog stavio na životni put i svaki dan živjeti kao da će danas susret s Gospodinom.

MINI INTERVJU: ĐULA SRIMAC, IZ BEREĞA

Pol stoljeća u folkloru

HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* uspješno čuva šokačku tradiciju Berega. Ova godina bila je puna gostovanja i skoro svakog mjeseca Berežani, ili kako oni kažu Berešci, su barem jednom nastupali na nekoj manifestaciji u Hrvatskoj. Posebno su ponositi na to što su bili sudionici 50. *Đakovačkih vezova* i to kao jedina hrvatska udruga iz Vojvodine. Ponositi su i na to što su nedavno hrvatsku tradiciju predstavili i na Festivalu nacionalnih manjina u Boljevcu. Novo gostovanje čeka ih već ovog vikenda i to u Vukovaru na tamburaškom kirbaju.

Berežani su uspjeli omasoviti članstvo i kako kažu sada njihova najmlađa članica ima četiri, a najstarija je blizu osamdesetoj godini. Mogu se pohvaliti da među članovima imaju i one koji su u bereškoj udruzi aktivni desetljećima. Takva je **Đula Srimac**. Sreli smo je u Somboru na manifestaciji *Svi smo isti* na kojoj je predstavljen Bereg, kroz povijest i rad udruge koje postoje u selu. Nije baka Đula smetala ni temperatura od oko 35 stupnjeva Celzija, ni to što je trebalo nekoliko sati u takvim uvjetima nositi nošnju.

Koliko ste dugo članica HKPD-a Silvije Strahimir Kranjčević?

Sada mi je 77 godina i mogu reći da sam pol stoljeća aktivna članica. Igrala sam s kćerkom, s unukama, ali one su napustile, a ja sam i dalje aktivna. Volim veseliti, kod kuće ostavim sve brige i na probe i nastupe idem vesela s puno radosti.

Nije se lako sprimiti u nošnju, nije lako ni nositi tu nošnju, je li to vama teško?

Sada već jeste, ali izdrži baka sve to, jer što ima ljepše od toga da se u svojoj šokačkoj nošnji predstavite onima koji su možda po prvi puta vidjeli ovakvu nošnju, čuli našu ikavicu. Zato bih voljela da ova naša udruga opstane, da dođe što više mladih, jer još uvijek ima nas starijih koji im možemo prenijeti te naše stare običaje. Ne samo da se sačuvaju običaji, već i naša nošnja. To je bogatstvo koje imamo, to je ono što nas veže za pretke i zbog njih to moramo čuvati s puno ljubavi.

Kažete mora se čuvati tradicija, ali pitanje je koliko su mladi danas, kada ih sve drugo privlači, zainteresirani za to?

Slabo oni znaju te običaje i zato na nastupima obično mi stariji predstavljamo običaje, a mladi su u koreografijama. Ne znam koliko će ovih mladih članova istrajati i koliko dugo će ostati u udruzi, ali mi stariji hoćemo. Do god možemo.

Z. V.

IGRA

Asocijacije

Svaka ekipa se sastoji od 3 igrača koja trebaju pogoditi što je moguće više od zadanih 60 pojmova!

NAČIN IGRE – 3 RUNDE:

1. runda: pojmovi se objašnjavaju asocijacijama. Možete upotrijebiti neograničen broj riječi za objašnjavanje, ali one ne smiju imati korijen pojma koji se pogađa. Također, nije dozvoljena pantomima i davanje znakova gestikulacijom.
2. runda: koristeći samo jednu riječ dajete, po vašem mišljenju najbliži hint za pojam. Kada se riječ izgovori nema mijenjanja!
3. runda: pantomima – pokazivanje rukama, nogama, skakanjem, ali se pokretima ruku ne smiju crtati slova zadanog pojma.

IGRA SE ODVIJA: Svatko od igrača jednog tima imat će jedan minut da svojim suigračima objasni što je moguće više pojmova i tako će se igrači u jednom timu naizmjenično mijenjati sve dok svi pojmovi u toj rundi ne budu pogođeni. Nakon svake runde, kapetani (pa zatim i sudac) prebrojavaju pogođene pojmove i bodovi se zapisuju.

POBJEDNIK JE: Pobjednik će biti ona ekipa koja na kraju sve tri runde ima više poena. Uslijed neriješenog rezultata, pobjednika odlučuje veći broj pogođenih pojmova u 3. rundi. Ako je i tu neriješeno, onda više pogođenih pojmova u 2. rundi. A ako je i tu neriješeno, pobjednik je ona ekipa koja je imala manje upozorenja. Ako je i tu neriješeno (a teško da ćemo doći daleko), pobjednika odlučuje bacanje novčića.

UPOZORENJA: Bit će sigurno teško kontrolirati se i uvijek ispratiti sva pravila, ali u svakom trenutku igru treba nadzirati (barem jedan) izabrani sudac, i ekipe će uslijed nepoštovanja pravila igre dobijati upozorenja. Ekipe smiju dobiti dva upozorenja za dž, dok svako naredno donosi -5 bodova.

PAPIRIĆI: Papirići na kojima su napisani pojmovi trebaju biti duplo presavijeni i igrač koji bude objašnjavao zadati pojam, mora sakriti ceduljicu u ruku tako da pojam uslijed svjetlosti ne može se ocrtavati na drugu stranu. Pogođene pojmove će ekipa uvijek čuvati kod kapetana tima.

NEDJELJA, 7. KOLOVOZA, HRT1 20:05

Alka

dokumentarni film

Dokumentarno-igrani film *Alka* nastao je u suradnji Hrvatske radio televizije i Viteškog albarskog društva iz Sinja u povodu 300. obljetnice pobjede nad Osmanlijama i održavanja albarskih svečanosti. U trajanju od 70 minuta prikazana je osmanska opsada Sinja i pobjeda njegovih branitelja, osnovne značajke viteške igre Alke, kao i njezin značaj u lokalnom, hrvatskom, europskom i svjetskom okviru. Film je nastao u godinu dana, a dokumentarni dijelovi snimani su u nekoliko navrata u Sinju: početak albarskih priprema, bara, čoja i alka 2014., procesija na Veliku Gospu, a igrani u proljeće 2015. Za potrebe filma intervjuirano je 40-ak sugovornika, a u priču su uvršteni i najnoviji rezultati povijesnih istraživanja vezanih uz osmansku opsadu Sinja 1715. godine. Igrani dijelovi filma koji prikazuju samu opsadu snimani su najvećim dijelom na kninskoj tvrđavi i na Planici kod Sinja. Naime, za potrebe snimanja rekonstruirano je i izgrađeno na brdu Planica kod Glavica nekadašnje predziđe sinjske utvrde, tzv. Korlat, na kojem su se vodile najžešće borbe. Dio Korlata izgrađen je od kamenog zida na koji su postavljeni zašiljeni balvani u dužini od 50 metara i visine 4 i pol metra. Osim tih dvaju lokaliteta snimalo se na još 6 lokacija: u staroj crkvi u Donjem Dolcu, na brdima Križ i Bakračici, na prijelazu rijeke Cetine na Despotuši, u kanjonu Cetine kod Male Rude te na aerodromu u Sinjskom polju. U snimanju je sudjelovalo više od 1.200 statista, izrađeno je 170 kostima, a u filmu su korištene i originalne odore albara. Rekviziti, oružje i vlasulje posuđeni su iz Praga i Milana. Najveći broj statista bio je iz Sinja, a to su bili gotovo svi albari i albarski momci, te članovi lokalnih kulturno-umjetničkih društava, ali i stanovnici Sinja i Cetinske krajine. Ekipi su se pridružili i kaskaderi s konjima pod vodstvom **Ivana Krištofa** i **Alde Tončića**, te kostimirane povijesne grupe *Dubovački strelčari*, koji su glumili Osmanlije, te Kliški uskoci, koji su pojačali sinjske branitelje. Atraktivnosti scena borbi kojih nije nedostajalo doprinijeli su specijalni efekti koje je proizveo SFX-film.

Izvršni producenti projekta: **Marija Kosor**, **Stipe Župić Gago**
 Scenaristi: **Vladimir Brnardić**, **Krešimir Čokolić**, **Ivica Dlesk**
 Scenografkinja: **Gorana Stepan**
 Kostimografkinja: **Sanja Šeler**
 Majstorica maske: **Snježana Gorup**
 Direktor fotografije: **Davor Petričić**
 Majstor montaže: **Hrvoje Mršić**
 Redatelj: **Dražen Žarković**

KNJIGA

JULIJANA MATANOVIĆ

Kao da smo otac i kći

Knjiga *Kao da smo otac i kći* sadrži dvadeset i devet feljtona, a svi su okupljeni oko tematske riječi prepoznavanje. U svakom se tekstu polazi od jedne životne situacije koja dovodi do književnog teksta na istu temu. Zbog toga se tekstovi mogu čitati i kao priče i kao književne kritike, ali i kao ispovijed osobe koja upozorava na krhku granicu između zbilje i literature. Autoričine opservacije o prozama **Zlatka Crnkovića**, **Irfana Horozovića**, **Gorana Tribusona**, **Michaela Ondaatjea**, **Miljenka Jergovića**, **Andreje Zlata**, **Nedjeljka Fabrija**, **Alessandra Baricca**, **Slavenke Drakulić**, **Irene Vrkljan**, **Vilme Vukelić**, **Zore Dirnbach**, **Jurice Pavičića** i drugih

predstavljaju polazište za novu priču iz života kroz koju se zrcali prepoznatljiv stil pripovjedačice koja je svojim prozama naišla na izvrstan odaziv čitatelja.

PJESMA ZA DUŠU:

Konoba
Meri Cetinić

Imala si baril i bronzine
 pod skancijon stivane bocune
 sve si gušte na ovome svitu
 darivala ka lipe bokune

zapivajmo pismu s kojim srce
 u po žmula zaboravlja brige

Ref.

Vonjala si točon i friškinon
 ladila me kad uvati fjaka
 a kad dušu stegla bi tuga
 u tebi san i pija i plaka

Ref.

Konobo moja, radosti sva
 dušu san svoju svu tebi da
 konobo moja, ka dom si moj
 čuvan ti pismu ka život svoj

Uz steriku još vonja levanda
 razvodni se život ka bevanda
 od bibiti, falsi novitadi
 ne damo se, još smo uvijek mladi

'Ajmo skupa, prijatelji moji
 razmismo tamburin, katrige

NEDOSTAJE KAZALIŠNA ZGRADA

Unatoč entuzijizmu ljubitelja teatra, bjelodanoj potpori dijela tiska (prije svih *Nevena*) i onodobne kazališne kritike, gostovanje i nastup Hrvatskoga narodnoga kazališta iz Osijeka u Subotici u sezoni 1920./21. – za što je ono namjesto očekivanih pohvala, »zaradilo«, samo naizgled, apsurdni ukor od resornoga Ministarstva – ukazalo je i na neke druge čimbenike koji su pridonijeli razočaravajuće slabom odazivu publike kojoj se kazalište obraćao – gledateljima, među kojima zacijelo nije bio zanemariv broj onih koji su već trebali postati načisto da će u novonastaloj državnoj zajednici, svatko sam za sebe biti prinuđen tražiti putove povratka vlastitim ishodištima i o njima skrbiti. U tom je kontekstu poziv da pogle-

daju i uživaju u gostujućim predstavama otkrio zapravo koliki je bio stvarni razmjer sveopće bijede u koju je dovedena većina stanovništva ovoga podneblja, što će reći uvjete pod kojima je trebalo opstati. Iz tih razloga u sezoni 1921./22. nisu ni mogli biti ostvareni svi predviđeni i dogovoreni nastupi Osječana pred subotičkom publikom, a umjesto pokrića troškova nastao je znatni gubitak.

Istini za volju, na prvoj sjednici, novoformiranog Kazališnog društva (16. listopada 1921.), kao glavni cilj istaknuta je opredijeljenost »da pomoću pozorišnih predstava gajimo i širimo nacionalnu svijest na našem izloženom sjeveru«, te da se radi toga, pokraj postojećih mađarskih diletanskih društava, ustanovi i jedno »slavensko pozoriš-

no društvo«. No, ovi su pozivi, međutim, naišli na »silnu apatiju kod subotičkih krugova«, premda je nešto kasnije, ipak, osnovano Akademsko diletantsko društvo, pretežno sastavljeno od studenata sa subotičkog Pravnog fakulteta. Ova je družina čak veoma ambiciozno predviđala da bi mogla izvoditi – po jednu tjedno! – ukoliko bi osvarila očekivanu »potporu od općine«. Peteročlani Kazališni odbor, u čijem je sastavu bio i redatelj dr. **Radoje Belić**, bio je zadužen postarati se: »da dobije pozorišnu zgradu«, navodi izvjestitelj *Nevena* 20. listopada 1921. [J. Buljovčić, Zagreb, 2008.]

OSNUTAK GRADSKOGA KAZALIŠTA

Kako zapaža dr. **Ana Lederer** – pišući rad o gostovanjima i nastupima kazališnih družina i profesionalnih kazališta na subotičkoj pozornici tijekom prvoga desetljeća između dva svjetska rata – **Josip Buljovčić** je za to razdoblje pružio opis njihova repertoara, dajući također i najnužnije informacije o redateljima, vodećim glumcima, pa i protagonistima, ali i drugim nositeljima scenskih radnji. Od Bosansko-hercegovačkoga pozorišta, Vojničkoga pozorišta *Petra Hristilića*, Osječkoga kazališta (dramskoga i opernoga), nadalje Akademskoga diletantskoga društva i kratkotrajnoga Dinulovićeva osnutka Gradskoga pozorišta u Subotici **Radivoja Dinulovića**, koje djeluje 1922./23. godine, do gostovanja Novosadske opere i opere te SNP-a, nadalje Beogradskog narodnog pozorišta i u više navrata Osječkoga hrvatskoga narodnoga kazališta, te Ljubljanske opere, kao i pojedina gostovanja Moskovskoga hudožestvenog teatra i Reinhardova

Tomislav Tanhofer

berlinskoga ansambla, te još nekih trupa – ukazujući na važno razdoblje iz prošlosti subotičkog teatra kada se u tisku i drugdje pominje i ponovno razmatra potreba osnutka stalnog kazališta u Subotici, čiju je zgradu (iz 1854.) progutao požar tijekom ožujka 1915. godine, nakon čega teatarska scena djeluje zapravo u improviziranom prostoru, sve do obnove kazališne zgrade kao prvotno zamišljenog objekta početkom 1927. godine, kada je ona ponovno funkcionalo osposobljena i vraćena gledateljima i scenskim djelatnicima.

MJESTO I ULOGA TOMISLAVA TANHOFERA

Dodajmo ovome: Ni malo slučajno Josip Buljovčić je usmjerio dio svojih istraživačkih napora kako bi što detaljnije osvijetlio višekratno međuratno djelovanje **Tomislava Tanhofera**, istaknutog hrvatskog glumca i redatelja, upravo sa subotičke scene. Ovo je, među ostalim značajno i radi toga jer Tanhoferr spada u red onih scenskih djelatnika koji je ostao upamćen po svome prinosu visokoj umjetničkoj izvedbenoj razini, što je i te kako »afirmiralo kulturno stvaralaštvo u novoj državi«.

između dva svjetska rata

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA
DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE
UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ**

Nositelj projekta *RAVNICA AD Bajmak, Zubačište 72 A*, podnio je dana 26.7.2016. pod brojem IV-08-501-165/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Rekonstrukcija tovlilišta mesnatih svinja kapaciteta 3750 tovljenika u turnusu«, na katastarskoj parceli 7572 KO Bajmak, Rata (45.996252°, 19.395283°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 1.8.2016. do 5.9.2016., a javna prezentacija Studija održat će se 6.9.2015. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka
i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVJEŠTENJE O DONESENOM RJEŠENJU DA
NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJA PROCJENE
UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ**

za projekt »Rekonstrukcija dijela proizvodnog pogona u interni laboratorijski i uredski prostor«, na katastarskoj parceli 33928/11 KO Donji grad, ulica Batinska 94 (46.078957°, 19.636140°), nositelja projekta *NORMA GRUPA JUGOISTOČNA EVROPA DOO Subotica, Batinska 94*.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavještenja u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-211-2016.pdf

**GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE
TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO**

U skladu s člankom 50. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS, br. 72/09, 81/09-isp., 64/10-US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i člancima od 60. do 73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (Službeni glasnik RS, br. 31/10, 69/10 i 16/11)

oglašava

JAVNI UVID U

Nacrta Plana detaljne regulacije za blokove 63 i 63a između Lovačke, Radanovačke i Dubrovačke ulice na Paliću

i

Nacrta Plana detaljne regulacije za centar urbanističke zone MZ *Železničko naselje* s neposrednim okruženjem na potezu uz Majšanski put, sjeverno od ulice Imre Bera u Subotici

Javni uvid može se obaviti od 8. kolovoza do 6. rujna 2016. godine, radnim danima od 8 do 15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u Planove i dobiti informacije o njima u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanom obliku dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 6. rujna 2016. god.

Javna sjednica Komisije za planove održat će se 14. rujna 2016. god. u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj sali), Trg Slobode br. 1. Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

**Tajnik
Zoran Čopić, dipl. pravnik**

**GRAD SUBOTICA
GRADSKA UPRAVA
TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO**

U skladu s člankom 45a. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS, br. 72/09, 81/09-isp., 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14 i 145/14)

o g l a š a v a

**RANI JAVNI UVID
POVODOM IZRADA**

Plana detaljne regulacije za dio prostora *Banje Palić* između Paličkog jezera i Novosadske ceste na Paliću

Odluka o izradi navedenog plana je objavljena u Službenom listu Grada Subotice broj 46/15.

Rani javni uvid održat će se u trajanju od 15 dana, od 8. kolovoza do 22. kolovoza 2016. godine radnim danima od 8 do 15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Tajništvo za građevinarstvo, kao nositelj izrade navedenih planova, organizira rani javni uvid u cilju upoznavanja javnosti s općim ciljevima i svrhom izrade navedenog plana, mogućim rješenjima za razvoj prostornih cjelina, mogućim rješenjima za urbanu obnovu, kao i efektima planiranja.

Pozivaju se tijela, organizacije i javna poduzeća koji su ovlašteni da utvrđuju uvjete za zaštitu i uređenje prostora i izgradnju objekata da daju mišljenje u pogledu uvjeta i neophodnog obima i stupnja procjene utjecaja na životni okoliš.

Pravne i fizičke osobe mogu dostaviti primjedbe i sugestije u pisanom obliku Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), Trg slobode 1, do 22. kolovoza 2016. god. Primjedbe i sugestije pravnih i fizičkih osoba koje evidentira nositelj izrade mogu utjecati na planska rješenja.

**Tajnik
Zoran Čopić, dipl. pravnik**

Likovni kutak:

Ljetnji raspust je i svi smo na odmoru. Volimo biti vani i družiti se s prijateljima jer dok imamo maštu ne treba nam ništa više. Evo što su nam nacrtali naši dragi prijatelji iz OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti.

Hvala na radovima, šaljite nam i vi vaše uratke koje ste napraviti tijekom raspusta.

Dalibor Matin

Dora Matić

Dunja Mijić

Matea Fabijan

Valerija Mišković

Anastasija Božić

Uskoro IX. Etno kamp Hrvatske čitaonice

Kolovoz je, što znači da smo ušli u posljednji mjesec raspusta. No, ne brinite vremena još uvijek ima dosta samo ga treba dobro isplanirati. Danas su počele i prijave za IX. Etno kamp Hrvatske čitaonice koji će od 22. do 26. kolovoza biti održan u Subotici, u domu DSHV-a. Požurite s prijavama jer je ograničen broj mjesta.

A što Vas očekuje u kampu? Paaaa, vjerujem dosta novih ali i starih prijatelja i pet bogato isplaniranih dana s mnoštvom radionica ali i dosta zabave i igre. Da najavimo bar neke od njih. Bit će tu puuno različitih kreativno manualnih radionica (slamarska, heklanje, izrada notesa, cubo magico kocke, ramova za slike, leptira, kućica za ptice, nakita, oslikavanje itd), zatim tradicijsko pjevanje, folklorna, tamburaška, duhovna, dramska, recitatorska, voditeljska radionica, pa plesat ćemo i neke moderne plesove, a naravno da ćemo i kuhati. I to saaaaami!!! Svega jedan dan da nam ne oduzme previše vremena. Ali već sad najavljujemo da odmah prvog dana donesete kecelju. Učit ćemo kako se pravi tisto i radi tarana. To možda ni vaše mame ne znaju već kupuju u dućanu.

Mnoštvo izbora te vjerujem da će svatko pronaći sebe u nekima od njih. Ali ne zaboravite da će biti organiziran i jednodnevni izlet s davno zaboravljenim ali i nekim novijim sigrama. Ovoga puta djeca će posjetiti Pivčiji salaš na Bikovu.

Ono najvažnije najavljujemo već sada da se na vrijeme pripremite i rezervirate vrijeme. Posljednjeg dana kampa, u petak, 26. kolovoza, djeca će prirediti završnu priredbu na kojoj će pokazati što su sve naučili i radili tijekom tih pet dana. Istodobno će biti postavljena i prodajna izložba uradaka nastalih u kampu. Svi ste pozvani, a mi ćemo vas još pravodobno podsjetiti.

Prijave zainteresiranih učenika osnovnoškolske dobi za IX. Etno kamp primaju se do 13. kolovoza na telefon 063 1169200 ili na e-mail: bernadica@gmail.com. Cijena petodnevnog aranžmana je 1000 dinara. Požurite jer je ograničen broj mjesta.

**PETAK
5.8.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Knin: Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, prijenos
11:30 Knin: Misa na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, prijenos
12:55 Dnevnik 1
13:22 Talijanska mlada
14:09 McLeodove kćeri, serija
14:58 Jelovnici izgubljenog vremena: Jela iz konobe
15:21 Rijeke Hrvatske: Cetina
15:53 Melodije koje smo nekad voljeli: Mario Nardelli
16:02 Mejaši - Pogan, serija
17:00 Vijesti u 17
17:28 Bajkovita Hrvatska (R)
17:38 Lourdes: Hodočašće HV i MUP-a, reportaža
18:21 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:01 Oluja nad olujama
21:05 Pobjeda za heroje - donatorski koncert Knin za Vodotoranj, prijenos
23:40 Eurojackpot
23:50 Dnevnik 3
00:22 Igra, serija
01:18 Večer na 8. katu: Dalmatinke u Zagrebu
02:07 Rekonstrukcija: Aerodrom
02:33 Šušur
03:18 Jelovnici izgubljenog vremena: Jela iz konobe
03:38 Prvi, s glazbom - Parni valjak (1. dio) (R)
04:09 Skica za portret (R)
04:18 Rijeke Hrvatske: Cetina, dokumentarna serija
04:49 Lourdes: Hodočašće HV i MUP-a, reportaža
05:29 Talijanska mlada

06:02 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:50 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:18 Prvi koraci
09:27 H2O: Uz malo vode!
09:56 Svaki dan dobar dan: Kada je sestra i mama
10:30 George Clark: Čudesne zamisli (R)
11:22 Capri, telenovela
12:23 Velečasni Brown, (R)
13:10 Slavna svjetska kupališta: Long Island - Sjedinjene Američke Države, dokumentarna serija (R)

13:57 Vjenčanje dobre vještice, američki film (R)
15:26 Junak u kuhinji
15:51 Ratnici divljine: Mačo frajeri, kratki dokumentarni film
16:00 Regionalni dnevnik
16:31 Velikani sporta
16:59 Bitange i princeze
17:36 Priljavo kazalište: Dani ponosa i slave, snimka koncerta (Ilok, 1999.) (R)
19:00 Josipov registar, dokumentarni film
19:25 Kultovi životinja: Govedo, kratki dokumentarni film (1/12)
19:36 Hrvatske medalje na Olimpijskim igrama - Vaterpolo: Finale - OI London 2012.: Hrvatska - Italija (11/11)
20:30 Od ponora do Olimpa
21:51 Vrijeme na Drugom
22:00 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
23:11 Magazin Noć velikih borbi
23:36 Noć velikih borbi, snimka
01:00 Olimpijske igre Rio 2016 - svečano otvaranje, prijenos
04:10 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
06:20 Sve u šest, magazin (R)
06:45 Lego Friends, (R)
07:10 Svemoguća Kim
08:00 Pet na pet, kviz (R)
09:10 Kolo sreće - R
10:25 Ruža vjetrova, serija (R)
11:35 Bibin svijet, serija
12:10 Bibin svijet, serija
12:45 Budva na pjeni od mora
13:50 Kriza, serija (R)
14:25 Andrija i Anđelka - (R)
15:00 Andrija i Anđelka - (R)
15:35 Wipeout, game show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Ruža vjetrova, serija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće - kviz
21:00 Zvezdane staze, film, znanstveno-fantastični
23:10 Kuća voštanih figura, igrani film, horor
01:10 Maksimalan nadzor, igrani film, akcijski
02:50 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

**SUBOTA
6.8.2016.**

06:44 Klasika mundi: EXPO 2015., koncert u prigodi otvorenja Svjetske izložbe u Milanu - Andrea Bocelli i gosti uz zbor i orkestar milanske Scale (R)
08:03 Posljednji revolveraš, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
09:26 Mijenjam dom
10:15 Kućni ljubimci
10:47 Hrvatsko vođeno blago: Velebit, dok serija
12:00 Dnevnik 1
12:26 Prizma
13:16 Uzmi me cijeloga, američki film
14:45 Inside Offside Slovenija: Didi i Chris (2016.)
15:15 Jelovnici izgubljenog vremena: Otočki kuharov izbor
15:37 Ljepote prirode: nacionalni parkovi - Ekoturizam bez granica - Nacionalni park Kruger u Južnoafričkoj Republici, dokumentarna serija (R)
16:05 Ponos i predrasude
17:00 Vijesti u 17
17:23 Skica za portret (R)
17:37 Loza, serija
18:26 Prvi, s glazbom - Oliver i S.O. HRT-a (1. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:55 Loto 7/39
20:03 Ivana Orleanska, francuski film (R)
22:41 Dnevnik 3
23:13 Preljub, serija (R)
00:10 Igra, serija
01:03 Posljednji revolveraš, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
02:22 Večer na 8. katu: Pomorska večer
03:02 Šlep šou: Bambi Molesters
03:47 Šušur
04:32 Uzmi me cijeloga, američki film
05:59 Skica za portret (R)
06:06 Inside Offside Slovenija: Didi i Chris (2016.)
06:31 Prizma

06:02 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:23 Simfolije, (R)
08:28 TV vrtić: Kome smo nalik
08:39 Lein kutak: Peciva od sira
08:44 Brlog: Ovce (R)
08:49 Ninin kutak: Rozeta
08:55 Tonko Bonko, (R)
09:00 Laboratorij na kraju

svemira: Lebdjelica (R)
09:07 Juhuhu
09:10 Kultovi životinja, kratki dokumentarni film
09:24 Kućni ljubimci Marca Morronea
09:49 Vrtlarica: Ta divna rajčica
10:20 Olimpijske igre Rio 2016 - svečano otvaranje, snimka
13:30 Olimpijske igre Rio 2016: Veslanje - kvalifikacije samac, prijenos
14:30 Olimpijske igre Rio 2016: Biciklizam - cestovna utrka, prijenos
15:15 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo (M): Hrvatska - SAD, prijenos
--- Olimpijske igre Rio 2016: Streljaštvo, zračna puška - finale, prijenos
16:25 Olimpijske igre Rio 2016: Veslanje - kvalifikacije dvojac na pariće, prijenos
17:00 Olimpijske igre Rio 2016: Biciklizam - cestovna utrka, prijenos
17:30 Olimpijske igre Rio 2016: Boks, 1. kolo - poluteška, prijenos
19:30 Olimpijske igre Rio 2016: Biciklizam - cestovna utrka, završnica - prijenos
22:00 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
23:25 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - kvalifikacije (m), prijenos
23:55 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): SAD - Kina, prijenos
01:30 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (ž): Rusija - Argentina, prijenos
02:55 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje - finale, prijenos
04:40 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo (M): Hrvatska - SAD, snimka
05:50 Glazbeni spotovi

05:35 RTL Danas, R
06:10 Jezikova juha
07:10 Legenda o Tarzanu
07:35 Lego Ninjago
08:25 Svemoguća Kim
09:40 Naša mala klinika
10:45 10 najvećih heroja Hrvatske, (R)
11:55 Madioničari
14:20 Šumska družina, film
16:00 Zvezdane staze, (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Zvezdane staze, (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo
20:00 10 najpoznatijih jela Hrvatske, zabavna emisija
21:00 Špijun iz susjedstva, igrani film, akcijski

22:40 Pakleni Malone, igrani film, kriminalistički
00:30 Kuća voštanih figura, igrani film, horor (R)
02:20 Astro show, emisija uživo
03:20 RTL Danas
04:00 Kraj programa

**NEDJELJA
7.8.2016.**

07:33 Halo, halo, gledate Radio Zagreb! Oktavijan Miletić o zagrebačkim kinima u doba nijemog filma
07:38 Prvi, s glazbom - Oliver i S.O. HRT-a (1. dio)
08:13 Otok na nebu, američki film - Zlatna kinoteka
10:00 Konjščina: Misa, prijenos
11:02 Biblija
11:12 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:29 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
13:58 Mir i dobro
14:27 CSI Hrvatska, dokumentarni film
15:27 Jelovnici izgubljenog vremena: Jelovnik iz dalmatinskog zaleđa
15:50 Bajkovita Hrvatska: NP Krka
16:03 Ponos i predrasude
17:00 Vijesti u 17
17:26 I to je Hrvatska
17:41 Lijepom našom
19:00 Dnevnik 2
19:55 Loto 6/45
20:03 Alka, dokumentarni film
21:00 Prosjaci i sinovi, serija
21:55 Dnevnik 3
22:27 Igra, serija
23:22 Finska krv, švedsko srce
00:53 Večer na 8. katu: Sviram da zaboravim
01:35 Damin gambit: Tena Štivičić
02:18 Otok na nebu, američki film - Zlatna kinoteka
04:03 Prvi, s glazbom - Parni valjak (2. dio)
04:33 Jelovnici izgubljenog vremena: Jelovnik iz dalmatinskog zaleđa
04:53 Plodovi zemlje
05:43 Mir i dobro
06:08 Rijeka: More

06:02 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
09:39 Umorstva u Midsomeru
11:25 Vrtlarica: Mirisna priča
11:57 Nećemo reći mladenki
13:00 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje - finale, snimka
14:25 Olimpijske igre Rio 2016:

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karadordjev put 38, tel. 024 555 867

 **MILENIJUM®
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Rukomet (m): Hrvatska - Katar, 1. poluvrijeme
 15:10 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - kvalifikacije (ž), snimka
 15:20 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Hrvatska - Katar, 2. poluvrijeme
 16:10 Olimpijske igre Rio 2016: Streljaštvo - zračni pištolj (ž), prijenos finala
 16:30 Sinjska alka, prijenos
 19:15 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Brazil - Litva, snimka
 20:50 Olimpijske igre Rio 2016: Tenis - 1. kolo, prijenos
 22:00 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:00 Olimpijske igre Rio 2016: Stolni tenis - 2. kolo, prijenos
 00:55 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Hrvatska - Španjolska, prijenos
 01:50 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (m): Rusija - Kuba, uključanje u prijenos
 02:55 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje - finale, prijenos
 04:50 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Hrvatska - Katar, snimka

06.20 RTL Danas, (R)
 07.00 Jezikova juha
 07.55 Jezikova juha
 08.50 Lego Ninjago
 09.45 Svemoguća Kim
 10.10 Sportske igre mladih
 10.40 Naša mala klinika
 11.30 10 najpoznatijih jela Hrvatske, (R)
 12.40 Zaljubljen u Leah, film
 14.45 Šumska družina, film (R)
 16.30 RTL Vijesti
 16.40 Špijun iz susjedstva, film
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, emisija
 20.00 10 najsmešnijih faca Hrvatske, zabavna emisija
 21.00 Sve za Helen, film
 23.10 Izdaja, igrani film
 00.55 Pakleni Malone, film (R)
 02.35 Astro show, emisija uživo
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.15 Kraj programa

PONEDJELJAK 8.8.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti

09:08 Gorski liječnik, serija
 09:56 Plodovi zemlje
 10:49 Sumatranski tigrovi
 Ljudožderi, dokfilm
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:08 Dr. Oz, talk-show
 13:55 McLeodove kćeri, serija
 14:43 Jelovnici izgubljenog vremena: Bogati riblji jelovnici
 15:03 Rijeke Hrvatske: Zrmanja, dok serija
 15:33 Kako je nastala serija "Kuda idu divlje svinje"
 15:58 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si - serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Tv Bingo
 20:45 Turistička klasa
 21:20 Crvena zora, američki film
 22:55 Dnevnik 3
 23:30 Igra, serija
 00:25 Godišnjica mature
 01:50 Rekonstrukcija: Zabranjeno pušenje
 02:20 Satirikon (R)
 03:05 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:38 Hrvatska uživo
 05:20 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada

06:02 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 08:38 Sara i Patka, crtana serija
 08:49 Ubojice između polova
 09:18 Prvi koraci
 09:26 H2O: Uz malo vode!, (R)
 09:55 Riječ i život: Vjera i ljudski mozak
 10:30 George Clark: Čudesne zamisli (R)
 11:23 Capri, telenovela
 12:27 Knjižara krimića: Na prvi pogled, američki film
 13:51 Milostiva prije svega, humoristična serija
 14:25 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (ž): Kina - Italija, prijenos
 16:00 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje, snimka
 17:00 Olimpijske igre Rio 2016: Streljaštvo - zračna puška (m), prijenos
 17:30 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (ž): Francuska - Rusija, snimka
 19:00 Olimpijske igre Rio 2016
 20:00 Olimpijske igre Rio 2016: Streljaštvo - trap, prijenos finala
 21:00 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - ekipno (m), prijenos
 23:40 Olimpijske igre Rio 2016:

Cropacabana, emisija
 00:40 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): SAD - Venezuela, uključanje u prijenos
 01:45 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo (M): Hrvatska - Crna Gora, prijenos
 02:55 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje, prijenos finala
 04:50 Olimpijske igre Rio 2016: Streljaštvo - trap, snimka finala
 05:50 Glazbeni spotovi

06.20 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.25 Legenda o Tarzanu
 07.55 Svemoguća Kim
 09.00 Ruža vjetrova, serija (R)
 10.00 Pet na pet, kviz (R)
 11.10 Kolo sreće - (R)
 12.25 Bibin svijet, serija
 13.00 Bibin svijet, serija
 13.30 Ruža vjetrova, serija
 14.35 Sve za Helen, film (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Kolo sreće
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 02.10 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

UTORAK 9.8.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:08 Gorski liječnik, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Od Concarneaua do Guilvineca, (R)
 10:51 Divlji Japan
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Ponutrice iz mita i bajke
 15:10 Rijeke Hrvatske: Krka
 15:55 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio

si - serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Berlinska saga, serija
 20:50 Osmijeh Mona Lise, američki film
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Kuća od karata, serija
 00:20 Godišnjica mature
 01:45 Osmijeh Mona Lise
 03:40 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:25 Olimpijske igre Rio 2016 - košarka: Hrvatska - Argentina, prijenos
 06:15 Reprizni program

06:02 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan: Disleksija
 10:40 George Clark: Čudesne zamisli
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Od Ognjene zemlje do Tijuan: Od Ognjene zemlje do prijestolnica Čilea i Argentine, (R)
 12:50 Od Ognjene zemlje do Tijuan: Od Urugvaja do Brazila, dok serija (R)
 13:30 Olimpijske igre Rio 2016: Veslanje, prijenos polufinala
 15:50 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje, snimka
 17:10 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo (M): Hrvatska - Crna Gora, snimka
 18:15 Olimpijske igre Rio 2016: Konjički sport - eventing, prijenos
 19:10 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Brazil - Španjolska, prijenos
 20:35 Nogometni Super Cup: Real M - Sevilla, prijenos
 22:45 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:50 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - ekipno (ž), snimka finala
 02:45 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Hrvatska - Argentina, prijenos
 04:25 Olimpijske igre Rio 2016
 05:10 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje, snimka finala

05.25 RTL Danas, (R)
 06.10 Sve u šest, magazin (R)
 06.35 Lego Ninjago, (R)
 07.00 Svemoguća Kim
 08.05 Ruža vjetrova, serija (R)
 09.05 Pet na pet, kviz (R)
 10.15 Kolo sreće - (R)

11.30 Bibin svijet, serija
 12.00 Bibin svijet, serija
 12.35 Ruža vjetrova, serija
 13.40 Budva na pjenu od mora
 14.50 Kriza, serija (R)
 15.20 Andrija i Anđelka - (R)
 15.55 Andrija i Anđelka - (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Kolo sreće
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 02.10 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

SRIJEDA 10.8.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:08 Gorski liječnik, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Od La Rochellea do Talmont sur Gironde, dokumentarna serija (R)
 10:51 Divlji Japan
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:50 Slomljeni pejzaž - Goran Lederer, dok film
 15:21 Rijeke Hrvatske: Neretva
 16:00 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si - serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:00 Berlinska saga, serija
 20:50 Braća, dansko-britansko-švedsko-norveški film
 22:50 Dnevnik 3
 23:23 Kuća od karata, serija
 00:18 Večer na 8. katu: Massimo
 01:03 Rekonstrukcija: Josipa Lisac
 01:33 Sušur
 02:18 Braća, dansko-britansko-švedsko-norveški film
 04:10 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:55 Hrvatska uživo
 05:37 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada

06:02 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan:
 Drugo dijete
 10:40 George Clark: Čudesne zamisli
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Od Ognjene zemlje
 do Tijuane: Od Paragvaja
 do Bolivije
 13:10 Olimpijske igre Rio 2016:
 Rukomet (m): Hrvatska -
 Argentina, snimka
 14:25 Olimpijske igre Rio 2016:
 Plivanje, snimka
 15:15 Olimpijske igre Rio 2016:
 Veslanje, prijenos finala
 15:50 Olimpijske igre Rio 2016:
 Judo do 70 kg (ž) -
 eliminacije, prijenos
 16:25 Olimpijske igre Rio 2016:
 Odbojka (ž): Italija -
 Nizozemska, prijenos
 18:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Košarka (m): Hrvatska -
 Argentina, snimka
 19:25 Olimpijske igre Rio 2016:
 Biciklizam - kronometar
 (m), prijenos
 20:30 Olimpijske igre Rio 2016:
 Judo do 70 kg (ž) -
 repasaž, prijenos (ev.)
 21:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Gimnastika - višeboj
 (m), prijenos
 22:15 Olimpijske igre Rio 2016:
 Judo do 70 kg (ž) - za
 medalje ako nastupaju
 naši
 23:30 Olimpijske igre Rio 2016:
 Cropacabana, emisija
 00:30 Olimpijske igre Rio 2016:

Košarka (m): SAD
 - Australija, uključenje u
 prijenos
 01:45 Olimpijske igre Rio 2016:
 Vaterpolo (M): Hrvatska -
 Španjolska, prijenos
 02:55 Olimpijske igre Rio 2016:
 Plivanje, prijenos finala
 05:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Stolni tenis - finale (ž),
 snimka

05.25 RTL Danas, (R)
 06.10 Sve u šest, magazin (R)
 06.45 Lego Ninjago, (R)
 07.00 Svemoguća Kim
 08.05 Ruža vjetrova, serija (R)
 09.05 Pet na pet, kviz (R)
 10.15 Kolo sreće - (R)
 11.30 Bibin svijet, serija
 12.35 Ruža vjetrova, serija
 13.40 Budva na pjenu od mora
 14.50 Kriza, serija (R)
 15.20 Andrija i Anđelka
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Kolo sreće
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

ČETVRTAK 11.8.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Gorski liječnik, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba
 vidjeti: Correze, (R)
 10:51 Divlji Japan
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serij
 14:48 Jelovnici izgubljenog
 vremena: Špageti konopci
 oko svijeta
 15:10 Rijeke Hrvatske: Male
 rijeke
 15:55 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 19:40 Olimpijske igre Rio 2016:
 Rukomet (m): Hrvatska -
 Danska, prijenos
 21:20 Umor od puta, fr. film
 22:50 Dnevnik 3
 23:23 Kuća od karata, serija
 00:18 Večer na 8. katu: Vetrana
 Rudan
 01:03 Rekonstrukcija: Edo Maajka
 01:33 Šušur
 02:18 Umor od puta, film
 03:40 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:25 Reprizni program
 04:53 Hrvatska uživo
 05:35 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada

06:02 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan:
 Moja, tvoja, naša djeca
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent
 za nekretnine
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Od Ognjene zemlje
 do Tijuane: Od Perua
 do Ekvadora, (R)
 13:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Vaterpolo (M): Hrvatska -
 Španjolska, snimka
 14:05 Olimpijske igre Rio 2016:
 Veslanje, snimka finala
 16:30 Olimpijske igre Rio 2016:
 Ragbi 7 (m), snimka
 četvrtfinala
 17:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Streljaštvo (ž) - puška
 trostav, snimka
 18:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Plivanje - kvalifikacije 50m
 slobodno, prijenos
 18:20 Olimpijske igre Rio 2016:
 Tenis (ž) - polufinale
 19:10 Olimpijske igre Rio 2016:
 Košarka (m): Brazil -
 Hrvatska, prijenos
 20:05 Olimpijske igre Rio 2016:
 Plivanje - kvalifikacije
 200m leđno (ž), prijenos
 20:20 Olimpijske igre Rio 2016:
 Rukomet (m): Hrvatska -
 Danska, 2. poluvrijeme
 21:00 Olimpijske igre Rio
 2016: Gimnastika -
 višeboj (ž), prijenos
 23:00 Olimpijske igre Rio 2016:
 Cropacabana, emisija
 00:00 Olimpijske igre Rio 2016:

Ragbi 7 (m), prijenos finala
 01:30 Olimpijske igre Rio 201
 6: Stolni tenis - finale (m),
 snimka
 02:55 Olimpijske igre Rio 2016:
 Plivanje - prijenos finala
 04:45 Olimpijske igre Rio 2016:
 Rukomet (m): Hrvatska -
 Danska, snimka

05.25 RTL Danas, (R)
 06.10 Sve u šest, magazin (R)
 06.35 Lego Ninjago, (R)
 07.00 Svemoguća Kim
 08.05 Ruža vjetrova, serija (R)
 09.05 Pet na pet, kviz (R)
 10.15 Kolo sreće - kviz (R)
 11.30 Bibin svijet, serija
 12.35 Ruža vjetrova, serija
 13.40 Budva na pjenu od mora
 14.50 Kriza, serija (R)
 15.20 Andrija i Anđelka - (R)
 15.55 Andrija i Anđelka - (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Kolo sreće
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt, emisija
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 02.10 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
 Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
 emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom
 od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića
 emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekven-
 cij 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje
 radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina
 (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira
 se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregle-
 dom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
 - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
 majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
 vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
 šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
 • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
 kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
 moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
 dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Dužijanica finale

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Lipa
nedilja

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Ja se eto digo zorom rano, još ni Sunce nije obasjalo ovaj naš lipi Ivković šor. Moram se latit pa iskupit kojikake najlone i uncutarije oko ogrede, ta ova dica nabacaje sveg i svačeg po sokaku, a moj salaš na čošī. Danas nam je *Dužijanica* u našoj

crkvi Prisvitog Trojstva ukraj šora, iče mi nuz salaš tušta svita i kojikaki gostivi, biće lipo okićeni karuca – pa nečul valjdar od sramote ostavit neuredno oko avlije. Nisam ni sam uranijo, gledim vamo nuz šor poustajali mi skoro svi šorošani pa i oni popravljadu ispid salaša. Sve mi drago, zdravo volim ovu našu *Dužijancu* i svit kad se svečano opravi i dođe na misu. Ode kod nas doduše od kako nam došo nov velečasni imade uvek puna crkva svita, a na proštenje i *Dužijancu* ne mož ni stat u crkvu. Bude nas skroz ispid, do puta i to baš fajn mladeži. Dobro je to čeljadi, neće se utrnit naš svit što je ode već stotinama lita, al ne mož kast da nas ne pritiskaje sa sviju strana. Pritiskaje, al mi se ne damo. Još uvek se čuje naš divan svudak po selima, a i u varoši. Tek kako mi drago sad kad vidim ovu mladež u lipim svečanim ruvim sačuvanim još od pantivika, oma zaboravim na sve nevolje ovog svita. A tek doveče što će bit slavlja, sjetit će se sav svit iz okolni sela i iz varoši ode nama prid crkvu u kolo. Župnik nam se postaro fajn pa će bit i tribina, a pivače i klapa. Svaka čast što se toliko paštri i stara. Ne možem da nagovorim ovog mog pajdaša **Perišu** pa da sidnemo na bicigle i da odemo u Gornji Tavankut kod svete Ane. Tamo je danas proštenje, a otaleg mi i pokojna mama rodod – uvek sam išo, još ko dite. Al to bude veliko proštenje prid kapelom, samo da vidite... Tavankucki župnik opravi lipu misu prid kapelom, ma milina bude! Ne da mi vrag mira, posli užne ću se ja još snać, naduvat gume i otprašit malim tavankuckim putom, ne možem to propuštit. Kaže mi Jela: »Kako ti ne mrzi bože iz čovikom, ta već si omatorijo. Skrndavit ćeš se sote matore rđave bicigle pa eto nevolje, a nemaš ni cocijalno.« Ta iziš cocijalno, ni nako nemandem nikake asne od njeg. Pa nalte čeljadi? Jeto za priliku Joso očo kod doktora u selu – ponediljkom on ne radi već utorkom. Dobro, očo u utorak, nije zakazo velidu, nek dođe u četvrtak. Očo u četvrtak, kojikako ga isprigledali al mora ić u špitalj na niki veći prigled, nek zakaže. On siroma očo zakazat pa mu kazli da će doć na red digod za četri miseca. Ja se mislim, pa božem prosti, dotleg mož umrit. Znači ako oš prija onda se uvati za buđelar, a ondak mi ne triba ni cocijalno... Imade privatni doktora na svakoj čošī, više neg kadgod trafika za novine i cigaretlu. Ma nek divani ova moja šta oće, ni nako je baš ne slušam. Sprcaću se ja lipo u moj Tavankut pa kako ispadne. Neg, nemojte samo zaboravit doveče je kolo, biću i ja tamo. Vraću se dotleg iz Tavankuta, šta je to meni! Ajd zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ope se tražu vraca za napolje

Bač Iva već nikako da dojde sebe. Prvač, ka su se trefili prva iz njegove jedne i naj što se za sve pita u njegove druge države, bilo mu jako drago. Jedino malo žalijo što se, ka su išli na lemuzina isprika, nisu malo sustavili u njegovomu selu, a dosta se svita okupilo da ji makar na tren vidi. Samo, kanda njima baš ni toliko do svita, osim ka se triba izbirat. Proletili, ni pendžere o lemuzina nisu otfirandžili. Lipo se izdivanili, koišta se sporazumili, pa se lipo ispriporidali i istapšali po ramena. U novina, na televizija i na sokočala ti dana ko da se svi

otecavali ko će lipše natrukovat i nabeštelovat kaka smo o davni davnina bili braća i lipo pazili jedni na druge, a ako i bilo štogoda što ni kako triba, to se mora zaboravit. Nadalje triba samo bracki i lipo ćemo svi napredovat u obadve države. I naobećavalo se svašta, ni će vamo dobit to i to, a vi namo to i to već odavno imadu, pa će ubuduće svi bit jednaki. Bač Iva sve to pratijo, jedino ne na televizije, uskopistijo se i neće gazit no što se zavito sveto Antunu. Al što bilo najčudnije, ničemu se ni radovo. Čita kako smo pazili jedni na druge oduvik, pa bi ubuduće tribali i više, a u trbuvu mu ništa zavrcé i stalno čigljiga. Sve se misli da to i ni brez vraga. I bome, brzo se pokazalo koliko imo pravo. Ni prošlo ni par nedilja, već se vidlo da se, ka se obećavalo, laloke razvukle, al se ni gledalo oči, a za leđma svaki sakrivo šipak. Prvo se počelo ne druge napadat priko novina. I u jedne i u druge države se znade koje su novine čije, pa se po njevomu trukovanju može ositit kaki i otkud vitrovi dušu. Stalo se redat novo, da ti se duša smrzne. Istom ko jedni, istom ko drugi, sudovi prisudili da ni o koji se u škula učilo da su bili najgorji, da su vazdan bili protiv poštenoga svita i da su bili veliki zločinci, baš i nisu bili taki, da se istorija jako zabunila. E, onda ni drugi graknu, više i glasnije neg da štogoda zasmrdilo u njevomu dvoru. Oma se potegne i najdalja prošlost, oma se tu pita ko koga i zašto, ko imade kake brkove, čije kosti se privrću u grobova i zovu da ji kogod osveti. A kako stari kažu, korov i bitange ne triba sijat, imade ji svud, pa se oma najde dosta nji što bi se takomu pozivu oma i odazvali. Znade bač Iva, svima teško u vima vrimenima, zacarovalo zlo, pa poštrenomu čeljadetu teško i koricu kruva zaradit. Više o te korice ne mož, ako nisi na vrime sto u partiju u koju triba, ko njegov kum Tuna. A ka dojdju taka vrimenta, svako čeljade ne gleda ništa drugo, neg se sća kako mu lipo bilo prija i traži ko mu kriv za današnje zlo. I onda, ka kogod o vladara kaže tajitaj, za većinu to gotova stvar, više ni ne štodiru drugače. Televizija i novine to sve dugo ponavlju, pa kolikagod to bila laž, za svit postane istina. Ako se i javi kaki učejak što najveće diplome zaslužijo u najveći škula, pa kaže istinu, vi što su njeve diplome stekli koznakako, oma prstim upru i u njega. Tako se po ko zna koji put krug izmed dvi bač Ivine države zatvori, pa se ope tražu vraca za napolje.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Hipokrat:** Za oporavak je potrebno vrijeme, ali i pravi uvjeti.
- **Proust:** Svaka je zamisao laka kada se ne uzme u obzir stvarnost.
- **Resseger:** Ako si žalostan, započni ljubiti i odmah ćeš se osjećati bolje.

KVIZ

Julije Klović

Koje godine i gdje je rođen hrvatski slikar **Julije Klović**?

Kada je došao u Veneciju?

Tko je bio njegov učitelj?

Po kojoj vrsti radova je najpoznatiji?

Što karakterizira njegove minijature?

Koje je njegovo najpoznatije djelo?

Po čemu je njegov umjetnički opus značajan?

Kada i gdje je umro Julije Klović?

Roden je 1498. godine u Grizanima.
1516. godine, s osamnaest godina.
Rafaelov učenik **Giulio Romano**.
Po minijaturama i iluminacijama rukopisa.
Bogatstvo invencije, dekoracije i figuradni prikazi.
Zato što predstavljao značajan dio renesansne umjetnosti.
Umro je 5. siječnja 1578. godine u Rimu.

FOTO KUTAK

piramida od slame

VICEVI

Bijesna djevojka postavlja ultimatum:

- Biraj. Nogomet ili ja?

Momak je pogleda:

- Mogu li ti odgovoriti za 90 minuta?

Razgovaraju cvrčak i pauk mobitelima.

- Kako si prijatelju. Što ima novo?

- Samo trenutak. Slabo te čujem – odgovara pauk.

- Ispao sam iz mreže.

POGLED S TRIBINA

Rezultat

Na upit novinara da komentira igru *Dinama*, **Marijan Vlak** sportski direktor *Dinama* i prvi suradnik **Zlatka Kranjčara** nedavno je izjavio kako je momčad u konfuziji i nema igru. Pomalo neobično za naše prilike. I moguće je da sve to stoji, osobito jer je hrvatski prvak prodao svog najboljeg igrača (**Pjaca**), u planu su odlasci pojedinih igrača, a adekvatne zamjene nisu angažirane. Ali, i pored svega *Dinamo* ima rezultat.

Dvostrukom pobjedom protiv imenjaka iz Tbilisija (2:0, 1:0) 'modri' su izborili *play off* rundu koja vodi u skupine Lige prvaka te u slučaju poraza automatski plasman u skupine Lige Europe. Primarni plan je, može se slobodno reći, u potpunosti ispunjen unatoč svemu gore navedenom.

I sada se otvara mogućnost lamentiranja nad činjeničnim stanjem višestrukog uzastopnog hrvatskog prvaka. Istina, Dinamovci ne briljiraju na terenu, a postignuti golovi nisu plod izrađenih akcija već se događaju iz prijekida ili polušansi. No, s druge strane i s takvom igrom postignut je najvažniji rezultat. Europska jesen. Još ako to bude u najbogatijem okruženju Lige prvaka sve će se vrlo brzo zaboraviti.

U današnjem nogometu nema ljepote, igra se isključivo za rezultat. Za pobjede, za prolaz. Što je vrijedelo Hrvatskoj da ima najljepšu igru i najatraktivniji nogomet na nedavnom Europskom prvenstvu, kada je odmah ispala u razigravanju protiv Portugala (koji opet, nije imao nikakvu igru dobar dio prvenstva, a na koncu je postao šampion).

Dinamo će uskoro saznati protivnika u odlučujućem duelu za plasman u Ligu prvaka, ali dotada ga očekuje još i derbi susret protiv zahuktalog *Hajduka*, koji također ima dobar europski rezultat.

Konačno, hrvatski klubovi imaju rezultat na velikoj sceni. Neka igra i dalje bude konfuzna, ali neka se nižu golovi u protivničkoj mreži.

Jer rezultat je ipak najvažniji.

D. P.

NOGOMET

Hajduku splitski derbi

Pogotkom **Ohandze** u posljednjim trenucima splitskog derbi susreta *Hajduk* je svladao *Split* (1:0) i zabilježio drugu pobjedu u novoj sezoni 1. HNL. Iznenađujuće *Dinamo* je remizirao sa *Slavenom* (1:1), spašavajući bod u završnici susreta.

Ostali rezultati 3. kola: Osijek – Rijeka 0:1, Istra 1961 – Lokomotiva 1:1, Cibalia – Inter 3:3

Tablica 1. HNL: Rijeka 9, Slaven 7, Hajduk (-1), Osijek 6, Dinamo 4 (-1), Lokomotiva 2, Cibalia, Inter, Istra 1961, Split 1.

OLIMPIJADA

88 hrvatskih sportaša

Na predstojećim Olimpijskim igrama koje ovoga tjedna započinju u Rio de Janeiru hrvatske boje branit će 88 sportaša u 16 sportova. Iako je uvijek nezahvalno unaprijed prognozirati najveće šanse za osvajanje medalje imaju: **Sandra Perković** (atletika), braća **Sinković** (veslanje), **Snježana Pejčić** (streljaštvo), rukometaši, vaterpolisti, jedriličari...

TENIS

Dodigu naslov u Torontu

Najbolji hrvatski igrač parova **Ivan Dodig** osvojio je u tandemu s Brazilcem **Melom** naslov pobjednika turnira Masters 1000 u Torontu. U finalnom susretu hrvatsko – brazilska kombinacija bila je bolja od britansko – brazilskog para **J. Murray/Soares** s 6:4, 6:4.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O DONESENOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 15.7.2016. godine nositelju projekta *NIS AD Novi Sad*, Narodnog fronta br. 12, je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: »Izgradnja stanice za snabdevanje gorivom Subotica 4«, na katastarskoj parceli 21124/5 KO Donji grad, ulice: Somborski put bb (46.089715°, 19.645294°).

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi:

http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-162-2016.pdf

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u nase-lju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozičici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kune. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 meteteri po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 12. 8. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

KASAČKE UTRKE DUŽIJANCA 2016

Rekordni Rincope Jet

Vozač Goran Zolnai slavodobitnik utrke Dužijanca

Jedna od pratećih manifestacija proslave *Dužijance* već desetljećima je (od 1968. godine) i tradicionalna kasačka utrka *Dužijanca finale*, koja je ove godine organizirana u sklo-

pu 4. kasačkog dana održanog u nedjelju 31. srpnja na Gradskom hipodromu u Subotici. Bogati program okupio je kasače i njihove vozače u deset natjecateljskih utrka od kojih su tri

bile izravno vezane za sportsku proslavu *Dužijance*. U dvije kvalifikacijske utrke dobiven je konačan popis sudionika u velikom finalu, a potom je glavnoj utrci dana najbolje bilo grlo

Rincope Jet s vozačem **Goranom Zolnaijem** koje je postavilo novi rekord *Dužijance* s vremenom od 1:14,9 min/km.

Rezultati utrka

Prva kasačka utrka - Subotica-Enghien

1. Usselle du Loir (B. Kečenović) 1:20,8 2. Audacieuse Lorme (M. Kečenović) 1:21,5, 3. Blondie de Chenu (D. Katanić) 1:21,0, 4. Unilfore (B. Skenderović) 1:21,8,

Druga kasačka utrka - Gruccione

1. Lejla SP (P. Knekt) 1:21,5, 2. Barbados AT (D. Katanić) 1:21,6, 3. Protecta Ferm (B. Mukić) 1:21,7, 4. Simba (M. Pantić) 1:22,0

Treća kasačka utrka - Living Line

1. Dolar F (B. Kečenović) 1:18,2, 2. Asia (A. Horvatski) 1:18,5, 3. Danko SG (S. Grujić) 1:19,5, 4. Sacramento Tim (P. Knekt) 1:19,7

Četvrta kasačka utrka - Dužijanca, prvo polufinale

1. Rincope Jet (G. Zolnai) 1:15,6, 2. Bea Kievitshof (M. Tasić) 1:15,7, 3. Amazon Banker (D. Katanić) 1:15,9, 4. Quick Viervil (V. Bjelogrić) 1:16,0, 5. Lambert Sas (A. Vuković) 1:17,3

Peta kasačka utrka - Dužijanca, drugo polufinale

1. Piera del Bar (Z. Ožvar) 1:16,2, 2. Grumetti (B. Mukić) 1:16,6, 3. Credits by Myself (D. Katanić) 1:16,9, 4. Nasa Vita (B. Kečenović) 1:17,0

Šesta kasačka utrka - Dikron

1. Destiny SG (S. Peić Tukuljac) 1:19,5, 2. Doli S (S. Grujić) 1:19,6, 3. Andraj P (N. Poljaković) 1:19,7, 4. Fila (M. Gajić) 1:19,8,

Sedma kasačka utrka - Lucibel

1. Pita Jet (A. Vereb) 1:17,5, 2. Inerra (Z. Petrović) 1:17,6, 3. Pablo Yet (D. Katanić) 1:17,7, 4. Ironwill (D. Petrović) 1:17,7,

Osma kasačka utrka - Thadrow

1. Andover Love (S. Sić) 1:19,5, 2. Dorin Up (I. Tumbas Loketić) 1:19,8, 3. Bellissima (B. Mukić) 1:19,9, 4. Ema OZ (A. Vereb) 1:20,5,

Deveta kasačka utrka - Dužijanca, finale

1. Rincope Jet (G. Zolnai) 1:14,9, 2. Credits by Myself (D. Katanić) 1:15,0, 3. Quick Viervil (V. Bjelogrić) 1:15,2, 4. Grumetti (B. Mukić) 1:15,4, 5. Piera del Bar (Z. Ožvar) 1:15,6,

Deseta kasačka utrka - Allyhills Hico

1. Bonaparta (B. Mukić) 1:21,3, 2. Clair de Lune (M. Pantić) 1:21,8, 3. Dance Me (B. Kečenović) 1:23,0, 4. Alisa MN (D. Petrović) 1:23,6,

BOJAN JOZIĆ, VESLAČ

Redoviti sudionik neretvanskog maratona

Uvrijeme kada ovaj članak bude pred čitateljima *Hrvatske riječi* veslačka ekipa HKUD-a Vladimir Nazor, *Salašari somborski*, bit će na putu za Metković, jer se sutra, 6. kolovoza, vesla brzinska utrka u Opuzenu koja je utrka za startne pozicije za *Maraton lađa na Neretvi* koji će biti održan 13. kolovoza. Po šesti puta za redom dio ovog spektakla bit će i *Nazorovi* veslači. Jedan od nekolicine veslača koji su bili dio svih neretvanskih maratona na kojima su sudjelovali ovi panonski veslači bio je **Bojan Jozić**. Bojan se na obiteljskom gazdinstvu u salašima Nenadić bavi poljoprivredom, aktivan je član *Nazora*, gdje je pročelnik i voditelj foklorne sekcije. No, i pored svi obveza višemjesečne pripreme i odlazak na maraton nisu upitni.

MARATONSKI ADRENALIN

Pitamo na početku razgovora Bojana kako se dogodilo da on bude dio prve veslačke momčadi koja je 2011. godine sudjelovala na neretvanskom maratonu. Kaže veslao je i prije toga, ali je to bilo na kanalu i Dunavu, onako rekreativno. »Na televiziji smo pratili veslački spektakl na Neretvi i pao je dogovor da nas nekolicina iz *Nazora* pokuša otići na taj maraton. Formirali smo ekipu i tako je krenula ova naša neretvanska priča. Iz te prve postave samo kapetan **Gašpar Matarić** i ja smo bili do sada sudionici svih naših maratona na Neretvi«, priča Bojan. Prisjećajući se tog prvog sudjelovanja na maratonskoj utrci Metković – Ploče koja se vesla u dužini od 22,5 kilometara Bojan uz smijeh kaže da su u Metković otišli s uvjerenjem da su najjača i naj-

bolja momčad. Priča Bojan da je svaki član ponaosob imamo više od 100 kilograma i dobro su bili utrenirani, jer su prije toga svojevrsni trening imali tijekom žetve i izvoza slame. »Naivno smo vjerovali kako ćemo ih tamo sve 'počistiti', ali to i nije bilo tako. Na startu smo bili u trećem redu. Već na samom početku smo se potopili, jer nismo znali ni kuda ćemo ni što ćemo. Nismo bili zadovoljno plasmanom, jer iskreno očekivali smo više, ali smo izveslali i taj naš prvi maraton«, prisjeća se Bojan. Sada je, kaže, priča sasvim drugačija. Znaju i kako se drži veslo, kojim tempom veslati tijekom utrke, jer ipak je riječ o veslanju koje traje oko dva i pol sata. »Ne mogu opisati taj adrenalin poslije naše prve utrke. Tako nešto do tada nisam doživio. Ne mogu to ni riječima opisati. To samo treba doživjeti, taj osjećaj kada u istom mometnu oko tebe zavesla 400

vesala. To je razlog što nisam ni pomislio da bih mogao odustati od ovog maratona«, kaže Bojan.

TEMELJITE PRIPREME

Naredne maratone *Salašari somborski* shvatili su ozbiljno i za spektakl, za koji dolina Neretve živi i priprema se godinu dana, i oni su se temeljito pripremali. »Drugi put smo već znali što nas očekuje, koliki napor iziskuje taj maraton. Kasnije smo dobili i neretvansku lađu na kojoj treniramo. Pripreme smo za ovogodišnji maraton počeli još prošle godine i to u teretani. Kasnije smo izašli na vodu i još imamo odraditi četiri treninga pred brzinsku utrku u Opuzenu, koja se vesla 6. kolovoza. Moje su procjene da, ako je suditi prema tome kako smo se pripremili za ovaj maraton, možemo osvojiti poziciju između 18. i 24.

mjesta«, kaže naš sugovornik i podvlači da je neretvanski maraton ovim panonskim veslačima otvorio mnoga vrata, jer su poslije svog prvog natjecanja na Neretvi uslijedili pozivi na druga veslačka natjecanja u Hrvatskoj. Ipak, kaže veslati na Dunavu ili Savi nije isto što i na Neretvi. »Na neretvanskom maratonu bude po 35 ekipa, što je mnogo veća draž od utrka na kojima ima desetak momčadi. Vesla se dva i pol sata, a mi nemamo mogućnost mijenjati ekipu kao što to rade druge momčadi. Najveći umor nas stiže četiri – pet kilometara poslije starta, a kada ulazimo u more već ne osjećamo ni ruke ni noge«, priča Bojan o svom neretvanskom iskustvu. A je li u pravu glede procjene ovogodišnjeg plasmana znat ćemo 13. kolovoza kada se održava 19. Maraton lađa na Neretvi.

No nije Bojan tek tako slučajno dio ove *Nazor* sportaške priče. Kaže, sportom se počeo baviti još kao dječak. Trenirao je nogomet i košarku. U nogometu je i danas i to kao sudionik salašarskih turnira. Pojašnjava da je to turnir salašarskih nogometnih momčadi. Krenulo je od tri, a sada ih bude i do osam i svake godine turnir se igra u svim salašima koji imaju svoju nogometnu momčad na turniru. Kreće Gradina, pa Bukovac, Nenadić, Lenija i na kraju Bezdanski put.

U ovoj Bojanovoj sportaškoj priči nekada istrpi sport, nekada nešto od poslova u poljoprivredi, ali kaže prioritet se uvijek zna, a to je održavanje obiteljskog gazdinstva. I tek što smo okončali ovaj razgovor, Bojan se iz uloge neretvanskog veslača »prebacio« u ulogu voditelja foklorne sekcije, jer su najmlađi *Nazorovi* fokalorištrpljivo čekali početak probe.

Z. Vasiljević

Subotica 14.8.2016.

